

MEI 2020

uit krant

I amsterdam®

VOOR DE THUISBLIJVERS

Film, theater, kunst en meer virtueel vermaak

Gemaakt
door
amsterdam &
partners

Thuis in Amsterdam

Geniet van culturele live streams,
online rondleidingen door musea
en steun lokale ondernemers.

Ga naar iamsterdam.nl

LIEVE STAD, EVEN GEDULD A.U.B.

DE KLEINE KOMEDIE

I amsterdam.

THUIS IS HET NIEUWE UIT

En toen was er ineens 'de crisis'. Toen we de vorige Uitkrant naar de drukker stuurden (12 maart) leek er nog niet zo veel aan de hand. Voor de zekerheid plaatsten we een disclaimer op de agenda met de waarschuwing dat voorstellingen mogelijk niet door zouden gaan, maar meer was er op dat moment niet van te zeggen.

Sindsdien ziet de wereld er heel anders uit. Onze taal is verrijkt met uitdrukkingen als 'intelligente lockdown' en 'anderhalve-metersamenleving' (40 Scrabblepunten!) en alles is dicht. Wat het voorjaar en de zomer van de grote evenementen zou worden – met behalve de klassiekers ook het Songfestival, het groots opgezette Mahler Festival, Sail en het EK – werd de lente van de lockdown.

Uitgaan is er niet meer bij en voor een Uitkrant is dat voorlopig einde oefening, zou je denken. Niet dus. Nadat eind maart de sluiting van de theaters en musea een feit was, besloten we vrij snel dat we wel zouden verschijnen. Ten eerste omdat we niet bij de pakken wilden gaan neerzitten in een tijd dat er toch al zo weinig te beleven valt, op de tweede plaats omdat we de hartverwarmende initiatieven om Amsterdammers juist in deze tijd met elkaar te verbinden een hart onder de riem wilden steken, en in de derde plaats omdat de cultuursector al direct van zich liet horen met talloze alternatieven voor uitgaan: livestreams van concerten, opera-, ballet- en theateervoorstellingen en debatten, huiskamer-dj's, virtuele museumtours, podcasts en bezorgdiensten; het aanbod groeide zo hard dat we er lol in kregen om alles te volgen en op een rij te zetten voor de bezoekers van iamsterdam.com/nl/uit (voor de gelegenheid omgedoopt tot Thuis in Amsterdam) en voor onze lezers. Het is een wat dunner editie dan je gewend bent dankzij de korte agenda, maar juist nu heel welkom, denken wij.

Terwijl ik normaal gesproken – toegegeven – weinig in het Concertgebouw kom, heb ik in de eerste week van april ademloos zitten luisteren en kijken naar een pianoconcert van de Oekraïense Anna Fedorova die de Empty Concertgebouw Sessions aftrapte met een weergaloos concert en stem ik regelmatig af op de Stadsgesprekken van De Balie TV. En ik deed mee aan *De slimste mens* online pubquiz met vrienden aan de andere kant van het land die ik doorgaans veel te weinig spreek (maar nu des te meer via Zoom!). Kortom, er is genoeg te melden, zelfs in een blad dat het moeten hebben van uitgaan. Dus houd afstand en stay safe enzo, maar tune in! Deze is voor de thuisblijvers.

Bart van Oosterhout
Hoofredacteur
b.vanoosterhout@iamsterdam.com

VOLG ONS:

iamsterdam.com
facebook.com/iamsterdamnl
iamsterdam.com/uitmail
instagram.com/uitinams
youtube.com/videoiamsterdam

INHOUD

P.04 UP-TO-DATE

Nieuws uit de stad, met o.a. verantwoord hamsteren, bakken met banketbakker Cees Holtkamp en zijn kleindochter, en meekoekeloeren in vogelnesten. Ook kijken we binnen bij een stadsgenoot – deze keer: Tom, die in een oud pakhuis woont.

P.08 FOERAGEREN

Foerageren, oftewel allerlei bijzondere ingrediënten bij elkaar scharrelen in de natuur, is een geliefde tijdsbesteding van moderne chef-koks. Steven Broere, chef-kok van restaurant Foer, neemt ons mee door Park Frankendael.

P.17 KUNST & VERMAAK

Met virtuele museumtours, de mooiste Amsterdamse podcasts, filmklassiekers om de quarantaine-tijd mee door te komen, rondreizen in je boekenkast en een interview met ontwerpduo Studio Job.

P.29 ETEN & DRINKEN EN ZO

Waarom was de vaginakaars van Gwyneth Paltrow zo snel uitverkocht? Zijn vreemde geuren de trend? Verder: de beste afhaal- en bezorgrestaurants, online shoppen en de fotoserie *Het is stil in Amsterdam*.

P.49 TOT SLOT

Met Amsterdam Toen en stedenbouwkundige Ton Schaap over mooie architectuur in de stad.

P.43 AGENDA

De onmisbare culturele maandagenda en het colofon (pag. 48)

Up-to-date

Nieuws uit de wereld van kunst en cultuur, de leukste thuisblijftips, gespot op Instagram en binnenkijken bij Amsterdammers.

tekst Janna Reinsma

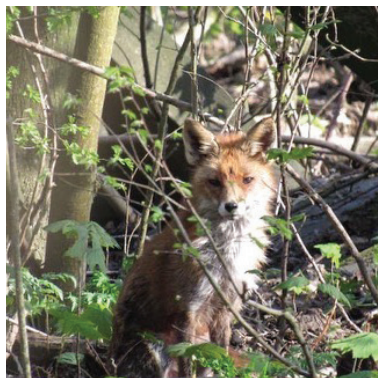

VOGELS SPOTTEN

Dat het een goed moment is om eens wat beter te kijken naar wat zich om ons heen bevindt, merken ze niet alleen bij bouwmarkten en tuincentra, maar ook op sites als vogelbescherming.nl/beleefdelente. Hier kun je live meekoekeloeren in nesten van onder andere steenuilen, ooievaars en slechtvalken, en dat is heel ver-slavend. Coronaverveling of niet, ook de Amsterdamse filmmaker Stephane Kaas liet zich inspireren door vogels. Hij begon een webserie over dieren die beroemd zouden moeten zijn. Zonder iets te spuiten: na de eerste aflevering zul je nooit meer hetzelfde kijken naar Amsterdamse duiven.

vogelbescherming.nl (nestcams en gratis videocursus tuinvogels herkennen)

YouTube: Animals that should be famous #1: Pigeon photographers

@uitinams

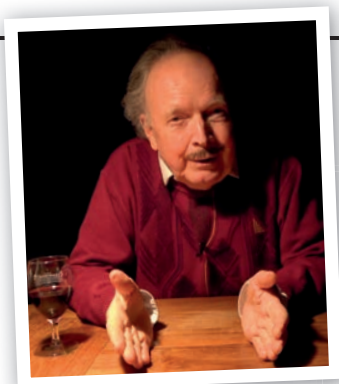
Elke maand belonen we een gouden tipgever met een plek in de Uitkrant. Deze keer is dat de 9-jarige @anne_louise_b, die deze geduldige poserende vos spotte in het Flevopark. Volg @uitinams op Instagram voor je dagelijkse dosis culturele tips en hotspotinspiratie in Amsterdam. Ook iets moois te delen? Deel je foto met #uitinams.

HAMSTERWEKEN

Het geinige hamstergebaar van gebarentolk Irma Sluis, de nieuwste en expressiefste BN'er aan het sterrenfirmament, heeft ons definitief geleerd dat hamsteren fout en asociaal is. Hoewel? Een heel klein beetje lief en verantwoord hamsteren kan misschien toch, via Support Your Locals. Dit initiatief redt allerlei lekkers dat normaal via de tophoreca van Amsterdam in onze magen belandt, en brengt het bij je thuis in een smake-lijke box. Door er een te bestellen steun je lokale voedselproducenten en geniet je thuis van onder andere geredde groenten, biologisch brood en worst van Brandt & Levie.

supportlocals.nl

'JE HOEFT GEEN SLAAPSCHAAMTE TE HEBBEN. JE MAG OP ELK MOMENT SLAPEN. FIJN HÉ?'

DOMINEE GREMDAAT ZIET OOK POSITIEVE KANTEN AAN DE 'INTELLIGENTE LOCKDOWN'. DIE DEELT HIJ ELKE AVOND IN *TROOST VOOR DE NACHT*, OP YOUTUBE-KANAAL BETTY ASFALT TV. DAAR VIND JE TROUWENS OOK *TROOST TV* VAN PAUL HAENEN.

GEBAKZUCHT

Er is een periode van culinaire uitpattingen aangeboden, dat is waarschijnlijk niemand ontgaan. Veel mensen gaan zich geïnspireerd, of uit verveling, te buiten aan stoofschotels, bbq'en en slowcooken, maar er gaat niets boven iets zoets maken in de oven. En als je toch aan de slag gaat, waarom dan niet meteen maar in de leer bij de meester? De gepensioneerde banketbakker Cees Holtkamp (ja, de aartsvader van de 'croquetten') maakte voor YouTube een serie waarin hij met kleindochter Stella zijn geheime recepten prijsgeeft, van de beste appeltaart tot boterkoek en van soezen tot meringue.

Te zien op YouTube en op patisserieholtkamp.nl/opa-kees

VAN PAPIER

In de Grafische Werkplaats Amsterdam is het normaal een drukte van jewelste: hier maken pro's en leerlingen de prachtigste posters en andere paperassen. Nu het er stil is geworden en veel Amsterdammers wel een hartje onder de riem kunnen gebruiken, maakt de GWA speciale quarantaineposters. Dat doen ze ook op bestelling: je kiest zelf een letter of plaatje, een kleur en een korte, pakkende tekst. De poster(s) kun je laten bezorgen bij een geliefde of zelf achter je raam hangen voor de buurt.

grafischwerkcentrumamsterdam.nl
@gwamsterdam

BEWAAR JE TICKET

Had je komende zomer een festival, voorstelling of concert op de planning dat door de coronacrisis niet doorgaat? Vraag dan niet je geld terug, maar blijf de culturele instellingen steunen door je kaartje te bewaren of te doneren. Hoe? Dat verschilt per instelling – bij Paradiso kun je bijvoorbeeld kiezen voor een voucher in plaats van het geld te laten terugstorten. Check de website van de betreffende organisatie voor meer info.

THUIS IN DE STAD

tekst en foto Daphne Ponsteen

Een kijkje achter de voordeur van een Amsterdammer.

Wie Tom Marsch (27, student media en communicatie en freelance content creator)

Wat Kamer van 28 m² op Zeeburg, in een oud pakhuis in de Entrepothaven.

Sinds 3 jaar.

Opvallend 'Mijn kamer kijkt uit op de haven, in de zomer zwemen we hier voor de deur.'

Fijnste plek 'De erker, daar kan ik lekker wegglijden.'

Echt Amsterdams 'Het boek *Streets of Amsterdam* en de oude foto's van Amsterdam aan de muur – die heb ik gekocht bij de kringloop in Twente, waar ik vandaan kom.'

'Ik woonde voor mijn studie in Boedapest, toen een vriend me vroeg of ik bij terugkomst zijn huisgenoot wilde worden – een *no-brainer*. Nu delen we dit appartement.'

'Omdat er geen gemeenschappelijke ruimtes zijn, vind ik het belangrijk dat mijn kamer de vibe heeft van een woonkamer.'

'In de kast boven mijn bed staan wat ingelijste foto's van reizen die ik heb gemaakt, onder andere naar Portugal en Vietnam. Boven mijn bed hangt een portret van mij en mijn vader, gemaakt toen hij me kwam opzoeken in Boedapest. Het is onze laatste foto samen.'

THUIS IN DE STAD

tekst en foto Daphne Ponsteen

Een kijkje achter de voordeur van een Amsterdammer.

Wie Tom Marsch (27, student media en communicatie en freelance content creator)

Wat Kamer van 28 m² op Zeeburg, in een oud pakhuis in de Entrepothaven.

Sinds 3 jaar.

Opvallend 'Mijn kamer kijkt uit op de haven, in de zomer zwemen we hier voor de deur.'

Fijnste plek 'De erker, daar kan ik lekker wegglijden.'

Echt Amsterdams 'Het boek *Streets of Amsterdam* en de oude foto's van Amsterdam aan de muur – die heb ik gekocht bij de kringloop in Twente, waar ik vandaan kom.'

'Ik woonde voor mijn studie in Boedapest, toen een vriend me vroeg of ik bij terugkomst zijn huisgenoot wilde worden – een *no-brainer*. Nu delen we dit appartement.'

'Omdat er geen gemeenschappelijke ruimtes zijn, vind ik het belangrijk dat mijn kamer de vibe heeft van een woonkamer.'

'In de kast boven mijn bed staan wat ingelijste foto's van reizen die ik heb gemaakt, onder andere naar Portugal en Vietnam. Boven mijn bed hangt een portret van mij en mijn vader, gemaakt toen hij me kwam opzoeken in Boedapest. Het is onze laatste foto samen.'

'In de erker heb ik een *chill area* gemaakt, daar lees ik regelmatig in het zonnetje. Het appartement heeft geen buitenruimte, dat mis ik wel, zeker in deze coronatijden. Maar de muren komen nog niet op me af, hoor. De ramen van de erker kunnen wagenwijd open, dan voelt het net alsof ik buiten zit.'

'Ik ben erg gehecht aan de vintage kast van mijn oma, met een ingebouwde radio. Het geluid doet het niet meer, maar de lampjes wel.'

'Ik wilde graag een Perzisch tapijt, maar die zijn aardig prijzig. Daarom heb ik een oud tafelkleed van mijn oma omgetoverd tot vloerkleed. De planten zijn een uit de hand gelopen hobby: een plant leek me leuk, maar inmiddels heb ik er 27.'

GROENTEN UIT AMSTERDAM

De lekkerbekken onder ons moeten het de komende tijd zonder hun favoriete restaurants stellen. Geen nood; doe als de beste chef-koks en trek eropuit om je eigen ingrediënten te plukken. Gewoon, in de stad.

Foerageren, oftewel allerlei bijzondere ingrediënten bij elkaar scharrelen in de natuur, is een geliefde tijdsbesteding van moderne chef-koks. Wij spraken af met Steven Broere, chef-kok van restaurant Foer, voor een rondje door het Amsterdamse groen.

tekst Floor en Famke van Praag, Merel Spijkers foto's Daphne Ponsteen

Zuring

PLUKSEIZOEN

Op de oprijlaan van Park Frankendaal in de Watergraafsmeer is het al meteen raak. Chef-kok Steven Broere (32), gekleed in warme jas en op gemakkelijk schoeisel, haalt in een soepele beweging een opinel-mesje uit zijn rugzak tevoorschijn. 'Kijk, wat veel daslook! Daaraan zie je dat het plukseizoen nu echt begonnen is.' Op deze zonnige lentedag eind maart vinden we pal naast het fietsenrek een zee van donkergroene, langwerpige bladeren met verspreid een paar kleine witte bloemetjes erop. 'De bladeren zijn sowieso heel lekker, maar onder die bloemen zitten minuscule knopjes', wijst Broere aan. 'Dat zijn de daslookkappertjes. Ingelegd in azijn zijn die echt fantastisch. Ik ga hier straks een hele batch van aanleggen!' Voor een chef-kok zijn het dit soort ingrediënten die een gerecht vaak extra bijzonder maken. Maar het vraagt doorgaans wel wat geduld en inspanning. Om de daslookbloesem van de kleine kappertjes te scheiden heeft Broere zelfs een soort installatie moeten bouwen die de bloesem wegblaast. 'Ik ben een beetje een nerd', zegt hij lachend terwijl hij neerknielt bij een

bosje met onkruid. Het blijkt dat de gespikkelde groene blaadjes tussen zijn vingers van de dovenetel zijn, en dat deze straks paars-rose lipbloemen krijgt. 'Culinair iets minder interessant', vindt hij. 'Maar goed eetbaar en er is veel van.'

LOOK-ZONDER-LOOK

We hebben krap twaalf stappen in het park gezet en er is nu al een enorme hoeveelheid eetbaars voor onze voeten verschenen. Zelfs madeliefjes – die wij als kind altijd aan elkaar knoopten tot kettingen en armbandjes – schijnen goed te smaken in een salade. Broere is zichtbaar in zijn nopjes dat er zo vroeg in het seizoen al zo veel te vinden is. Hij wijst het ene na het andere plukwaardig groen aan: look-zonder-look ('garlic mustard'), zevenblad ('vaak gezien als onkruid, maar heel lekker in een omeletje'), moerasspirea ('daar wordt ook aspirine van gemaakt – de bloemen zijn heel zoet, ideaal voor siroop') en ganzenvoet. Aan die laatste zitten knopjes met heel kleine zwarte puntjes die je kunt *pickelen*, inleggen in azijn.

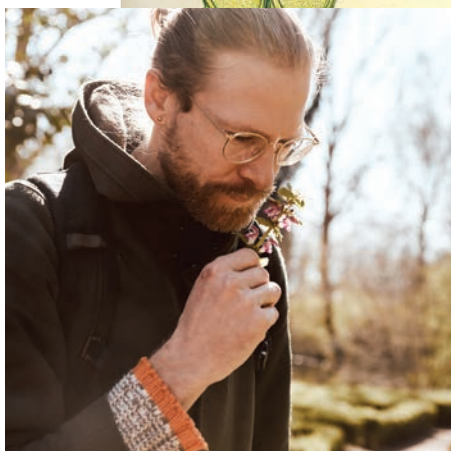
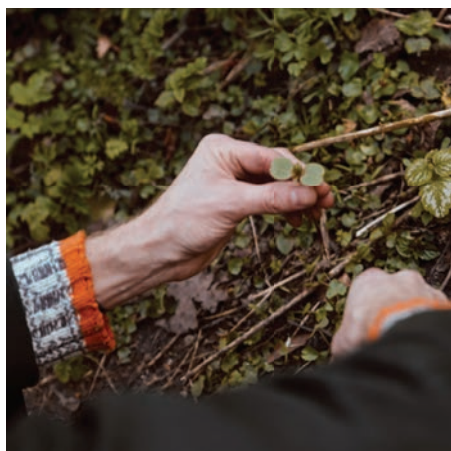
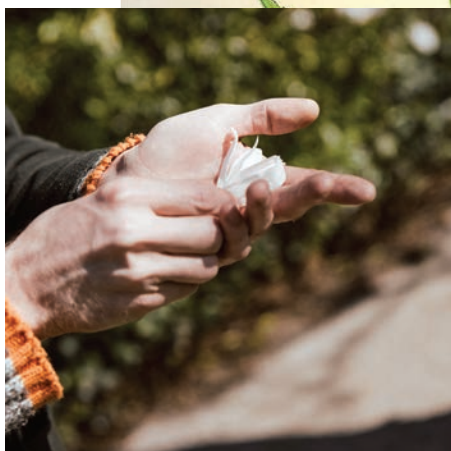
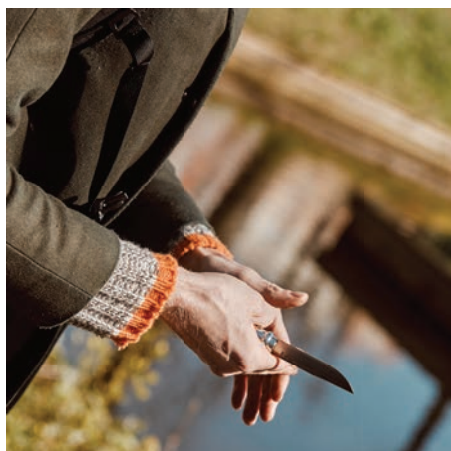
Terwijl we op een verantwoorde anderhalve

'KIKK, WAT VEEL DASLOOK! DAARAAN ZIE JE DAT HET PLUKSEIZOEN NU ECHT BEGONNEN IS'

Chef-kok Steven Broere van restaurant Foer wijst lelietjes-van-dalen aan. Die lijken op daslook, maar zijn giftig.

'Gebruik een scherp mesje om af te snijden, dan kan het geen kwaad. De natuur herstelt zichzelf'

Zevenblad

VOEDSELBOS

In Amsterdam vind je steeds meer voedselbossen, aangelegde stukjes bos met planten, bomen en struiken met een extreem hoog aantal eetbare soorten. Het is een alternatieve manier van landbouw, geïnspireerd op de opbouw van een natuurlijk bos. Door de hoge biodiversiteit in zo'n bossysteem doet de natuur zelf een groot deel van het werk. Het enige wat de boer of eigenaar nog hoeft te doen, is planten en oogsten. Het is dé manier om wat groen aan te brengen in een drukbevolkte stad als Amsterdam. Er zijn veel voedselbos-initiatieven – van vele hectares in de Tuinen van West en Noordoogst, tot een bescheiden bosje in het Saphatipark. Bewoners kunnen zich aanmelden om te helpen ontwerpen en planten. Als het tijd is voor de oogst, wordt van de opbrengst – groenten, kruiden, bessen en ander fruit – een lekker diner klaargemaakt, of de producten worden verkocht aan restaurants.

- 1 Tuinen van West
- 2 Noordoogst
- 3 Restaurant Foer
- 4 Park Frankendael

meter afstand van elkaar over de paden van dit mooi aangelegde park wandelen, deelt Broere wat tips voor de amateur-plukker. Zo is het belangrijk dat je de natuur met respect behandelt, en eetbare planten niet met wortel en al uit de grond trekt. 'Gebruik een scherp mesje om af te snijden, dan kan het geen kwaad. De natuur herstelt zichzelf.' Ook raadt hij aan een koelbox mee te nemen waarin je je oogst netjes neerlegt, zodat de blaadjes niet slap worden en heel blijven. En handschoenen tegen doornen, distels en prik-kende planten. Verder foerageert Broere liever niet direct langs de openbare weg, vanwege uitlaatgassen, en ook honden en vossen kunnen met hun urine roet in het eten gooien.

NOMA

De foerageer-trend is niet bepaald nieuw te noemen: in de natuur je kostje bijeen scharrelen wordt tenslotte al sinds het begin der tijden gedaan. Maar dat de

culinaire wereld er het laatste decennium zo warm voor loopt, is voor een deel op het conto van René Redzepi te schrijven. De beroemde chef-kok van restaurant Noma in Kopenhagen – dat al heel vaak bekroond werd als 's werelds beste restaurant – inspireerde innovatieve koks overal ter wereld om in hun eigen omgeving naar eetbare planten, bloemen, paddenstoelen en zelfs mossen te zoeken. Ook Steven Broere raakte geïnspireerd in Kopenhagen. Toen hij chef de partie was bij tweesterrenrestaurant Kadeau in Denemarken, was foerageren onderdeel van het dagelijkse werk. 'Toen ik daar voor het eerst kwam stonden er zo veel bijzondere dingen in de koeling en vriezer, met waanzinnige smaken. Dat kende ik helemaal niet. Het was een heel andere aanpak, heel vernieuwend voor de branche.'

Er is in Denemarken meer natuur omdat er veel minder mensen per vierkante meter wonen, maar ook in Nederland zijn er

nog genoeg plekken om iets te vinden, zelfs in en om een stad als Amsterdam. In recreatiegebied het Twiske bijvoorbeeld, in het Amsterdamse Bos, maar ook aan de randen van braakliggend bouwterrein of in het Flevopark – hoewel dat op drukke dagen wel tot ongemakkelijke situaties kan leiden. Broere: 'Ik stond daar een keer met mijn mes in de aanslag toen er een groep kinderen aan kwam. Dat voelde wel *weird*.'

MAGNOLIA

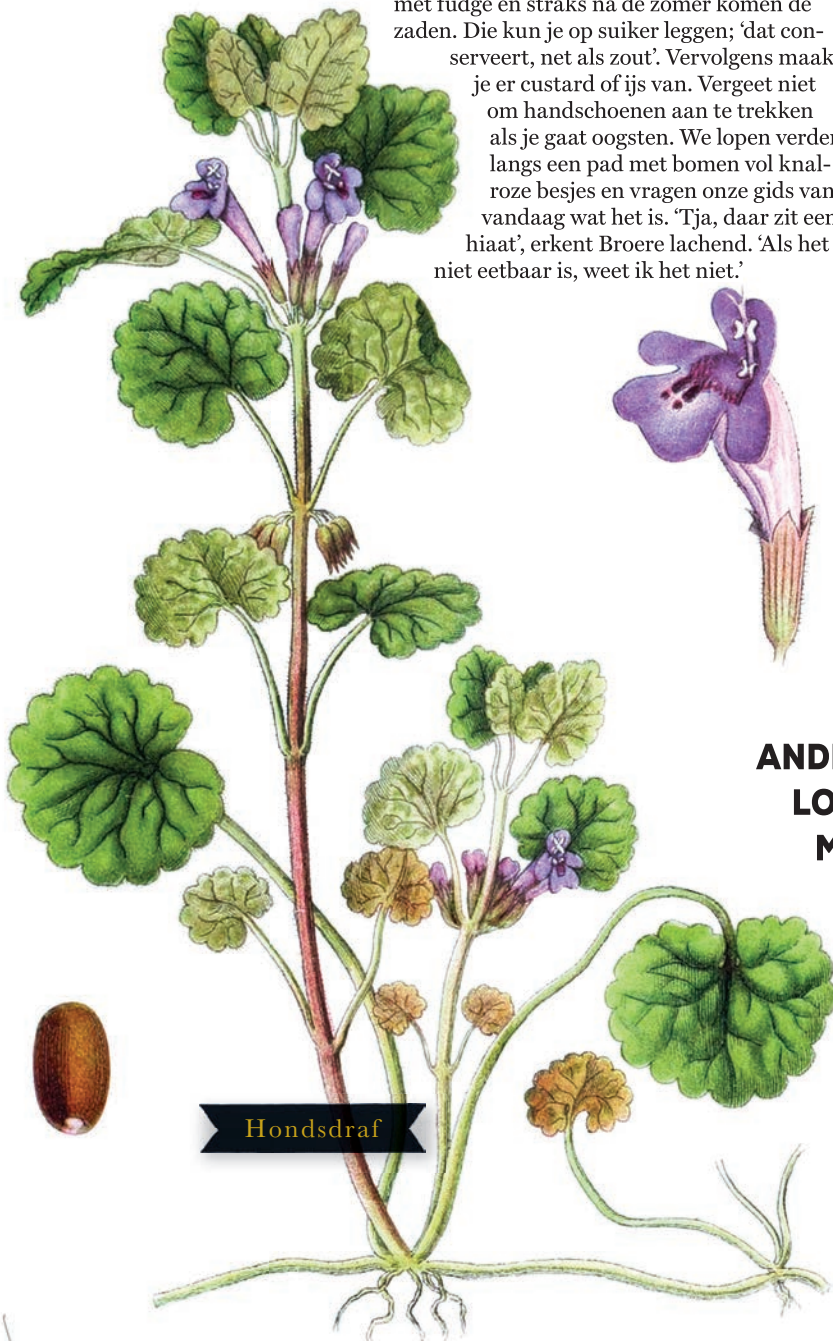
We passeren de Europese berenklauw; een plant die zijn naam eer aandoet, weten we nog uit onze kindertijd. 'Je huid verbrandt ervan; er zit een stofje in dat de uv-bescherming stillegt, maar hij is echt eetbaar hoor.' De scheuten zijn volgens Broere goed te vullen met fudge en straks na de zomer komen de zaden. Die kun je op suiker leggen; 'dat conserveert, net als zout'. Vervolgens maak je er custard of ijs van. Vergeet niet om handschoenen aan te trekken als je gaat oogsten. We lopen verder, langs een pad met bomen vol knal-roze besjes en vragen onze gids van vandaag wat het is. 'Tja, daar zit een hiaat', erkent Broere lachend. 'Als het niet eetbaar is, weet ik het niet.'

Iets verderop krijgt Broere bij een paar snoezige lichtgele bloemetjes een bijna ontroerde blik in de ogen. Het is sleutelbloem, een beschermde bloem, die zo zeldzaam is dat hij absoluut niet geplukt mag worden, al schijnt hij een heerlijk anijnsachtige smaak te hebben. Met onze handen op de rug kijken we ernaar. Door dan maar, naar soorten die wel overvloedig aanwezig zijn. De bloemen van de majestueuze magnolia, ook wel tulpenboom genoemd, schitteren in meerdere tinten roze in het lentezonnetje. Ze blijken niet alleen een feest voor het oog, je maakt er ook aromatische azijn of siroop van. We steken via een bruggetje een sloot over. Tegen de knotwilg groeit het sterk geurende garneerkruid hondsdrif, met blauwpaarse bloemen. Iets verderop zien we een klein verdwaald kerstboompje staan. Broere plukt er enthousiast de bovenste, lichtgroene loot van en doet ons voor deze tussen de vingers te wrijven. De geur is heerlijk citrusachtig. In mei zullen meer naaldbomen loten hebben, en is er ook engelwortel (Angelica), een krachtig kruid dat goed in marinades verwerkt kan worden. Ook verheugt Broere zich op het frisgroene berkenblad: 'lekker door een vinaigrette, bijvoorbeeld bij een oester van de barbecue.'

VELDGIDSEN

'Aah, we zijn net te laat!', roept Broere, hurend bij een plantje met gele bloemetjes, dat speenkruid blijkt te heten. 'Als deze plant gele bloemen krijgt, wordt hij giftig.' Net als bij paddenstoelen loert ook bij planten altijd het gevaar van ziekmakende – en zelfs dodelijke – onderdelen. Vandaar dat elke foerageer-vondst wordt gecheckt met een heel arsenaal aan hulpmiddelen. Broere gebruikt een handzame papieren veldgids, maar ook Wikipedia en de app *PlantNet*, een soort *Shazam* voor plan-

**BROERE WIJST HET ENE NA HET
ANDERE PLUKWAARDIG GROEN AAN:
LOOK-ZONDER-LOOK, ZEVENBLAD,
MOERASSPIREA EN GANZENVOET**

OP PAD MET EEN PRO

Na een wildplukwandeling zal onkruid nooit meer hetzelfde zijn. Ga op pad met een professional door parken en bossen die, zo blijkt, vol staan met eetbare kruiden, bessen en bloemen. Uit liefde en fascinatie voor de natuur organiseert Katja Wezel van Wilderlust wandelingen in Amsterdam. Zo leer je alles over de eetbaarheid en medicinale werking van de planten om je heen. wilderlust.nl

5X PLUK HET ZELF

IEPZAAD

Amsterdam staat vol iepen, en dus kun je in het voorjaar makkelijk aan iepzaad en het jonge iepblad komen. Je eet iepzaadjes met vlies en al, wanneer ze groen of al bruin zijn – al kun je ze eenmaal bruin ook ontdoen van het vliesje en alleen de zaadjes eten. Pluk iepzaad dat nog aan de bomen hangt en niet op de grond heeft gelegen, er is genoeg. Enne, let na het eten eens op hoe je je voelt: de zaadjes schijnen een afrodiserende werking te hebben.

MELGANZENVOET

Ook goed plukbaar in de lente zijn melganzenvoet, uitstaande melde en spiesmelde. Die behoren tot de amarantenfamilie (bekend van quinoa en gierst). 'De jonge bladeren van deze eenjarige planten zijn eetbaar en hun zaden werden in de prehistorie al geoogst om meel van te maken voor het bakken van brood', aldus wildplukgids *De eetbare stad*. De bladeren smaken spinazieachtig.

HONDSDFRAF

Ook bijna overal te vinden. Dat was in de Romeinse tijd al zo – 'Romeinen zagen de plant, zo beweerden ze, overal waar ooit een hond had gelopen.' De smaak doet denken aan een mengsel van munt, tijm en oregano; sterk kruidig dus. Andere bladgroenten van het voorjaar of de vroege zomer zijn zevenblad (voor tuinbezitters vaak 'onkruid'), wilde rucola, zuring en klaverzuring.

KAASJESKRUID

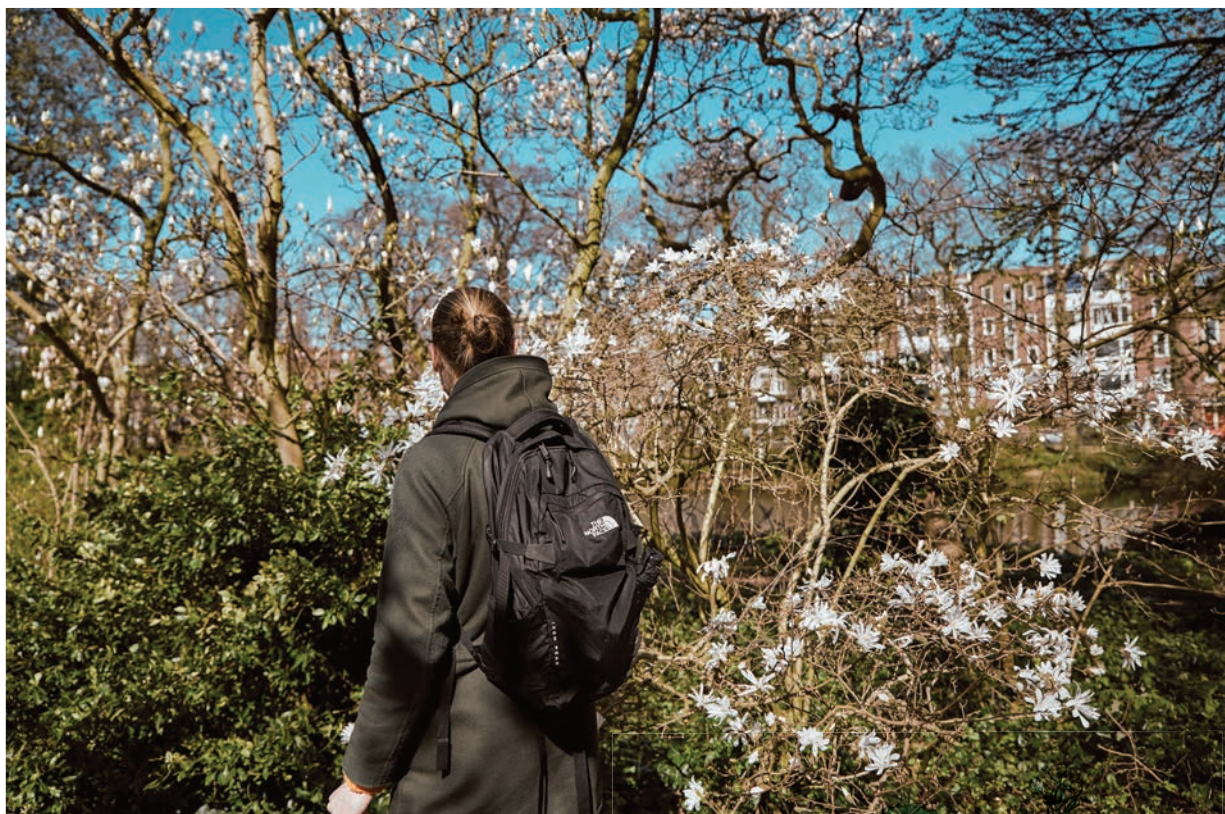
Van stokroos, kaasjeskruid en lindeboom (allemaal uit dezelfde kaasjeskruidfamilie) kun je de bloemen en jonge, zachte bladeren eten, bijvoorbeeld verwerkt in een zomerse stampot.

BLOEMEN

Veel voorjaarsbloemen zijn eetbaar, al is het idee misschien even wennen. De gele bloemen van het klein hoeblad bijvoorbeeld (lichte artisjoksmaak), het maarts viooltje, de bloemen van de daslook, vlierbloesem, mosterdbloemen (wasabi-achtige smaak) en pinksterbloemen. De bloesem van vogelkers, appel en sleedoorn is te gebruiken voor het maken van siropen en thee.

Ook wortel, aardpeer en mierikswortel komen hier in het wild voor, je moet alleen wel precies weten waar ze groeien

ten. De app van René Redzepi, *Vild mad* ('wild eten' in het Deens), kan ook als naslagwerk gebruikt worden. 'Maar wat je ook doet: check altijd op meerdere plekken, bij meerdere bronnen, voordat je iets in je mond in stopt', waarschuwt Broere. Hoewel hij zelf vooral foerageert voor smaakmakers en bijzondere garnering, zou je zomaar een complete maaltijd bij elkaar kunnen scharrelen in de natuur: ook wortel, aardpeer en mierikswortel groeien in Nederland in het wild. Je moet dan alleen wel precies weten waar ze groeien, want dat gebeurt onder de grond. De meeste wildpluk-planten zitten vol vitamines en mineralen, en aan sommige worden zelfs medicinale eigenschappen toegedicht. Toch is gezondheid voor Broere niet de motivatie om te foerageren. Het gaat hem vooral om smaak en variatie. Daarnaast spelen ecologie en duurzaamheid een rol: je beweegt tenslotte mee met de seizoenen, haalt ingrediënten van dichtbij. 'Maar', grinnikt Broere, 'als

we met foerageren een echt grote trend veroorzaken en iedereen slaat aan het plukken, dan zijn we ook weer niet heel duurzaam bezig.'

In Nederland is wildplukken in elk geval toegestaan zolang het voor eigen consumptie is. Om de natuur te beschermen is het bij wet verboden om op grote schaal of voor commerciële doeleinden te plukken. Best lastig als je een restaurant hebt. Broere: 'Er zijn altijd wel kennissen met een grote tuin. Je moest eens weten wat mensen allemaal wegmaaien als onkruid.'

TUIN OP AFSTAND

De meeste Amsterdammers hebben geen tuin en moeten het doen met een balkonnetje waarop het op z'n zachtst gezegd een uitdaging is om eigen fruit en groente te verbouwen. Gelukkig valt er in de Amsterdamse pluktuinen meer dan genoeg te halen. De grootste pluktuin van de stad vind je in de Fruittuin van West. Eigenaren Wil en Lisan wilden een plek creëren waar stad en natuur écht samenkomen, en de Amsterdammer verwonderen met al het leven op de boerderij. In de grote boomgaard staan twintig verschillende soorten fruitbomen. Ook 's winters kun je hier plukken, in de 'witlof-grot' of de shiitakekassen. Volle zak? Strijk neer voor een koffietje in het Tuincafé.

BOUW JIJ OOK MEE AAN EEN **LIEVER** AMSTERDAM?

WWW.DEREGENBOOG.ORG

word vrijwilliger

DE REGENBOOG
GROEP

Kunst@

VERMAAK

**'CONSERVATORIUM-
STUDENTEN MAKEN
MUZIEK OP HUN
BALKONNETJES IN DE
JAVABUURT, DRUMBANDS
TREDEN OP VOOR
BEJAARDENFLATS IN
ZUIDOOST.'**

Aldus cultuurwethouder Touria Meliani in *Het Parool*. Volgens haar geeft kunst juist nu adem en hoop.

- 18 **EXPO: VIRTUELE MUSEUMTOURS**
- 20 **8X AMSTERDAMSE PODCASTS**
- 21 **STREAMTIPS**
- 22 **BOEKENTOUR**
- 24 **INTERVIEW: DESIGN-DUO STUDIO JOB**
- 27 **THIJS BOONTJES**

#FOAMATHOME

IJsberen op ijsschotsen, gekapte bossen, steeds extremer weer: het kan niemand ontgaan zijn dat de natuur verandert door toedoen van de mens. Foam brengt werken van 27 kunstenaars bijeen in de expositie *On earth – Imagining, technology and the natural world*. Via fotografie, virtual reality, Google Earth, sociale media en andere visuele hulpmiddelen reflecteren zij op de relatie tussen de mens, techniek en de natuur. Alle highlights zijn te bekijken via het Instagram-account van Foam. Ook leer je daar meer over de werken (zoals *Kenzie inside a melting glacier*, op deze foto) via knusse huiskamer-interviews met de kunstenaars.

@foam_amsterdam

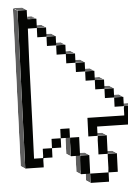
DECAMERONE

De Italiaanse dichter Boccaccio beschreef in de veertiende eeuw in *Decamerone* hoe een groep van tien jonge mensen Florence ontvlucht, waar de pest op dat moment heerst. In quarantaine op het Toscaanse platteland vertellen zij elkaar verhalen. Dit leidde uiteindelijk tot zo'n honderd verhalen, vol humor, kritiek op gezagsdragers en lichte erotiek. Omdat *Decamerone* nu weer griezelig actueel is, lezen bekende ITA-acteurs elke dag online een van de verhalen voor – van Maria Kraakman en Pierre Bokma tot Achraf Koutet en Romana Vrede. Ze gaan door totdat de coronacrisis voorbij is – maximaal honderd dagen dus...

ita.nl (dagelijks om 20.00 uur)

Het museum komt naar je toe

Drie keer klikken en je staat in het Louvre of de Sixtijnse Kapel, maar ook dichterbij huis kun je gratis livetours bijwonen van musea. Zonder irritante toeristen, mét verhalen van betrokken conservatoren.

tekst **Joke van der Weij**

V.l.n.r. *Ceiling of Rotunda of Apollo* (Louvre), *TV-Buddha* van Nam June Paik (Stedelijk Museum), *Drie schoolmeisjes op de brug bij de Westermarkt*, ca. 1895, George Hendrik Breitner (Kunstmuseum Den Haag).

Geduldig in de rij staan voor de ticket *vending machine*. Behendig de luidruchtige *guided tours* ontwijken. Diep ademhalen voor je een duik neemt in de mensenmassa voor de meesterwerken die jij óók wilt zien. Zo was het ooit. Wie had gedacht dat je nog terug zou verlangen naar een Amerikaanse toerist die je weg staat te duwen voor een stilleventje met kazen? Toch is het zo, want je kon wél samen met John uit Arizona – en vele anderen – in het echt naar die kaaskorsten kijken die zo mooi waren uitgestald op het geschilderde damast. Ze kunnen een tijdje uitrusten, de schilderijen, de beelden, al die kunst. Een onvoorzien winterslaap in de lente. De portretten kijken geen mens meer aan. De landschappen blijven ongezien. Niemand bepotelt meer in gedachte een satijnen jasje van Ter Borch. Het is niet anders, we kunnen er een tijdje niet bij. Wat de honger naar kunst natuurlijk alleen maar doet toenemen. Dat begrijpen de musea ook wel, en niet alleen de Nederlandse musea, maar ook die in New York,

Rome en Parijs. Maximale digitale zichtbaarheid is de oplossing. We zitten toch continu online verbinding te zoeken, dus waarom niet met kunst?

EIGEN TEMPO

Misschien heeft het zelfs voordelen. De rust bijvoorbeeld; vanaf je bank in je eigen tempo door een collectie dwalen of op je gemak een audiotour beluisteren. De inbox van een beetje cultureel geïnteresseerd persoon stroomt vol met museale oproepen. Kijk naar ons, bezoek mij, dwaal door mijn lege zalen! Je kunt natuurlijk hoog inzetten met het Louvre (louvre.fr) of de Sixtijnse Kapel (artsandculture.google.com), maar waarom niet binnenslands blijven? Daar kom je een heel eind via MuseumTV (museumtv.nl), een online platform waarop zowel de grote musea met hun blockbustertentoonstellingen als de kleinere pareltjes te bezoeken zijn. Tijdens de coronacrisis hoef je niet meer verplicht in te loggen

en ben je in drie *clicks* 'binnen'. Heb je een Museumkaart, dan krijg je online museumtips toegestuurd. Die leiden bijvoorbeeld naar de site van het Rijksmuseum, maar ook naar iets waar je niet meteen aan denkt, zoals het Airborne Museum in Oosterbeek of Museum Sjoel Elburg. Helmaal niet verkeerd om eens uit je comfortzone te treden. Als je in het vertrouwde Rijks wilt blijven, is #Rijksmuseumfrom-home (rijksmuseum.nl) een aanrader. Daarin vertellen de thuiswerkende conservatoren over een geliefd schilderij, zoals *Het zieke kind* van Gabriël Metsu, waarbij de zorgelijke situatie op het schilderdoek natuurlijk wordt doorgetrokken naar de onzekerheden van het coronavirus. Overigens kun je ook online meesterwerken bekijken in de Eregalerij, waarbij je via een multimediatour door de ruimte wordt geleid.

INZOOMEN

En hoe moet het nu met de tentoonstellingen die nog maar net geopend waren, of helemaal niet door kunnen

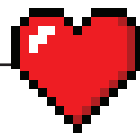
Het zieke kind,
Gabriël Metsu,
ca. 1664-1666
(Rijksmuseum).

gaan? *The future is now* – over de artistieke loopbaan van videokunstenaar Nam June Paik, op dezelfde dag geopend en gesloten – is via Stay at Home Stedelijk (stedelijk.nl geeft verwijzingen naar livetours op Facebook en Instagram) te bezoeken. In een halfuur heb je toch een hoop gezien.

Bij de tentoonstelling *Breitner vs Israëls* – over de onderlinge rivaliteit tussen de schilders George Hendrik Breitner en Isaac Israëls – in het Kunstmuseum Den Haag (kunstmuseum.nl) leidt de conservatrice ons live rond door de hol klinkende zalen. De spijt klinkt in alles door: 'Zie je die hekjes? Die waren er vanwege de massa bezoekers.' Deze vrouw vertelt zo levendig dat je echt 'beeld' krijgt. Maar eerlijk is eerlijk: niets kan op tegen de directe ervaring. De online schilderijen blijven pixels; hoe meer je inzoomt, hoe erger. Kunst moet je gewoon voor je neus hebben, en vooral voor je ogen.

Maar met dat in het achterhoofd kun je weldegelijk plezier hebben in de musea online, vooral dankzij de verhalen en rondleidingen van al die o zo betrokken conservatoren.

creatief met kunst

THUISMUSEUM

De cultuurvloggers van My daily shot of culture gaan de uitdaging aan: één vlogger, één museum, één video en één bewaker, en dat uiteraard op een gepaste anderhalve meter afstand van elkaar. Met het platform Thuismuseum nemen zij je in unieke video's mee langs alle schilderijen die nu in lege musea hangen. Dat is niet alleen vermakelijk en leerzaam, het is ook de ideale manier om de culturele sector te steunen door alsnog een museumkaartje te kopen.

THUISMUSEUM.MYDAILYSHOTOF.CULTURE.COM

TUSSEN KUNST EN QUARANTINE

Verveel je je? Kies een werk van je favoriete kunstenaar, verzamel wat huis- tuin- en keukenspullen, maak een foto en deel deze met het Instagram-account Tussekunst & quarantaine. Begonnen als grapje, maar inmiddels heeft het account ruim 181.000 volgers. Er worden massaal foto's ingestuurd van mensen die schilderijen van grote meesters als Van Gogh, Jan Steen en Rembrandt imiteren. Neem een kijkje voor inspiratie, gebruik je fantasie en ga zelf aan de slag met de meest absurde spullen die in huis te vinden zijn. Iemand nog een rol toilet papier over?

[@TUSSEKUNSTQUARANTINE](https://www.instagram.com/tussekunstquarantaine)
OP INSTAGRAM

KATTENCOLLECTIE

Het internet staat er vol mee: kattenfilmpjes en -memes, en we krijgen er maar geen genoeg van. Maar wist je ook dat katten al eeuwenlang geëerd worden door kunstenaars? Het Universal Museum of Art (UMA) en Réunion des Musées Nationaux-Grand Palais geven een virtuele rondleiding door hun expositie *Cats in Art History*. Grote katten, kleine katten, zwarte katten, knuffelkatten, oude katten, tiggerkatten en kittens – allemaal vereeuwigd in kattenschilderijen, van het Oude Egypte tot nu.

LEGACY-UMA.ORG/EXHIBITION/CATS_IN_ART_HISTORY

Hear, hear!

Voor wie al bijna vergeten was hoe de straat eruitziet: met deze *fine fleur* van Amsterdamse podcasts maak je alsnog een rondreis door de stad.

tekst Janna Reinsma

BURN IT DOWN

Voor Amsterdamse liefhebbers van de wereldberoemde podcast *This American Life* kwam deze aflevering (nummer 684, om precies te zijn) als schok en verrassing. Het programma stak onze grens over en nam een diepe duik in de bizarre misstanden van de Amsterdamse brandweer.

ONGESIGNEERD

Deze podcast van Tjitske Mussche en Laura Stek belicht de geschiedenis en ideeën achter alledaags ontwerp. Luister naar fascinerende afleveringen over straatnaambordjes, rode brievenbussen, stoeptegels en het stoplicht-mannetje, en de wereld zal er niet meer hetzelfde uitzien.

DATEVERMAAK

In het grappige *Datevermaak* volgen we drie vrienden in Amsterdam die ons meenemen in het wel en vooral het wee van daten in de 21ste eeuw. Met speciale afleveringen voor deze periode zoomen ze in op onderwerpen als huid-

honger, corona-swipers en online doe-dates.

MAN MET DE MICROFOON

Chris Bajema maakt sinds 2016 deze allereerste podcast zonder omroep, gewoon vanuit zijn oranje busje in Oost. Hij gaat er met Jan en alleman in gesprek en ontlokt zijn buurtgenoten geweldige verhalen. Afgewisseld met vermakelijke audiofiction.

ECHT GEBEURD

In Toomler vindt elke maand *Echt gebeurd* plaats, georganiseerd door Paulien Cornelisse en Micha Wertheim. Hier vertellen mensen waargebeurde verhalen rond een thema en leest iemand voor uit zijn of haar puberdagboek. Alle (mooiste) verhalen vind je in de gelijknamige podcast.

MET GROENTEMAN IN QUARANTAIN

Gijs Groentemans podcast *Met Groenteman in de kast* (opgenomen in een archiefkast op de redactie van *de Volkskrant*) gaat in quarantaine.

Luister fijne telefonische interviews met onder anderen tekenaar Jan Rothuizen (*De zachte atlas van Amsterdam*) die ons inspireert om thuis aan het tekenen te slaan.

DE MOORD-EN-BRANDBUURT

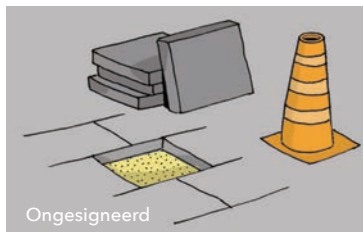
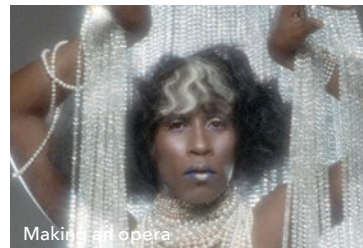
Radiomaakster Maartje Duin probeert te integreren in haar nieuwe buurt – als yup in de volkse Spaarndammerbuurt. Ze belichaamt de gentrificatie, dat weet ze zelf heus ook wel. Tip van de sluier: een lied voor de buurt maken helpt de verbroedering aanzienlijk.

MAKING AN OPERA

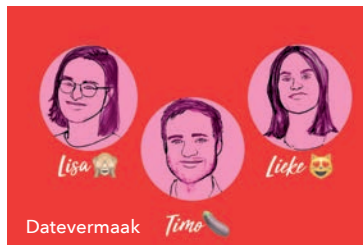
Stef Visjager volgde een jaar lang zeven jonge operatalenten bij de voorbereiding van *Ritratto*. Daar komt meer bij kijken dan je denkt, van audities en het maken van nebloed tot kostuums van niemand minder dan Jan Tami- niau. *Ritratto* zou half maart in première gaan bij De Nationale Opera, hetgeen nog toevoegt aan het drama.

ECHT
GEBEURD

This
American
Life

SYLVAIN TEGROEG

Thuisbioscoop

Nu de Amsterdamse filmhuizen gesloten zijn, gaan we massaal over op on demand. Een selectie must-see's om de tijd mee door te komen.

tekst **Bregtje Schudel**

They shall not grow old

Spirited away

The farewell

Parasite

Baantjer

MARTIJN VAN GELDER

MARATHON

Meer thuis zitten betekent ook: meer tijd voor dingen waar je eerder niet aan toe kwam. Een filmmarathon bijvoorbeeld. Videoland bedient Bond-liefhebbers op hun wenken met de complete *James Bond*-collectie – met, jawel, Sean, Roger, Timothy, Pierce, Daniel en George in actie. Wie eerder een zwak heeft voor 's werelds beroemdste tovenaarsleerling kan bij Amazon Prime Video en Pathé Thuis alle *Harry Potter*-delen herkijken.

OSCARWINNAARS

De thuisblijperiode is het ideale moment voor een inhaalslag van de beste Oscarwinnaars van de afgelopen jaren, zoals *Birdman*, *Moonlight* (N en PT) en – uiteraard – *Parasite* (C, P, PT). Of ga voor de echte Oscar-klassiekers *The godfather* en *The godfather: Part II* (A,N,PT en V), die samen goed waren voor maar liefst negen Oscars.

JAPANESE DISNEY

Mocht je na twintig keer *Frozen II* even behoefte hebben aan een andere tekenfilm, waag je dan eens aan de Studio Ghibli-collectie op Netflix (bijna alle films zijn te zien in de originele Japanse, de Engelse en de Nederlandse versie). Voor de kleintjes is er *My neighbor Totoro*, voor 13+ *Princess Mononoke*. Onze persoonlijke favoriet *Spirited away* valt daar net tussenin.

TRUE STORY

Ook voor de documentaire-liefhebber is er genoeg te kiezen. De meest uitgebreide collectie vind je op de site van IDFA; van de ruim achthonderd films zijn er driehonderd gratis te bekijken. On demand kun je verder terecht voor Oscarwinnaar *American factory* (N), *Visages villages* (C, PT), *The look of silence* (C) en de prachtige gereconstrueerde Eerste Wereldoorlog-documentaire *They shall not grow old* (A). Of ga voor een Amsterdamse double bill met

Het nieuwe Rijksmuseum (V) en *Mijn Rembrandt* (P), beide van maakster Oeke Hoogendijk.

MOOIS UIT AMSTERDAM

Wie graag naar films met een Amsterdams tintje kijkt, kan zich online vermaken met *Alles is liefde* (C, PT), *My foolish heart* (C, PT), *Prins* (N, PT), *Het leven is vurrukkulluk* (C), *Baantjer: Het begin* (PT, V) en zelfs Fons Rademakers' *Makkers staakt uw wild geraas* (A).

PORTIE FEELGOOD

Tot slot: in deze onzekere tijden kan menig filmkijker wel wat opbeurends gebruiken in de vorm van films die laten zien hoe mooi en hoopvol de wereld kan zijn. Doe jezelf een lol en zet een van deze films aan: *Amélie* (PT), *Eternal sunshine of the spotless mind* (A,N), *Paddington 2* (PT), *The shawshank redemption* (N,V), *The farewell* (PT) of *J'ai perdu mon corps* (P).

AFKORTINGEN

A = Amazon Prime Video
C = Cinemember
N = Netflix
P = Picl
PT = Pathé Thuis
V = Videoland

DE BIJENKORF 7

Ook de Bijenkorf blijkt een populair literair decor. Zo bevat de hoofdpersoon van de roman *Onheilig* (van Roos van Rijswijk) hier tijdens het winkelen. 'Zo banaal dat je het niet verzinnen kunt, ik zocht een angoratrui en kreeg ineens ontzettende kramp.' Harry Mulisch laat hier in *De ontdekking van de hemel* hoofdpersoon Ada een diefstal plegen.

amsterdam in boeken

LANG ZULLEN WE LEZEN

We komen amper de deur uit, maar dat betekent niet dat we geen nieuwe plekken kunnen ontdekken. Dwaal door de stad aan de hand van pareltjes uit de literatuur.

tekst Inger van der Ree illustratie Barbara van den Berg/SaltyStock

‘Ik wilde dat ik niet in Amsterdam woonde, dan ging ik erheen met vakantie’, schreef K. Schippers, het pseudoniem van dichter en auteur Gerard Stigter. Als we op vakantie zijn, kijken we immers met heel andere ogen naar de plek waar we ons bevinden. We hebben de tijd om zomaar even stil te blijven staan, ons te verwonderen over een mus die baddert in een regenplas. Maar er is nóg iets wat je met nieuwe ogen naar eigen stad kan doen kijken: literatuur, films, kunst. En die drie zijn, zelfs in onvoorspelbare coronatijden, nog altijd binnen handbereik. ‘In veel literatuur wordt onze stad neergezet als die plek waar je los van benarde normen een nieuw leven kunt beginnen. Toch heeft Amsterdam in de literatuur niet echt een vaste vorm’, zegt Mechteld Jansen, die met Booklovers’ Tours literaire tours door de stad geeft. ‘Ze is een kameleon, die voor iedereen iets anders betekent.’ Amsterdam als eindeloos wisselend decor, voor iedereen die dat maar wil zien. ‘s Middags de haven waar krakende VOC-zeilschepen naar terugkeren en ‘s avonds het speeltoneel van zakenmannen en hipsters. Laat je meevoeren langs Amsterdamse plekken die door de eeuwen heen vereeuwigd werden in film of literatuur.

1 DE OUDE KERK

De Tsjechische Milan Kundera, auteur van het cultboek *De ondraaglijke lichtheid van het bestaan*, laat zijn hoofdpersoon – die zich terugtrekt uit de moderne wereld en de idylle van het kleine leven bezingt – de Wallen bezoeken om zich daarna te verbazen over die enorme kerk (de Oude Kerk dus) die iets verderop gebouwd is: ‘De andere kant van de straat wordt gevormd door een gigantisch

gotisch kerkgebouw uit de veertiende eeuw. Tussen de hoerenwereld en Gods wereld golft een intense urinegeur als een rivier tussen twee rijken.’

2 AAN DE GRACHTEN

Natuurlijk zijn de grachten meerdere malen vereeuwigd. Bijvoorbeeld in de roman (en film) *Een weeffout in onze sterren* van John Green. Het bankje, ter hoogte van Leidsegracht 6, is nog altijd een hotspot onder tieners. Hier strijken de jonge hoofdpersonen, die allebei kanker hebben, neer om te praten en zoenen. Ook de klassieker *De mermin* van Hella S. Haasse heeft als decor een Amsterdamse gracht: hoofdpersoon Sera woont met haar man en kinderen in een statig pand aan de Keizersgracht.

3 INGANG VONDELPARK

Eerste Pinksterdag 2010 verandert voor de schrijver A.F.T.H. van der Heijden en zijn vrouw Mirjam Rotenstreich in een nachtmerrie als blijkt dat hun 21-jarige zoon Tonio in kritieke toestand in het ziekenhuis ligt. Hij is aangereden op het kruispunt van de Stadhouderskade en de Hobbemastraat, bij de ingang van het Vondelpark. In de aangrijpende roman *Tonio* doet Van der Heijden het enige waartoe hij dan in staat is: herinneringen aan zijn zoon verzamelen. In 2016 wordt het boek door Paula van der Oest verfilmd. Nadat hier in 2012 opnieuw een ernstig fietsongeluk plaatsvindt, wordt de verkeerssituatie aangepast.

4 JOZEF ISRAËLSKADE

‘Het was nog donker, toen in de vroege morgen van de tweeëntwintigste december 1946 in onze stad, op de eerste verdieping van het

huis Schilderskade 66, de held van deze geschiedenis, Frits van Egters, ontwaakte.’ Zo begint een van de grootste Nederlandse klassiekers: *De avonden* van Gerard Reve. Aan de Jozef Israëlskade 166 – in *De avonden* heet die plek Schilderskade 66 – woont familie Van het Reve sinds 1938. Hier schrijft Reve deze roman over hoofdpersoon Frits van Egters die, in het naoorlogse Amsterdam, verveeld uit het raam tuurt. Later is de straat overigens opnieuw genummerd: Reve’s adres draagt nu nummer 415, aan de gevel hangt een bordje dat verwijst naar de familie Van Egters.

5 BETONDORP

‘Laat elke hoop varen, gij die hier opgroeit’, zei Gerard Reve in een interview toen hem gevraagd werd naar zijn jeugd in Betondorp. Het gezin Van het Reve woont er in de loop der tijd op drie verschillende adressen in de Ploegstraat. Reve’s novelle *Werther Nieland* vertelt het verhaal van Elmer, Reve’s alter ego, die zijn dagen hier slijt met het martelen van planten en dieren. Het kunstwerk *Rue des Reves* van Steffen Maas in de Ploegstraat herinnert nog altijd aan de bewoner die deze plek zo hekelde.

6 ZUIDOOST

In het boek *Wees onzichtbaar* reizen we af naar de Bijlmer, waar de Turkse hoofdpersoon Metin – gebaseerd op schrijver Murat Isik – in de jaren tachtig opgroeit. De eerste aanblik van de buurt is veelbelovend. ‘Ik had nog nooit zo iets wonderlijks gezien’, schrijft hij. Maar de grimmigheid in de roman neemt snel toe. In het oude winkelcentrum Fazantenhof, destijds gelegen onder de Bijlmerdreef, maakt Isik dat goed voelbaar.

VICTORIAHOTEL 8

Thomas Rosenbooms *Publieke werken* (en de verfilming) speelt zich grotendeels af op Prins Hendrikkade 47A en B. Hier woont Walter Vedder die ontdekt dat er een hotel komt op de plek van zijn huis. Onmiddellijk begrijpt hij zijn onderhandelingspositie: hij moet worden uitgekocht. De twee huisjes in de gevel van het Victoriahotel verwijzen nog altijd naar deze gebeurtenis.

WESTERKERK 9

Welke Amsterdammer kent het verhaal van *Kees de Jongen* niet? Deze klassieke coming of age-roman van Theo Thijssen brengt een ode aan de toren van de Westerkerk. De kleine Kees groeit op met uitzicht op de toren die voor hem dan ook erg belangrijk wordt.

Luistertip

In de nieuwe *Booklovers’ Tours Podcast* van Mechteld Jansen neemt ze je mee naar de mooiste literaire plekken van de stad. Zie: bookloverstours.nl.

Ontwerpersduo Studio Job: 'Iemand moet toch de hofnar zijn?'

Job Smeets (50) en Nynke Tynagel (42), die samen Studio Job vormen, ontwierpen al voor prestigieuze merken als Swarovski en toonaangevende musea. Maar onlangs volbracht het duo zijn meest eervolle taak: de zomercollectie 2020 voor Hema, toepasselijk getiteld The Summer Disaster.

tekst **Jeroen Junte** foto's **Studio Job**

Wisten ontwerpers Job Smeets en Nynke Tynagel soms dat dit een rampzalige zomer zou worden? Je zou het haast denken als je de collectie ziet die zij als Studio Job voor Hema hebben bedacht. Uitgerekend nu de wereld een zomerse lockdown ingaat, presenteert het befaamde ontwerpduo onder de noemer The Summer Disaster een bonte zomercollectie van parasols, kledjes, picknickbordjes, badhanddoeken, zwembanden, koeltassen en andere typische Hema-spullen. Dat lijkt op een ironische knipoog van Studio Job, dat ons met buitenissige designs immers voortdurend op het verkeerde been zet. Een monumentale kroonluchter maken ze van kwetsbaar en goedkoop witpapier. Een muurlamp voor de deftige Italiaanse glasfabrikant Venini is feitelijk een hangtiet met gloeiend tepeltje, ook nog eens Mae West gedoopt. Dus een rampzalige zomercollectie zou zomaar een wrange grap kunnen zijn, toch? 'Oh nee', verzekert Smeets. 'Dat zou veel te dicht op de realiteit zitten. Wij geven nooit rechtstreeks commentaar op de wereld met ons werk. Dat is zo banaal. Studio Job die wel even zal vertellen hoe het zit? Bahl! The Summer Disaster-collectie is juist heel onschuldig, aldus de ontwerper. 'Dit zou de zomer worden waarin we allemaal thuis zouden blijven. Eerst was er een songfestival, daarna de Formule 1 en dan nog eens een EK voetbal. De collectie is geïnspireerd op de bloopers die wij daarbij meemaken. Een waterijsje dat over je hand lekt. Naar het strand rijden en dat de auto dan overkookt. En als je dan eindelijk op het strand aankomt, gaat het regenen. Ben je eindelijk thuis, schijnt de zon weer. Wil vader de barbecue aansteken, vliegt de parasol in de fik. Wespen, muggen, kwallen.' Kortom: 'Geen ziekte en eenzaamheid maar pure slapstick.'

DUTCH DESIGN

Het zou overigens niet de eerst keer zijn geweest dat Studio Job de zeitgeist bij de lurven pakt. Aan de vooravond van de financiële crisis in 2007 lanceert het duo een serie glimmende pronkstukken met de titel Robber Barons, een verwijzing naar de 19de-eeuwse Amerikaanse industriëlen die door uitbuiting van hun

arbeiders schatrijk werden. De blikvanger was een ouderwetse brandkast van glimmend brons waarin een gapend was geschoten met een kanonskogel. Zo ongeveer op de dag van presentatie van de pompeuze collectie bezweek in New York de zakenbank Lehman Brothers door speculatie met wurghypotheek en woekerkredieten. 'Misschien ben ik wel een waarzegger. Zonder dat ik het doorheb, wat mij dan meteen weer een waardeloze waarzegger zou maken', lacht hij met Jobiaanse ironie. Om serieus te vervolgen: 'Ik denk wel dat ik destijds intuïtief aanvoelde dat het economisch systeem onhoudbaar was.'

Studio Job is een gelauwerde naam in Dutch design. Het duo is daarbij schatplichtig aan Droog, het platform dat in de jaren negentig het humoristisch en tegelijkertijd kritische design uit Nederland internationaal op de kaart zet. De humor en de kritische kijk worden behouden, de functionaliteit en droge nuchterheid gaan overboord. Het duo creëert een barokke fantasiewereld waarin niets is wat het lijkt. Verwondering, vreugde en een naïef optimisme vervloeien met vervreemding en angst. Tynagel: 'Wij laten zien dat design ook een duistere kant kan hebben. Een dessin van dansende skeletten ziet er weliswaar grappig uit, maar dat werk gaat natuurlijk over dood en vergankelijkheid. Dat is óók het leven, en dat willen wij laten zien.'

De samenwerking start in 2000, direct na het afstuderen van Tynagel als grafisch ontwerper aan de Design Academy Eindhoven. Smeets werkt dan al vier jaar als productontwerper. Nog ver voor Instagram en memes eigent het duo zich iconische beelden uit de populaire cultuur toe, om deze met mediagenieke precisie te recycleren in het eigen stijlidiom. Een klassiek bankstel wordt gestoffeerd met een print van wietblaadjes, zoals je ze ziet in de Amsterdamse toeristenshops. Onder de noemer Farm worden gelikte bronzen standbeelden gemaakt van melkflessen, een riek en klompen, als een ode aan een langzaam verdwijnend boerenleven. Maar ook prikkeldraad en zonnebloemen, dollartekens en vredestekens, duiven en torpedo's – al deze herkenbare beelden worden eindeloos rondgepompt op cartoneekse producten die zijn gereduceerd tot één klare lijn.

'Wij laten zien dat design ook een duistere kant kan hebben'

Job: 'Ik heb twintig jaar de kunstenaar moeten uithangen om uiteindelijk iets te mogen ontwerpen voor de gewoonste zaak van Nederland'

Job Smeets en Nynke Tynagel in 2006, toen ze nog een liefdeskoppel vormden.

JOB SMEETS & NYNKE TYNAGEL

- Ze studeerden beiden af aan de Design Academy in Eindhoven.
- In 1998 richtte Smeets ontwerpbureau Studio Job op.
- Na haar afstuderen in 2000 voegt Tynagel zich erbij als grafisch ontwerper.
- Het duo verwerft bekendheid met karikuraal-monumentale ontwerpen waarmee ze commentaar leveren op de designwereld.
- In 2013 ontwierp het duo een postzegel met het hoofd van koning Willem-Alexander; hun doorbraak bij het grote publiek.
- Bekende ontwerpen zijn de Paper Chandelier en de Altdeutsche kast voor Moooi, en de Banana Huey-tafellamp voor Seletti.
- Ze werkten samen met grote merken als Bisazza, Venini, Pepsi, Moooi, Swarovski en Koninklijke Tichelaar Makkum.
- Ze exposeren wereldwijd in toonaangevende galeries en musea, van het Stedelijk en het Groninger Museum tot The Metropolitan Museum of Art in New York.
- Studio Job werkt vanuit Amsterdam, Antwerpen en Tilburg, waar het atelier is gevestigd. Ontwerpen van het duo zijn onder andere te bekijken bij het Moco museum (Museumplein) en de flagshipstore van designwinkel Seletti (Runstraat).

STREEPJE MOSTERD

Onder het motto 'wie een goedkope stoel wil, moet maar naar Ikea' ontwerpt Studio Job unieke objecten die extreem verfijnd en daardoor extreem duur zijn. Gepatineerd brons, glanzend kristal, het fijnste houtinlegwerk: kosten noch moeite worden gespaard om hun excentrieke ideeën te materialiseren. Niet dat Smeets en Tynagel daarbij hun handen vies maken. Vanaf het begin werkt het duo uitsluitend op scherm en papier, waarna ze het ontwerp laten maken door de vakmensen in hun eigen werkplaats of in ambachtelijke glasblazerijen of porseleinfabriekjes. Een voorkeur gaat daarbij uit naar brons, een materiaal dat tot het kunst-historische domein van de beeldhouwer behoort. Waarmee Studio Job een helder signaal afgeeft: deze objecten bevinden zich in een schemergebied tussen industrieel design en Hoge Kunst. 'Een bronzen beeld, dat is toch het hoogst haalbare voor een ontwerper', zegt Smeets. 'Dan maak je echt iets voor de eeuwigheid.' Daarbij rekt het duo de grenzen tussen goede en slechte smaak op met een eigen definitie van 'tussen kunst en kitsch'. Voor de Italiaanse meubelproducent Seletti, waarvan Smeets mede-eigenaar is, grossiert het duo in groteske objecten, maar dan geserveerd met zo veel ironie dat ze niet serieus te nemen zijn.

Een zwarte plastic kat heeft lichtgevende ogen; het aan- en uitknopje is verstopt in het poepertje. Of de Hogdog sofa, een bank die – hoe verzin je het – oogt als een opengeklapte broodje waarin een bruin rugkussen als een worst ligt uitgestrekt. Mooi detail: over de volle kromme lengte van het worstkussen ligt een streepje mosterd. Zelfs

aan de schijfjes tomaat en komkommer is gedacht – ze liggen losjes op de zitting als kussentjes. Het heeft ook iets rebels. Design moet altijd maar esthetisch en ethisch verantwoord zijn. Mooi én duurzaam. Een leuk eetsetje kopen wordt dan al gauw een moralistisch dilemma. Hoe fijn is het dan om daartegen te rebelleren met een huis-kamer vol kitsch en lompe humor. Een hotdogbank is dan al snel een daad van verzet. 'Iemand moet toch de hofnar zijn?' zegt Smeets. 'De wereld is zo vluchtig en alles is voor directe consumptie. Zelfs architecten die van zichzelf vinden dat ze voor de eeuwigheid moeten bouwen, vinden het normaal dat ze worden behandeld als popsterren. Of Virgil Abloh, die modeontwerper, kunstenaar, art director, meubelmaker en weet ik wat niet allemaal is. Dat maakt het begrip renaissanceman toch betekenisloos.' Oftewel: zo'n gezwollen tijdsgewricht vraagt toch om een hotdogbank. 'Het is puur sarcasme.' Met het stijgen van hun faam werd Studio Job al steeds vaker ingehuurd door luxe producenten als Range Rover en Swarovski. En nu is er dan ook de Hema. Hoe komt een ontwerpstudio, waarvan het oeuvre is aangekocht door binnen- en buitenlandse musea en schatrijke verzamelaars, terecht bij 'de gewoonste zaak van Nederland'? Smeets: 'Ik had ondernemer Marcel Boekhoorn, die net de Hema had gekocht, op de lunch. Hij had al eens werk van ons gekocht. Ik had voor hem een Worst Award gemaakt, omdat hij een worstendraaier was geworden. Die grap vond hij zo geweldig, dat hij ter plekke vroeg of ik een Hema-product wilde ontwerpen.' Waarop Smeets voorstelde om meteen maar een hele collectie te ontwerpen. Die er nu dus ook is. 'Veertig iconische producten met een Job-twist.'

ONTREGELENDE IRONIE

In zekere zin is voor Studio Job de cirkel rond met deze Hema-collectie. 'Ik heb twintig jaar de kunstenaar moeten uithangen om uiteindelijk iets te mogen ontwerpen voor de gewoonste zaak van Nederland. Dat is pas slapstick, man!' Volgens Tynagel is het 'een droom die is uitgekomen'. 'Nu kunnen we eindelijk laten zien dat wij heus niet alleen voor de elite ontwerpen. We zijn ooit exclusieve museumstukken gaan ontwerpen, omdat we geen voet tussen de deur kregen bij producenten. Zo konden we in elk geval onze artistieke vrijheid behouden. Maar nu ligt ons werk pontificaal in honderden winkels. In Nederland nota bene, waar we altijd minder zichtbaar zijn geweest dan in het buitenland.'

Het duo heeft er zelfs zijn belangrijkste wapen voor ontladen: de ontregelende ironie. 'Als je voor de Hema ontwerpt, treed je in de voetsporen van Nijntje en Jip & Janneke. Dan moet je wel feelgood-design maken dat een grote massa aanspreekt. Gewoon écht leuke dingen voor een eerlijke prijs. En kwaliteit. Wat mij nou fantastisch lijkt: dat er over twintig jaar een strandbal van

mij nog in de originele verpakking in een vintagewinkel ligt als een collector's item. En waarom ook niet? De Hema is een icoon van het Dutch design, het is nationaal erfgoed! Ik wil helpen om dat te beschermen. Als we daar niet met z'n allen gaan kopen, dan bestaat deze winkel straks niet meer. Dat zou eeuwig zonde zijn.' Maar het assortiment mag wel wat meer schwung krijgen, meent Smeets. 'Misschien moeten net als Viktor & Rolf en wij alle Nederlandse topontwerpers iets voor de Hema ontwerpen, als een soort dienstplicht.'

CORONACRISIS

In 2015 eindigt de liefdesrelatie tussen Smeets en Tynagel, wat ze wereldkundig maken met een pompeuze bronzen tafel van twee op elkaar botsende treinen. De stoomwolken die daarbij vrijkomen vormen het tafelblad. Smeets: 'We creëren weliswaar een fantasiewereld met ons werk, maar er is altijd een link met de echte wereld. Die twee kunnen bij ons niet zonder elkaar.' Inmiddels heeft Tynagel zich onder haar eigen naam gevestigd als grafisch ontwerper in Amsterdam. Smeets, die met zijn Italiaanse partner Rebecca in Milaan woont, continueert Studio Job. 'Ons hele oeuvre is eigenlijk een dik dagboek', zegt Tynagel. 'De Hema-collectie ontwierp ik vorige zomer, toen ik professioneel afscheid aan het nemen was van Studio Job. Het was prachtig zonnig weer en toch klopte er iets niet. Zo ontstond het idee voor The Summer Disaster.'

Voor een ontwerper die zo sensitief is voor zijn leefomgeving als Smeets, kan het niet anders dan dat de coronacrisis het werk van Studio Job zal beïnvloeden. De vraag is alleen hoe, ook voor de ontwerper zelf. 'Dit is zo heftig. Dit is 11 september en de kredietcrisis bij elkaar opgeteld, met de watersnoodramp van 1954 erbij. Wat is dan wel gepast en wat niet? Om een voorbeeld te geven: het was lang taboe om beelden van de Twin Towers te gebruiken. Een vliegtuig daarentegen was geen probleem. Nu zijn die twee rechthoekige torens opeens geen taboe meer, terwijl juist het vliegtuig zijn onschuld heeft verloren.'

De impact van de crisis zal nog lang na resoneren, en niet alleen vanwege de economische schade, daarvan is Smeets overtuigd. 'Niemand wordt gespaard, ook wereldleiders als Boris Johnson niet. De democratische werking van zo'n virus is fascinerend. Hoe gaan we ons daartegen wapenen? Wie weet wonen we straks wel in van die middeleeuwse ommuurde leefgemeenschappen die dan wel tjokvol elektronische en medische apparatuur staan. Ik zag op de BBC dat een hoogleraar via Skype werd geïnterviewd in zijn huiskamer. Er speelde gewoon een kind op de achtergrond. Het zou toch fantastisch zijn als dat een nieuwe realiteit wordt.'

Wie weet is het alledaagse *happy-go-lucky* design voor Hema dan toch een feilloze een barometer voor deze tijd. 'We moesten toch ook collectief op de rem? De manier waarop we doorrazen als mensheid is onhoudbaar. Ik voel ik me daarom helemaal niet in paniek of bedroefd, maar juist relaxed. Ik ben net vijftig geworden, ik verwacht dit voorjaar mijn eerste zoon, Elvis. Er is even geen plaats voor ironie en sarcasme.'

De Studio Job x Hema-collectie is vanaf nu verkrijgbaar in de Hema-winkels en via hema.nl.

cultuurmakers

Muzikant Thijs Boontjes (32) gaat als een raket. Geheel onverwachts werd *Deze nacht*, zijn hertaling van Lionel Richie's *All night long*, een hit. Voor de uitbraak van het coronavirus stond zijn agenda vol met optredens. 'Thuiszitten drukt op mijn gemoed.'

tekst Alice Boothby foto Laila Cohen

'Niet zo lang geleden werd ik door de ochtendshow van 3FM benaderd met de vraag of ik een festivalhit uit hun 'Festival Top 999' wilde coveren. Het viel me niet mee: ik heb een uur lang door die lijst zitten ploeteren. Tot ik *All night long* van Lionel Richie zag staan. Toen wist ik: dát liedje wil ik spelen, maar het is mijn eer te na om het in mijn steenkolenengels te doen. De avond voor het optreden bij de radio heb ik een gedeelte van de hertaling gedaan. In de bus naar Hilversum heb ik het met een rijmwoordenboek op schoot afgemaakt. Net toen we het Mediapark opreden, schreef ik nog het zinnetje: 'Je zou op een sokkel moeten staan, of in het Rijksmuseum.'

Nadat we *Deze nacht* op de radio speelden, is het ontploft. Superleuk, maar compleet onverwacht. We hebben alle zeilen bijgezet om een extra audioversie en een videoclip op te nemen. Daarna zag ik elke dag een nieuwe festivalboeking binnenkomen, totdat alles werd gecancelld. Het is kloterig dat alles piepend en krakend tot stilstand is gekomen. Ik vraag me soms écht af hoe dit jaar er verder uit gaat zien. Tot die tijd heb ik vanuit mijn raam zicht op de Haarlemmerdijk. Hoewel het rustig op straat is, kan ik lekker mensenkijken.

Of ik al een nieuw liedje heb geschreven? Nog niet. Maar ik weet dat als ik me lang genoeg verveel, er weer nieuwe ideeën komen. Al word ik ook niet echt vrolijk van thuiszitten. Het drukt op mijn gemoed. Het liefst maak ik dingen mee om erover te kunnen schrijven.'

Meer weten over Thijs Boontjes? Volg het podcastkanaal Uit in Amsterdam en luister *Cultuurmakers* in je favoriete podcast-app.

CADEAU BIJ ABONNEMENT

Shortlist Amsterdam – restaurants & recipes

t.w.v.
€35

Shortlist Amsterdam restaurants & recipes

As
BAK
Brut de Mer
Buffet van Odette
Café Caron
Bar Centraal
Choux
The Cottage
Entrepot
FC Hyena
Bar Fisk

Gebr. Hartering
Le Hollandais
Kaagman & Kortekaas
Café de Klepel
Café Modern
Bar Parry
Rijssel
Scheepskameel
Toscanini
De Vrouw met de Baard
Wilde Zwijnen

Famke & Floor van Praag

CAPERLEAVES

In *Shortlist Amsterdam* geven worden de chef-koks van de 22 leukste restaurants van de stad geïnterviewd en geven ze het recept van hun *signature dish* prijs. Het zijn stuk voor stuk plekken waar het eten niet alleen bijzonder lekker is, maar ook de sfeer en de wijnkaart kloppen: van ouwe getrouwen als Toscanini en Café De Klepel tot nieuwere aanwinsten als Entrepot en Scheepskameel.

Dit koffietafelboek – Engelstalig, en daarmee ook een goed cadeau voor internationals – is een waar eerbetoon aan de eigenzinnige restaurants en culinaire cafés van Amsterdam. Prachtig gefotografeerd door topfotografen Petrovsky en Ramone, en inclusief 44 recepten, zoals het kippetje van Rijssel en de groenten-creaties van BAK.

De makers van *Shortlist Amsterdam*, zussen Famke en Floor van Praag, schrijven al jaren over de restaurants van Amsterdam, onder andere in hun maandelijkse rubriek voor de Uitkrant.
shortlist-amsterdam.nl

GA NAAR IAMSTERDAM.COM/UITKRANT, NEEM EEN EENJARIG ABONNEMENT (€31,99) EN ONTVANG DIT HEERLIJKE BOEK.

Deze actie loopt tot en met 29 mei (op = op)

mail & win!

[GA NAAR IAMSTERDAM.COM/ACTIES](http://GA.NAAR.IAMSTERDAM.COM/ACTIES)

YOUSEUM

10 x 2 tickets t.w.v. €19,95

Youseum is een interactief museum waar alles draait om social media. De tour leidt langs vijftien ruimtes met meer dan 25 interactieve kunst- en licht-installaties, waarbij je wordt uitgedaagd kritisch na te denken over het belang van jezelf als middelpunt van je eigen social-mediafeed. Leuk voor jong en oud!

youseum.nl

De tickets blijven drie maanden geldig zodra het museum weer open gaat. Deze actie loopt t/m 29 mei.

WILDERNIS PLANTENPOT

3 x pot Nelis wit t.w.v. €14,50

Let's green it up, want groen doet goed. Het brengt rust in de chaos, leven in de ruimte, zuivert de lucht én het ziet er goed uit! Dat is de magie van groen. In de winkel van Wildernis vind je daarom zowel buiten- als kamerplanten, plus mooie potten, accessoires en andere tuinierbenodigdheden. De keramieken potten zijn duurzaam gemaakt in Nederland en ontworpen door Wildernis.
wildernisamsterdam.nl

Winnaars kunnen hun pot ophalen in de winkel aan de Bilderdijkstraat 165F. Deze actie loopt t/m 29 mei.

thuis

ETEN & DRINKEN EN ZO

'HET GAAT ER NIET OM HOE JE BAKSEL ERUITZIET, ALS HET MAAR LEKKER IS. IN JE BUIK HANGEN OOK GEEN SCHILDERIJTJES.'

Aldus Mandy Woelkens op Instagram. De freelance presentatrice en maker van de podcast *Couplegoals* zweert dat vegan bakken niet moeilijk is. Haar eBook *Misbaksels* is nu te koop via iBooks (€3,99).

LOCAL HEROES

Mis je je wekelijkse bezoek aan de Ten Katemarkt in West al? Geen zorgen: je haalt de producten van de markt gewoon in huis met Local Heroes. Deze app is vervroegd gelanceerd vanwege het coronavirus en draait op volle toeren. Van de bekende Deli Fresh-hummus tot de verse zalm van de visboer, gebrande walnoten van Het warme notengilde of aardbeien van de groentekraam: alles kan 24/7 worden besteld. Zo steun je in deze tijden de kleine, lokale ondernemers, die het goed kunnen gebruiken.

gratis in de App Store

- 30 **WJOSVZ: VREEMDE GEURTJES**
- 33 **9X PORTIE CULTUUR**
- 34 **THUIS ETEN**
- 36 **TREND: DE OMA-ONDERBROEK**
- 37 **ONLINE SHOPPEN**
- 38 **FOTOSERIE: HET IS STIL IN AMSTERDAM**

RIJKS

Een Michelinwaardige maaltijd zonder de deur uit te hoeven? Bij restaurant Rijks, sinds 2014 gevestigd in de Philipsvleugel van het Rijksmuseum, kun je nu ook afhalen. Voor €32,50 per persoon draaien chef Joris Bijdendijk en zijn team een luxe driegangenmenu (plus brood vooraf en bonbons toe) voor je in elkaar. Het menu is seizoengebonden en wisselt elke week, maar er wordt gekookt met verse streekproducten. Alles is erop gericht om je thuis het restaurantgevoel (inclusief sfeermuziek dankzij de meegeleverde Spotify-link!) te bezorgen. Rest jou alleen nog de uitdaging om het een beetje restaurantwaardig op je bord te draperen.

rijksrestaurant.nl

Wat je ook steeds vaker **ruikt**...

VREEMDE GEURTJES

STADS ODEUR

Benieuwd hoe Amsterdam ruikt? Dit zijn de meest typerende geuren volgens twee geurexperts.

Caro Verbeek: 'Ik stel me graag voor hoe het in een 18de-eeuws grachtenpand geroken heeft. Een mengeling van paardengeur, een stinkende gracht, mos, schimmel – de stad was enorm vochtig destijds – en lindebloesem, dat waren geurverfrissers avant la lettre.'
Frank Bloem: 'In de zomer vind ik de geur van het zoete IJ-water, vermengd met een beetje diesel van het IJ-pontje, heel Amsterdams.'

DE FIK ERIN

Als reactie op de vaginakaars van Gwyneth Paltrow wordt door een Canadees reclamebureau een peniskaars gelanceerd, die 25 euro duurder is. Op de productbeschrijving staat: 'Voor elke dollar die mannen verdienen, verdienen vrouwen 75 cent. Het is tijd om die loonkloof te verbranden.'

Waarom waren de vagina-geurkaars van Gwyneth Paltrow en de pussy-wierook van zangeres Erykah Badu binnen een uur uitverkocht? Ruiken we een nieuwe trend? 'Choqueren scoort altijd.'

tekst Inger van der Ree

MOET JE RUIKEN

Hoewel hij naar vagina schijnt te ruiken en je er een slordige 70 euro voor moest neertellen, was hij binnen het uur uitverkocht. De geurkaars die actrice Gwyneth Paltrow begin dit jaar met haar lifestylemerk Goop lanceerde, was een doorslaand succes. De *This smells like my vagina*-kaars begon als grap tussen haar en haar parfumeur Douglas Little. Ze waren samen aan het experimenteren met een combinatie van geuren van geraniums, citrusachtige bergamot, ceder, Damascusrozen en muskuszaad toen Paltrow ineens zei: 'Dit ruikt naar mijn vagina.'

Enkele weken later kondigt zangeres Erykah Badu aan haar gedragen ondergoed te verknippen en te verwerken tot een nieuwe wierooklijn die de naam Badu Pussy zou dragen. 'Omdat mijn *pussy* mannen verandert', zo legt ze uit aan *10magazine*. Opvallend detail: ook deze wierooklijn is dezelfde dag uitverkocht. Wat maakt deze – toch op zijn minst opmerkelijk te noemen – geurproducten ineens zo populair? 'Choqueren

scoort natuurlijk altijd. Daarnaast past dit succes voor mijn gevoel in de trend van body positivity en vrouwenempowerment die nu erg veel aandacht krijgen', zegt Frank Bloem, geurkunstenaar en parfumeur bij parfumlabs The Snifferoo in Overtoomse Veld. 'Stel, er komt iemand eten en jij zet die kaars pontificaal op tafel, dan maak je wel een statement.'

BABYOLIFANTJE

Maar of de visite aan de eettafel dan werkelijk een vaginageur ruikt, valt volgens hem nog te bezien. 'In theorie is het zeker mogelijk om een geurkaars of parfum te creëren dat naar vagina ruikt. In principe is elke geur te maken.' Zo maakte Bloem in opdracht van Artis de geur van een brontige mannetjes-olifant, een tochtige vrouwtjesolifant en een pasgeboren babyolifantje na. 'Maar met de combinatie van ingrediënten die Little en Paltrow gekozen hebben lijkt het me sterk dat het daadwerkelijk naar een echte lichaamsgeur ruikt. En in het geval van Erykah Badu

OPVALLEND DETAIL: OOK DE WIEROOKLIJN DIE NAAR ERYKAH BADU'S GEDRAGEN ONDERGOED RUIKT, IS DEZELFDE DAG NOG UITVERKOCHT

'LATEN WE WEL WEZEN: DEZE GEUR ZIT NOG ALTIJD IN DE TABOESFEER, GETUIGE HET AANTAL INLEGKRUISJES MET LAVENDELGEUR'

TRAIN JE NEUS

Je neus onderscheidt tien biljoen geuren, en als je hem beter leert gebruiken, gaat er een wereld voor je open. Een snelcursus van Caro Verbeek:

1. Ruik aan alles wat los en vast zit. Stel jezelf daarbij de volgende vragen: heb ik dit eerder geroken? Is dit een sterke of subtiele geur? Hooft de geur bij een jaargetijde? Is de geur warm of juist koel?
2. Doe een smell walk. Loop buiten naar iets toe waarvan je denkt dat het een sterke geur heeft, en ruik eraan.
3. Besnuffel je huisgenoten en/of je eigen lichaam: je ene oksel ruikt vaak anders dan de andere. Sluit ook je ene en dan je andere neusgat af: dat reukvermogen wisselt elke drie uur.
4. Ga voor een schilderij staan (of bekijk er een via Google) en kijk ernaar met in je achterhoofd de volgende vraag: wat in dit schilderij zou een sterke geur hebben? Je zult merken dat je meteen anders kijkt.

geldt: zodra je iets verbrandt, gaat de originele geur verloren. Haar wierook bevat dus vooral een extra toevoeging in de vorm van verbrand katoen of versmeuld synthetisch materiaal.'

En daarmee vergroot je juist het taboe op de geur van vagina, vindt geurhistorica Caro Verbeek, die promoveerde op historische geuren en bij Mediamatic een geurenlab oprichtte. 'Want, laten we wel wezen, deze geur zit nog altijd in de taboesfeer – getuige het aantal inlegkruisjes met lavendelgeur dat verkocht wordt. Ik weet natuurlijk niet of deze dames voornemens waren dit taboe te doorbreken of dat ze vooral uit waren op een marketingstunt. Hoe dan ook denk ik dat je zo'n taboe alleen doorbreekt door mensen te laten wennen aan de echte lichaamsgeur. Met name Paltrow, die met deze kaars in feite suggereert dat haar vagina naar bloemetjes ruikt, zet hiermee juist een stap terug in de geuremancipatie van dit lichaamsdeel.'

INDUSTRIËLE DAMPEN

Overigens zijn Paltrow en Badu niet bepaald

de eersten die spelen met het begrip geur. In de geschiedenis zijn er aardig wat kunstenaars geweest die andere luchten dan zoete parfumentjes de maatschappij instuurden. De Vlaamse kunstenaar Peter De Cupere maakte in 2014 bijvoorbeeld een Mariabeeld dat langzaam smolt en de geur van echte vagina afgaf. 'Een eeuw geleden begerden surrealistes als Duchamp en futuristen als Marinetti hun beelden en tentoonstellingsruimtes al met vervreemdende luchten zoals zwavelzuur, ozon en industriële dampen', zegt Verbeek. De Italiaanse kunstenares Clara Ursitti vult regelmatig museumzalen met lichaamsgeuren. Als bezoeker weet je van niks, je komt binnen en denkt: dit is vertrouwd, waar ken ik dit van? Je inhaleert nog eens dieper... Achteraf lees je dat het zweetgeuren zijn van mensen die hebben staan dansen op een warme zomeravond. En pas op het moment dat we ons dat bedenken, wordt het ineens iets vies. 'Dat zegt veel over geurtaboos; de manier waarop wij een geur ervaren en wat ons erin aantrekt of afstoot', vindt Verbeek. Ongetwijfeld hebben zo'n vaginakaars en de experimenten waarin gewerkt wordt met ongebruikelijke geuren eraan bijgedragen dat geur een andere – mogelijk meer prominente – rol gaat spelen in de maatschappij. Volgens Bloem en Verbeek is er de laatste

tien jaar in elk geval sprake van een toegenomen interesse voor ons reukorgaan. 'Mensen krijgen tegenwoordig via internet zo veel audiovisuele input dat ons zicht en gehoor, de twee zintuigen die wij de laatste eeuw het meeste aanzien hebben verschaft, behoorlijk overprikkeld raken. Daarom gaan ze steeds vaker op zoek naar andere zintuigen die we in de loop der eeuwen een beetje vergeten zijn', zegt Bloem.

ANGSTZWEET EN LEER

'Toen ik twintig jaar geleden aangaf te willen promoveren op geur en kunst werd daar behoorlijk lacherig op gereageerd', vertelt Verbeek. Nu is dat wel anders. 'Zo heb ik drie jaar geleden voor het Rijksmuseum samen met International Flavors & Fragrances (IFF), een bedrijf dat innovatieve omgang met geuren stimuleert, dertien geuren ontwikkeld gebaseerd op kunstwerken uit de hoogtepuntentour van het Rijksmuseum. Zo creëerden we een geur van het werk *De slag bij Waterloo* van Jan Willem Pieneman, die het publiek uit een klein buisje kon opsnuiven.' Hoe dat rook? 'Naar een mengeling van angstzweet, natte aarde, leer, paardenhaar, buskruit en wat parfum van Napoleon. Hij droeg eau de cologne in grote hoeveelheden, ook tijdens veldslagen.'

De slag bij Waterloo, Jan Willem Pieneman, 1824.

Daarmee wordt geur meer en meer een bron van informatie. 'Toeschouwers zagen bijvoorbeeld, pas nadat ze de geur hadden geroken, veel vaker de angstige blik in de ogen van de paarden op het schilderij', zegt Verbeek. Ook in Engeland zien ze dat in. Wie weleens naar de BBC kijkt, ziet regelmatig de wetenschapper Dora Goldsmith voorbijkomen die je meeneemt op een reis door het verleden aan de hand van het parfum van Cleopatra en de lucht die gepaard gaat met mummificatie.

Maar of daarmee ook de geur an sich emancipeert, en we in de toekomst zelf een spraytje poeplucht opspuiten of een geurkaars met zweetsokkengeur aansteken? Als het aan Christophe Laudamiel, het enfant terrible van de parfumeriewereld, ligt wél. Hij pleit voor een meer ruimdenkende parfumindustrie die parfum durft te benaderen als kunstvorm. Ergens heeft hij een punt. Want waarom mag een beeldhouwer wel een gruwelijke sculptuur maken en een fotograaf een angstaanjagende foto verkopen, maar moet parfum altijd 'lekker' ruiken?

KIJKTIP! Kijk online geuren tutorials: Mediamatic toont de komende weken geur- en parfum-video's op hun YouTube-kanaal.

9X THUISVERMAAK

Wie snakt naar een goeie portie cultureel vermaak heeft geluk: Amsterdamse podia gooien online wél hun deuren open.

KOMEDIEGEVOEL

Hoewel De Kleine Komedie even geen cabaretiers, muzikanten en theatermakers kan verwelkomen, verzorgt het theater wél een gevarieerd cultuuraanbod in de vorm van Komedie Thuis. Met kijk-, luister- en leestips proberen ze je toch het Komediegevoel te geven. Je vindt er bijvoorbeeld vergadertips van cabaretgroep Vlamousse, een lied van Kiki Schippers over gebarentolk Irma Sluis, en de komedieserie *Lekker schieten*. dekleinekomedie.nl

MUG ON DEMAND

Zin in een avondje theater? Kijk voorstellingen vanaf de bank met Mug on demand. Het Amsterdamse theatergezelschap Mugmetdegoudentand heeft een hele reeks fijne voorstellingen klaarstaan die je gewoon thuis, via YouTube, kunt bekijken. mugmetdegoudentand.nl

ZELFHULPTALK

Hoe blijf je optimistisch in tijden van onzekerheid? The School of Life helpt je. Met elke dag een (gratis!) online talk waarin filosofen en psychologen de vraagstukken van deze tijd bespreken. theschooloflife.com

ORKATER & CHILL

Voor muziektheatergezelschap Orkater stond de voorstelling *Fabel* op de planning: een stuk vol wonderlijke experimenten van beestelijk gedrag, ofwel: het feest van menselijke samen zijn. Dat kon helaas niet doorgaan. Met streamingdienst Orkater & chill hoopt het gezelschap mensen toch samen te brengen. Met elke dag een voorstelling uit het archief. orkater.nl

LEGE ZAAL

Tijd over? Leer over slagwerk, strikers en timbre

van houtblazers met de concerten van het Koninklijk Concertgebouworkest op video. Wie liever anderen aan het werk ziet, kan inschakelen voor de wekelijkse Concertgebouw Sessions: intieme optredens op onverwachte plekken in het gebouw. concertgebouw.nl

GESPREK VAN DE DAG

De zalen van De Balie zijn gesloten, maar dat betekent niet dat de gesprekken over kunst, cultuur en politiek niet door kunnen gaan. De Balie zet het publieke gesprek, samen met verschillende gasten, voort met De Balie Live. debalie.nl

WORD MUZIEKEXPERT

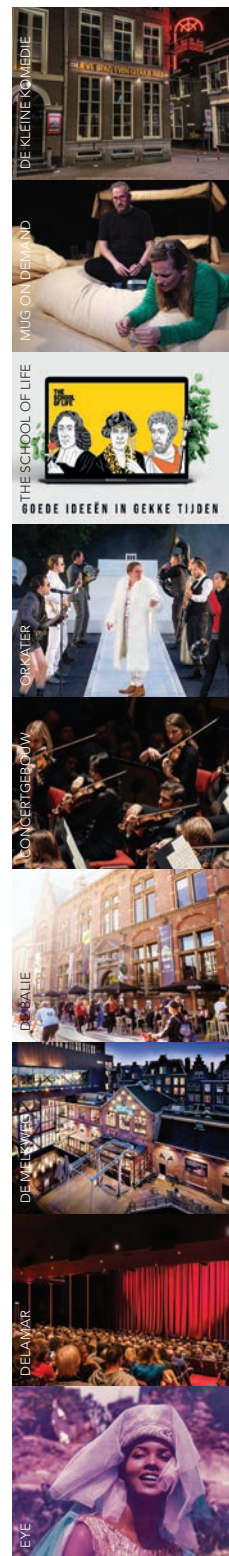
Poppodium De Melkweg deelt via Melkweg on demand dagelijks een speciale lijst van alles wat met goede muziek te maken heeft. Van podcast tot docu en van playlist tot muzieklessen om thuis eens te proberen. melkweg.nl/melkweg-on-demand

QUARANTINE-THEATER

Het DeLaMar Theater brengt de beste voorstellingen online, van complete musicalregistraties tot 'quarantaine'-toneelstukken. Luister tijdens het thuiswerken naar de nummers van *Lazarus*, lach mee met de podcast *Man man* of blijf op de hoogte met de podcast *Peptalk*. delamar.nl

FILMFAVORIETEN

Onder de noemen Thuis kijktips delen filmprogrammeurs van Eye hun favoriete films uit het online aanbod Top-100-filmlijstjes. Ook krijg je een kijkje in de collectie met vroege, experimentele films en Nederlandse speelfilms tot en met 1975. eyefilm.nl

FOTO'S: ANNE DOKTER (CONCERTGEBOUW), IGOR ROELOFSEN/TWYGER (DE LAMAR), MARCEL CAMUS (ORFEU NEGRO), ALPHONS NIEUWENHUIS (KLEINE KOMEDIE), SANNE PEPE (MUG MET DE GOUDEN TAND), BEN VAN DUIN (ORKATER)

thuis

UIT ETEN

Chic uit eten in eigen huis: de beste afhaal- en bezorgrestaurants van de stad.

tekst Famke en Floor van Praag @shortlist-amsterdam.nl

NIEUWS:
TAKE AWAY &
BEZORGING*

*=MOEILIK TE VOORSPELLEN
OF ALLES IN MEI NOG
PRECIES ZO GAAT. MAAR DIT
ZIJN ONZE TAKE-AWAY- EN
THUISBEZORGTIPS

KAAGMAN & KORTEKAAS

Terwijl wij door de corona-sluiting van de horeca vooral last krijgen van ontweningsverschijnselen, zijn de restaurants niet bij de pakken neer gaan zitten. Binnen no-time zijn er talloze afhaal- en bezorgdiensten opgezet: met simpel comfort food, uitgebreide borrelboxen of complete meergangenmenu's. Ook favoriet Kaagman & Kortekaas kookt door zonder restaurant, en dus bestellen we er een driegangenmenu.

Al wachtend verdringen we de gevoelens van nostalgie over dit restaurant: de warme hand die je bij binnenkomst wordt toegestoken, de proostende mensen om ons heen, dat inkijsje in die superstrak georganiseerde keuken – daarmee moeten we het vanavond zonder stellen. Maar we kunnen wel dingen eten die we de afgelopen weken thuis nooit hadden kunnen bedenken, laat staan maken – en tegelijkertijd proberen om onze favoriete restaurants het

voorjaar door te helpen. In de tas, die precies op de afgesproken tijd bezorgd wordt, zitten twee driegangenmenu's, waarvan een met een vegetarisch hoofdgerecht. En een lief briefje, waarin naast dankwoorden ook een uitleg staat.

VERJAARDAGSDIS

Alles is goed verpakt, maar de hoofdgerechten zijn al wat aan de lauwe kant, dus besluiten we deze als voorgerecht te eten – niemand die er wat van kan zeggen. De één eet een sappige bout confit de canard, met daarbij een fantastische schaaldierenkrokot en een soort hummus van verse tuinbonen, doperwten en allerlei leuke kruidjes en groentjes van het een of ander. Het vegetarische hoofd is een heerlijk romige vol-au-vent (pasteitje van bladerdeeg) met paddenstoelenragout: een jaren-zeventig-verjaardagsdis, vindt Fam. Het komt met dezelfde groenten als de confit.

Daarna door naar het mooie voorgerecht: burrata met bietjes, puree van witte biet, zomertruffel en geroosterde nootjes. Het tempo ligt lekker hoog, want dat bepalen we zelf, en we hebben het gevoel wat in te moeten halen. Het dessert tovert meteen een lach op ons gezicht: niet alleen zijn we verzot op eclairs, hij ligt op een rood geruit servetje en zit in een langwerpige snackbarverpakking, waardoor de vergelijking met een frikandel snel gemaakt is. Op zich zou dat een best passend gerecht zijn geweest, gezien onze looks (oud kloffie, rommelig haar). Maar we doen even de ogen dicht en zetten onze tanden in zacht soezendeeg gevuld met banketbakkersroom met schorseneer en gemarineerde aardbeitjes. Als we onze ogen weer open hebben, wacht de pijnlijke (en hopelijk tijdelijke) realiteit.

Prijs driegangenmenu: €32,50
kaagmanenkortekaas.nl

COMFORTFOOD

Deze tijden vragen om geruststellend eten. Het kip-petje van Café Rijsel bijvoorbeeld, die komt zo van de rotsierie bij je thuis met homemade mayonaise (€16,50) en aardappeltjes uit de oven (€4,50). Ook Rijsel-klassiekers als de huzarensalade en de Bretonse vissoep zijn op te halen of te bestellen. Bij de 'From Brooklyn to Bali Soul Food'-take away van De Vrouw met de Baard krijg je de onovertroffen rendang die ook nog eens van biologisch rundvlees is (€22,50, compleet met soepje of dessert). Voor wie liever geen vlees eet is er de verbazingwekkend lekkere rendang van jackfruit.

rijsel.com, devrouwmetdebaard.com

FEESTELIJK

Voor als je thuis een keertje echt wilt uitpakken: bij Choux kun je drie gangen (plus brood met karneboter) ophalen voor €32,50. Je moet alleen zelf nog wel wat onderdelen opwarmen en bij elkaar doen. Maar dan krijg je ook prachtige creaties, zoals bijvoorbeeld witte asperges met vlierbloesem, spinazie en sparrenolie of gelakte lamsnek met aardappelgratin, raapstelen en daslookboter. Caron à la Maison (van Café Caron) heeft een wisselend driegangendiner voor twee personen (€59) om op te warmen. Verwacht Franse klassiekers als prei met mosterdvinaigrette, confit de canard en baba au rhum.

choux.nl, cafecaron.nl

VEEL VEGA

Gezond eten is goed voor de weerstand en de planeet. Het nieuwe restaurant Otto Volante op de Overtoom zou half maart officieel openen toen de corona-quarantaine roet in het eten gooide, maar maakt nu op vrijdag tot en met zondag een prachtig duurzaam menuutje (€35 voor 2 personen) om af te halen. De (veelal vegetarische) Midden-Oosten mezze van restaurant Neni in Zuid worden nu bezorgd. Denk aan gekarameliseerde aubergine met gember of za'atar quinoa met avocado en sperzieboontjes.

ottovolante.nl, bestellen.neni-amsterdam.nl

AAN DE BORREL

Al is de horeca op slot, de borrel slaan we niet over. Bar Centraal in West biedt woensdag tot en met zaterdag een Snackpakket voor bij de wijn om op te halen (€25). Met bijvoorbeeld foccacia, burrata, makreel rilette en noodle salad. Natuurlijk te combineren met je favoriete natuurwijn. In Oost haal je voor €15 de Foerbox bij restaurant Foer met een half homemade zuurdesembrood, goudsbloemboter, pickles en worst van Wild van Wild. Ook is er driegangenmenu Comfort Foer (€22,50) voor als je door wilt eten.

barcentraal.nl, foeramsterdam.nl

TREND

DE OMA- ONDERBROEK

tekst Anne Dirks foto Annika Hagen

Er zijn in de jaren negentig genoeg liedjes geschreven over hele kleine stringetjes, het equivalent van sexy toentertijd. Maar het tij lijkt gekeerd: de grote onderbroek is terug!

De grote onderbroek lijkt gemaakt voor quarantaine-tijden. Liefst grijs, wit of zwart, zonder poespas, en van katoen. Zo een die je oma draagt. Het ondergoedmerk Sloggi bracht ter ere van zijn veertigjarige bestaan in september een nieuwe campagne uit: *Granny got pants*. In de spotlight staat Colette: een 56-jarige uit Sheffield, Engeland, met twee nieuwe heupen. Ze rapt en danst in grote onderbroek op een nieuwe versie van Sir mix-a-lot's klassieker *Baby got back*. De songtekst is aangepast naar *'I like big pants and I cannot lie'* en *'I'm sick of magazines saying g-strings still a thing'*. De reclamecampagne ging viraal, Colette was even een internetheld, de onderbroeken verkochten als warme broodjes.

En Sloggi is niet de enige. Savage x Fenty, het lingerie-label van Rihanna, stuurde modellen veelal in grote, comfortabele slips de catwalk op. Tien jaar geleden zou zo'n actie je dood betekenen als ondergoedmerk. Nu poppen er elke dag nieuwe Instagram-merken op die grote, katoenen onderbroeken aanprijzen. Ze vinden massaal aftrek, net als de ouderwetse Hema-onderbroek die plots populair is onder jongeren.

De opkomst van de *body-positive movement* en het schrappen van de Victoria's Secret-shows (want vrouwonvriendelijk) hebben hieraan bijgedragen. De oma-onderbroek is een vorm van emancipatie; ondergoed draag je voor jezelf, niet voor een ander. Functie over vorm. Of zoals Karina de Vries (27), eigenaar van ondergoedmerk Prude het verwoordt: 'Het zit lekker. Ik voel me helemaal niet fijn in een veel te strakke, kleine string. Geef mij maar een katoenen, high waisted-onderbroek. Het zou niet uit moeten maken of mannen ze lelijk vinden of niet.'

EN ZO...

De leukste online shops van Amsterdam.

tekst Sanne de Bruin

I AMSTERDAM

Ontworpen en gemaakt in eigen stad: op amstory.nl spot je meer dan duizend artikelen met een Amsterdams tintje. Zoals een levensgrote muurdecoratie met een van de meesterwerken van Johannes Vermeer of Van Gogh (vanaf €69). Of een designfruitschaal in de vorm van de karakteristieke grachtengordel (vanaf €198). Maar ook voor opvallende vazen, kussens, kleding, lampen en sieraden slaag je hier. Je kunt het zo gek niet bedenken of je vindt het in deze webshop. Elk product heeft zijn eigen verhaal. En goed: met je aankoop steun je de lokale ondernemers uit de stad of omgeving.

amstory.nl

ARCHIVE STORE

Elke kamer omtoveren tot magische plek? Met de woonaccessoires en meubels van Archive Store is dat zó gepeipt. Handig: je kunt er shoppen per ruimte, zelfs voor de tuin vind je er de leukste spullen. Daarnaast koop je er kleding, verzorgingsproducten en speelgoed – denk aan: een coole tipitent (€163) om in te spelen of een bowlingset gemaakt van katoen (€50). De webshop is zo uitgebreid dat je er enige tijd kunt doorbrengen; voor je het weet, puilt je winkelmandje uit. Of, zoals ze zelf zeggen: zo vergeet je even de tijd en voel je je misschien zelfs weer kind. Liever naar de winkel? Dat kan! Er is een fysieke winkel aan het Fredriksplein.

archive-store.nl

WIJCK.

Heb je nog een kale muur, versier 'm dan met een stukje Mokum. De designers van WIJCK. maken strakke lijntekeningen en foto's van 's werelds bekendste wijken, straatjes, gebouwen en steden, waaronder Amsterdam. Van de Jordaan en Bos en Lommer tot Oud-Zuid: elke wijk heeft z'n eigen print. Voor de kosten hoef je het niet te laten: klein formaat vanaf €9,99 tot €39,90 (50x70 cm). Naast muurdecoratie koop je er ook ansichtkaarten, lijsten, geurkaarsen en handzeep. Zo zie je niet alleen je favoriete stad, maar ruik je 'm ook nog.

wijck.com

THE SOUKS

Bij The Souks vind je prachtige plaids en tapijten, handgemaakt door Berber vrouwen in Marokko. Eigenaar Sandra selecteert alles zelf. Tijdens de inkoop houdt ze rekening met de lokale bevolking en steunt de kleine ondernemer. Naast tapijten koop je bij The Souks ook mooie kussens, onder andere gemaakt van berberkleden of cactuszijden. Van elk berberkussen is slechts één exemplaar verkrijgbaar: je hebt dus een uniek exemplaar in handen. Maar de liefde voor het Noord-Afrikaanse land reikt verder dan alleen tapijten en kussens. Zo vind je er manden, spiegels en accessoires als tassen en schoenen. Kortom: waar wacht je op? Reis af naar de webshop en haal een authentiek stukje Marokko in huis.

thesouks.nl

ATHÉ

Struin naar verborgen tweedehandsparels, gewoon vanuit je woonkamer. Van roze cowboylaarzen tot een seventies jumpsuit met studs: Daphne, fotografe en oprichtster van de webshop, heeft menig vlooiemarkt in binnen- én buitenland bezocht en de leukste tweedehandjes voor je online gezet. De recent geopende webwinkel is een eerbetoon aan haar moeder Thea, die ook een fanatiek *thriftshopper* was. Naast kleding en accessoires voor dames en kinderen tik je er ook vintage woonaccessoires zoals vazen en keramieken schaaltes op de kop. En handig: je bestelling is gratis af te halen in Amsterdam.

athenvintage.com

Verlate straten, toeristvrije pleinen, een lege Dam: de fotoserie *Het is stil in Amsterdam* van Matthijs Immink doet vervreemdend aan. 'De leegte van de stad herinnert aan schilderijen van vroeger.'

foto's Matthijs Immink

NIEMAND IN DE STAD

Prins Hendrikkade, 27 maart 2020, 18.02 uur

Wat nu?, dacht fotograaf Matthijs Immink (51) toen het openbare leven eind maart kwam stil te liggen. Hij had nog wel wat werk, maar de stroom opdrachten van bedrijven en culturele instellingen waarvoor hij werkt, nam snel af. 'Natuurlijk denkt iedere fotograaf dan als eerst aan hoe mooi de stad erbij ligt, zonder mensen. Ik had in eerste instantie niet zo veel zin om daar ook nog eens tussen te gaan lopen. Maar ik had nog een heel hoog statief dat ik voor een andere klus nodig had gehad, een uitschuifbare stok van fiberglas, van tien meter hoog. Ik dacht: daar moet ik wat mee.'

BERCKHEYDE

Zo kwam de serie *Het is stil in Amsterdam* tot stand. Hij trok op doordeweekse dagen de stad in, soms met een van zijn kinderen, naar plekken waar het normaal gesproken zwart ziet van de mensen, en begon. Een enkele keer liep er toch nog aardig wat volk rond – 'Verdwaalde toeristen, agenten en vooral veel andere fotografen, haha.'

Die manier van werken past heel goed bij hem: 'Ik ben altijd de *fly on the wall*, een observator die toekijkt zonder in te grijpen. Met dit statief kan ik de camera vanaf de grond bedienen via mijn mobiel, waarop ik ook ongeveer kan zien wat ik schiet.' Het zijn vervreemdende foto's geworden. 'De leegte van de stad doet denken aan schilderijen van vroeger. Het hoge standpunt geeft het een extra ouderwets idee; de zeventiende-eeuwse stadsschilder Berckheyde nam ook altijd zo'n standpunt in.' Lang zal het niet meer zo stil zijn in Amsterdam. Gelukkig hebben we dan de foto's van Matthijs Immink nog.

Raadhuisstraat, 25 maart 2020, 15.37 uur

Rembrandtplein, 27 maart 2020, 17.25 uur

Samson

IN DE STAD

Onze nieuwe
onderbuurvrouw
vertrouwt me toe dat ze
nog nooit zo gezond heeft
gegeten als sinds de
coronacrisis

AFLEVERING 8 :

HOE ANNE-MARIEKE ZICH NEERLEGT BIJ DE INTELLIGENTE LOCKDOWN

Ik verhuisde deze maand en ging meteen ook samenwonen met mijn lievelingsman. Dat was natuurlijk zo gepland, en heel erg leuk, maar sinds we niet meer naar ons werk mogen, en eigenlijk bijna niet meer de straat op mogen, vond ik het opeens erg spannend. Het voelde een beetje zoals dat in de jaren vijftig moet zijn geweest als je van je ouders toestemming had gekregen om te gaan trouwen. Van de ene op de andere dag is je leven voorbij, en ben je alleen nog maar samen. 24 uur per dag. En verder is er in de wijde omgeving niets te beleven. Behalve elkaar, de krant, een fles wijn bij het eten.

Nadat ik eerst dacht dat ik zou doordraaien thuis, dat mijn hersenen zouden stoppen te draaien, dat ik zou verteren achter geraniums of behang, heb ik me nu toch ook neergelegd bij de intelligente lockdown. Alles gaat wat langzamer, dat wel. Maar waar was dat ook weer voor nodig, al dat snelle. Want er blijkt ochtendyoga te worden gegeven door mijn overbuurvrouw. Te volgen door wie dat maar wil vanaf het eigen balkon. Er is een wedstrijd wie de grootste gemberplant kan groeien. Ik at een drie-gangendiner van restaurant Choux in onze eigen keuken met uitzicht over de stad. Ik knapte mijn racefiets op wat ik al jaren van plan was, en fiets nu dus echt langs het Amsterdam-Rijnkanaal luisterend naar interviews van Ischa Meijer. Ik heb haast geen tijd meer om te kijken naar mijn lief die in zijn onderbroekje een kast aan het bouwen is. Bij een ontbijtje in de lentezon leest hij me voor dat deze pandemie misschien nog wel jaren kan duren. En ik hoor mezelf zeggen dat ik het zo erg nog niet zou vinden. Dat we er iets van zouden maken met elkaar. Met zijn allen.

Onze nieuwe onderbuurvrouw vertrouwt me over de rand van haar balkon toe dat ze nog nooit zo gezond heeft gegeten als sinds de coronacrisis. Haar dochter haalt haar boodschappen voor haar, en ze durft simpelweg niet op haar boodschappenlijstje te zetten wat ze normaal eet. Ik neem me voor een zakje minimarsjes op haar stoep te zetten morgen.

Anne-Marieke Samson (38) is geboren en getogen in Amsterdam. Ze schreef de romans *Klootzakjes* en *De val van Jacob Duikelman*. Ze woont op de Oostelijke Eilanden en werkt bij het Nationaal Archief.

I amsterdam webshop

Steun de lokale makers

Maak je familie, vrienden óf jezelf blij met typische Amsterdamse cadeaus en unieke producten van makers uit de stad. Van meubelstukken en vazen tot sieraden, tuin-accessoires en gezelschapsspellen, je shopt het allemaal in de I amsterdam webshop.

❶ Ketting met grachtenpandje	€39,50
❷ Dutch Design kruk	€19,95
❸ Grachtenpuzzel	€19,50

www.iamsterdam.com/webshop

Bezoek
ook de
I amsterdam
Store*

❶

❸

❷

* Op iamsterdam.com laten we je weten wanneer de Store op Amsterdam Centraal weer geopend is voor publiek.

de **Agenda**

online

44	AGENDA: ONLINE
t/m	MUZIEK, THEATER,
47	DANS, CABARET,
	FESTIVALS, MUSEA
	& EXPOSITIES
48	COLOFON
49	AMSTERDAM TOEN
50	GROETEN UIT:
	TON SCHAAP

OPERA & BALLET

Keep on singing and dancing, dat is het motto van het Nationale Opera & Ballet, omdat ze geloven in de verbindende kracht van kunst. Niet alleen worden de grote producties die de afgelopen jaren te zien waren via de website live naar je luie stoel gestreamd (van *Het Zwanenmeer* tot *Parsifal*), ook vind je online afleiding om de verveling te bestrijden. Challenges (werk aan je pirouette), puzzels (leg de *Die Zauberflöte*-puzzel in 320 seconden), work-outs (tover een stoel om tot barre en begin met stretchen) en persoonlijke videoboodschappen van bekende dansers en dramaturgen slepen je erdoorheen. Ook leuk als je (nog) geen opera- of balletkenner bent!

operaballet.nl

POP ONLINE

JASPER BLOM

De Buma Boy Edgar Prijs is in 2019 toegekend aan saxofonist en componist Jasper Blom. Jasper Blom geldt als een van de belangrijkste tenor- en sopraan-saxofonisten uit de Nederlandse jazzscene en streeft als componist naar een synthese van jazz, pop, klassieke en geïmproviseerde muziek. Op de door hem zelf samengestelde feestelijke concertavond krijgt hij officieel de bronzen sculptuur van Jan Wolkers uitgereikt.

www.bimhuis.nl/tv

QUEEN'S PLEASURE

Queen's Pleasure, in een livestream vanuit Paradiso, is een brutale, semi-psychedelische garagerockband uit Amsterdam. Gedreven door een woest verlangen naar liefde klinkt deze band als een mix tussen de Dandy Warhols en Blur, de power van The Ramones en de melancholie van The Smiths.

www.paradiso.nl

RENÉE VAN WEGBERG

Actrice en zangeres Renée van Wegberg brengt een eerbetoon aan Liesbeth List en zingt nummers uit 'Liesbeth List de Musical' en het nummer 'Vrijheid' uit haar theaterconcert 'List, Shaffy & Piaf'.

www.theateraandeparade.nl

JOOLS HOLLAND

Minstens een keer per jaar staat Jools Holland met zijn negentien koppen tellende Rhythm & Blues Orchestra in Paradiso voor een tot in de puntjes verzorgde avond vol soul, blues, ska, jazz, pop en natuurlijk boogie-woogie. Het concert op 28 maart is afgestemd daarom presenteert de begaafde blues- en boogie-woogie pianist: Stay Home and Learn Boogie Woogie Piano With Me.

www.joolsholland.com

JOHN COFFEY

Een live registratie van de Utrechtse band John Coffey. Inclusief moshpits, bierdoches en stagedives! In 2016 ontving John Coffey een nominatie voor de 3FM Awards en won een Edison in de categorie Rock.

www.melkweg.nl

ELLIOT GALVIN SOLO

De Britse pianist speelt in de band Dinosaur en met zijn eigen trio, waarin hij piano, keyboards en speelgoedinstrumenten combineert in pakkende songs. Zijn nieuwe album 'Live in Paris' is een waagstuk: een solo-optreden, live opgenomen en geheel geïmproviseerd.

www.bimhuis.nl/tv

WIES

Kijk de livestream vanuit Paradiso terug van de ongekend succesvolle Nederlandse band Wies. Ze wonnen de Amsterdamse Popprijs 2018 én de Grote Prijs van Nederland 2019, reisden het

hele land door met de Popronde, boekten enorm succes met hun debuutsingle en krijgen de ene na de andere talenten-stempel op hun voorhoofd geplakt.

www.paradiso.nl

LITTLE DRAGON

Een sfeervolle liveshow van de excentrieke indieband uit Göteborg. Little Dragon brak in 2007 door met hun dromerige synth-pop, triphop en soul. Onlangs kwam hun nieuwe 'New Me, Same Us' uit.

www.melkweg.nl

MATTEO MYDERWYK

De Amsterdamse klassiek geschoolde pianist en componist kleurt graag buiten de lijntjes en schuwt het experiment niet. Op zijn debuutalbum 'To Move' is een vernieuwend neoklassiek geluid te horen, met invloeden van pop, jazz, elektronische muziek en het werk van componisten als Nils Frahm, Olafur Arnalds en Max Richter.

www.paradiso.nl

JASPER HØIBY'S PLANET B

Als het gaat om de contrabas is de van oorsprong Deense Jasper Høiby een van de grote namen uit de Britse jazz: expressief, charismatisch en met een onmiskenbaar componeertalent. Met zijn nieuwe band Planet B, met saxofonist Josh Arcoletto en drummer Marc Michel, deinst hij niet terug voor grote thema's: klimaatverandering, artificiële intelligentie en economische hervorming.

www.bimhuis.nl/tv

ANE BRUN - LEAVE ME BREATHELESS - LIVE!

Op 26 november staat Ane Brun in de Max. Om haar fans in deze bizarre tijden een hart onder de riem te steken, deelt de Noorse zangeres en songwriter, een prachtige live-registratie van haar concert in de Oslo Spektrum Arena uit 2018!

www.melkweg.nl

HERMINE DEURLOO & STEVE GADD

De Nederlands mondharmonica-speler Hermine Deurloo presenteert haar nieuwe album 'Riverbeast', een mix van americana, rhythm-and-blues, pop, jazz en soul, met een superband uit New York met op drums de legendarische Steve Gadd.

www.bimhuis.nl/tv

LEEROY

Kijk de livestream vanuit Paradiso terug van de Nederlandse rapper Leeroy, bekend van de hiphopformatie Zwart Licht.

www.paradiso.nl

KENNY GARRETT QUINTET

Kenny Garrett is een van de populairste en meest invloedrijke altoxofonisten van zijn generatie. Op zijn meest recente album 'Do Your Dance' komen allerlei vormen van dansmuziek voorbij, van funk, bop en hiphop tot grooves en beats uit Afrika en Brazilië.

www.bimhuis.nl/tv

VIRTUELE LONDON CALLING TIPS

Squid, Yves Tumor en Porridge Radio springen uit de maandelijkse tijdstipjes van de Paradiso Indiëstad-ambassadeurs. Daarnaast een blogserie met hun favoriete indie-albums aller tijden én een playlist op basis van al die mooie tijdstipjes.

www.paradiso.nl

Æ - ANTON EGER FT. ROBIN MULLARKEY, MATT CALVERT, TONY ROE

Het is goed te horen dat de Noorse Anton Eger ooit deel uitmaakte van een punkband en van het korps van de Noorse koninklijke garde. Op zijn album 'Æ' gooit hij alle remmen los, niet alleen als drummer, maar ook als componist en producer, met als resultaat een mix van slimme beats en hypnotiserende elektronica.

www.bimhuis.nl/tv

CLUBBING ONLINE

JORIS VOORN

Kijk de livestream vanuit Paradiso terug van de Nederlandse dj en house- en technoproducer Joris Voorn. Eind vorig jaar lanceerde hij zijn vierde album '/// (Four)'.

www.paradiso.nl

SQUAREPUSHER

Het concert van de de Britse muzikant Thomas Jenkinson, alias Squarepusher, is verplaatst van 9 mei naar 8 oktober daarom in 'Melkweg on demand' een drum & bass special van VPOR's Loladamusica uit 1996, met portretten van Photek, Source Direct en Squarepusher.

www.melkweg.nl

TENZERS

Het Amsterdamse duo Tenzers, bestaande uit de broers Vincent en Siemen Tenzer, in een livestream vanuit Paradiso. Hun gevarieerde en veelzijdige sound is diep geworteld in techno en house afkomstig uit zowel Detroit als Chicago, maar vertakt zich verder naar electro, IDM, disco, jazz, afro en al het andere dat hun aandacht trekt.

www.paradiso.nl

JOOST VAN BELLEN

Een complete 5 uur durende dj-set van Joost van Bellen opgenomen tijdens de februari editie van zijn All Nighter in de Upstairs. Met zijn zorgvuldig bij elkaar geraapte potten- en pannentechno, weirdhouse en electroclash 2.0 drukt hij zijn stempel op het Amsterdamse nachtleven. Obscuur, broeierig, intens en opzweepend.

www.melkweg.nl

AUDIO OBSCURA SUNSET - CHARITY

Vanuit de ADAM Toren treden dj's op met een livestream waaronder dj's als Joris Voorn en Reinier Zonneveld. Audio Obscura zet zich in om geld op te halen voor de Wereldgezondheidsorganisatie WHO. Elke dag treedt er van 17:15 tot 19:15 uur een gereconnomeerd artiest uit Nederland op om dit goede doel te steunen.

www.facebook.com/pg/AudioObscura

MADBWY

Madbwoy, in een livestream van-

uit Paradiso, is één van de meest gewilde dj's in de dancehall/reggae. Naast dj is hij ook drummer van misschien toch wel Nederlands grootste reggaeband van het moment, The Dubbeez. Zijn muzikale kant schemert door in zijn dj-sets, want binnen het hele spectrum van reggae en dancehall weet hij de weg, van oude roots tot nieuwe bashment hits.

www.paradiso.nl

CLUB ATELIER

Club Atelier verzorgt gestreamde dance en live muziek concerten vanuit de locatie Club Atelier aan de Anthony Fokkerweg 3. De line up met dance en live muziek wordt via de facebook pagina bekend gemaakt.

www.club-atelier.com

KLASSIEK ONLINE

DE NATIONALE OPERA - RITRATTO

Zaterdag 21 maart ging 'Ritratto' alsnog in wereldpremière. Ritratto, het Italiaanse woord voor portret, is de titel van een nieuwe opera van Willem Jeths, de eerste Nederlandse Componist des Vaderlands (2014-2016), die gefacineerd werd door een schilderij met een afbeelding van Luisa Casati. De generale repetitie van de voorstelling onder leiding van de jonge Britse dirigent Geoffrey Paterson wordt in zijn geheel getoond.

www.operaballet.nl

SIMONE LAMSA

De internationaal geprezen Nederlandse violiste richt zich de laatste jaren veel op Russische componisten en speelt het 'Eerste vioolconcert' van Prokofjev. Nieuwe chef-dirigente Karina Canellakis leidt daarnaast het Radio Filharmonisch Orkest in werken van Beethoven en Richard Strauss.

www.concertgebouw.nl

ASKOISCHÖNBERG - GRENZELOOS

Het Asko/Schönberg ensemble in een programma dat gaat over grenzen. Letterlijk en figuurlijk: muziek op én over grenzen. Tussen hoge kunst en pop, bijvoorbeeld. Met werken van Louis Andriessen, Tansy Davies en Pete Hardien.

www.concertgebouw.nl

IGOR LEVIT - MINICONCERT

De Russisch-Duitse pianist Igor Levit maakte begin dit jaar zijn debuut in de serie Meesterpianisten in het Koninklijk Concertgebouw met twee sonates van Beethoven. Zijn meest recente album 'LIFE' sloeg in als een bom. NRC Handelsblad (5 sterren) schreef: 'Pianist Igor Levit slaat je al in de eerste ronde knock-out'.

www.twitter.com/igorpianist

GROOT OMROEPKOR

Het Groot Omroepkoor brengt samen met het Radio Filharmonisch Orkest de mooiste koorwerken en ouvertures uit de Italiaanse operageschiedenis. Rossini, Puccini, Bellini en meer: luisterrijk, feestelijk en roerend.

www.concertgebouw.nl

ANNA FEDOROVA

De Oekraïense pianiste Anna Fedorova vervolgt haar Rachmaninoff-serie met het 'Eerste pianoconcert'. Het Sinfonieorchester St. Gallen speelt ook Tsjajkovski's toonzetting van het beroemdste liefdesverhaal aller tijden: Romeo en Julia.

www.concertgebouw.nl

LISA JACOBS EN KSENIA KOUZMENKO

Violiste Lisa Jacobs speelt een mooi programma vanuit de huiskamer, terug te kijken via Vimeo, met werken van Bach, Ysaye en Debussy en wordt begeleid door Ksenia Kouzmenko op piano.

www.noorderkerkconcerten.nl

ELINE HENSELS

Twee werken van Dvořák in handen van de energieke winnares van de Cello Biënnale 2018: Eline Hensels. Het Nederlands Philharmonisch Orkest speelt bovendien Tsjajkovski's 'Vijfde symfonie'. Soms licht en speels, soms overweldigend, bijna furieus: een orkestwerk vol drama en vertelkracht.

www.concertgebouw.nl

ARTHUR JUSSSEN

De Nederlandse pianist Arthur Jussen speelt een liefdesverklaring aan de muziek: Schumanns 'Pianoconcert'. Hij soleert bij het Residentie Orkest onder leiding van Nicholas Collon. Ook klinkt de suite uit Richard Strauss' 'lyrische opera' 'Der Rosenkavalier'.

www.concertgebouw.nl

NEDERLANDSE REISOPERA - L'ORFEO

De 'muzikale fabel' van Monteverdi wordt gezien als het daadwerkelijke begin van de operageschiedenis. Er was een genie als Monteverdi nodig om alle elementen van het nieuwe genre, dans, poëzie, instrumentale muziek, het madrigaal en de solozang, tot één dramatisch geheel te smeden. Regisseur Monique Wagemakers heeft samen met choreograaf Nanine Linning en kunstenaar Lonneke Gordijn van Studio DRIFT, Monteverdi's tijdloze lofzang aan verdriet vormgegeven.

www.reisopera.nl

NOA WILDSCHUT

De jonge violiste Noa Wildschut werd door de Süddeutsche Zeitung een 'mirakel van muzikaliteit' genoemd. Op haar debuutalbum stelde ze Mozarts 'Vijfde vioolconcert' centraal. In deze opname speelt ze zijn gracieuze 'Vioolconcert in D' bij het Concertgebouw Kamerorkest. Daarnaast het 'Eerste sextet' van Brahms in een arrangement van Michael Waterman.

www.concertgebouw.nl

ORKEST VAN HET OOSTEN - MENDELSSOHN'S MIDZOMER-NACHTSDROOM (6+)

Kinderboekenschrijver Reggie Naus maakte een nieuwe versie van 'Een midzomernachtsdroom'. Verwikkelingen tussen allerlei personages komen samen op een groot feest in het bos. Daar verandert iemand in een ezel en blijken feiten heel stout te kunnen zijn. Om de zaken te compliceren is er een geheimzinnig liefdesdrankje.

www.concertgebouw.nl

STEPHEN HOUGH

'Een virtuos die start waar anderen afhaken', schreef de Washington Post over Stephen Hough. De Britse pianist brengt het zeer romantische 'Eerste pianoconcert' van Mendelssohn. Dirigent David Robertson leidt daarna het Radio Filharmonisch Orkest in een van zijn favoriete werken, de 'Eerste symfonie' van Sibelius.
www.concertgebouw.nl

TONEEL & THEATER ONLINE

THEATERGROEP ALUIN

Theatergroep Aluin speelt oersterke verhalen met een tijdloze noodzaak. Teruggebracht tot de kern. Meeslepend, hilarisch en dynamisch. Overal en voor iedereen die nieuwsgierig is. Een registratie van onder andere de voorstellingen 'De Maliebaan-monologen' en 'De Hervormers' staan online.
www.aluin.nl

ANNE FRANK VIDEO-DAGBOEK

Wat als Anne, in plaats van een dagboek, een camera had? In een nieuwe YouTube-serie schrijft Anne Frank niet in haar dagboek, maar vlogt ze vanuit het Achterhuis. Een 13-jarig Nederlands meisje, Luna Cruz Pere, vertelt in haar eigen woorden voor haar vlogcamera het verhaal van Anne Frank en neemt haar volgers mee in het persoonlijke verhaal.
www.annefrank.org

DE THEATERTROEP - VAUDEVILLE IV

Drie maskerales op één avond: een verwarrende Franse deurenklucht over de liefde, een populist op een paard, a.k.a. Don Quichot, die krampachtig vasthoudt aan zijn boreale, ridderlijke waarden uit de tijd dat de uil van Minerva het nog voor het zeggen had. En zoals het de ware millennial betaamd verwerken ze collectief hun jeugdtrauma's door lekker te aquarelleren.
www.hnt.nl

FRANK LAMMERS - MARX

In de voorstelling van Het Zuidelijk Toneel kijkt Marx als een levende dode terug op zijn leven en denken. Na zijn dood werd Marx zowel aanbeden als vervloekt, want zijn goede intenties pleiden ook de weg naar de hel: miljoenen mensen werden gedood in naam van de 'marxistische bevrijding'. Marx kijkt in deze theatermonoloog met de ogen van nu terug op zijn erfenis. Met een confronterend, kritisch en gloedvol pleidooi voor vrijheid en menselijke waardigheid.
www.hzt.nl

THEATER ARTEMIS & HET ZUIDELIJK TONEEL - HET VERHAAL VAN HET VERHAAL (8+)

'Het verhaal van het verhaal' is een familievoorstelling voor iedereen die niet gekozen is voor het schoolvoetbalteam, of juist wel. Het stuk is Raar met een grote R. En Vreemd met een grote V. Maar ook spannend met een grote S. Kortom, een onvervalste Jetse Bataalaan.
www.theateraandeparade.nl

HET NATIONALE THEATER - DE WERELD VOLGENS JOHN

Een voorstelling geregisseerd door Eric de Vroedt en in een registratie van Huub Laurens, gebaseerd op verhalen uit Duindorp, over Jan K., een doodge-

wone Haagse jongen die vecht voor zijn vreugdevuur, zijn buurt en zijn waardigheid. In het stuk werd het vreugdevuur door de burgemeester verboden en brak in Duindorp de pleuris uit. Met fatale gevolgen.
www.hnt.nl

MUGMETDEGOUTENTAND - BUIK

Het eigenzinnige theatergezelschap Mugmetdegoutentand maakt nieuw Nederlands repertoire dat de tijdgeest met persoonlijke stem beschrijft onder het motto: 'Het is nu'. Het Amsterdamse gezelschap presenteert complete Mugmetdegoutentand voorstellingen online waaronder 'Buik', geschreven door Aaf Brandt Corstius, met Lies Vischdijk en Marcel Musters.
www.mugmetdegoutentand.nl

TG STAN - HET WIJDE LAND

De voorstelling is gebaseerd op 'De wijde wereld', een tragikomedie van de Oostenrijkse schrijver Arthur Schnitzler uit 1911, over de consequenties van overspel in het Wenen van begin 20ste eeuw. Een harde én geestige voorstelling.
www.podiumaanhuis.be

LIESBETH LIST - PIAF, DE MUSICAL

Liesbeth List speelt de hoofdrol in 'Piaf, De Musical' (2008), gewijd aan het leven van de Franse chansonnière Edith Piaf. De onlangs overleden Liesbeth List mocht voor deze nieuwe versie voor de tweede keer een Musical Award in ontvangst nemen voor haar rol.
www2.stage-entertainment.nl

THEATER SONNEVANCK & DE NEDERLANDSE REISOPERA - ZWIJNENSTAL (8+)

'Zwijnenstal' is een spannende, humoristische familievoorstelling met heel veel live muziek en een topcast: Ilse Warringa, Rop Verheijen, Freek den Hartogh en Whitney Sawyer. Een voorstelling, geregistreerd door Bart Majoor, over macht, recht en onrecht. Over leiders en volgers en over de moed die nodig is om nee te zeggen als iedereen zijn mond houdt.
www.hnt.nl

TG ECHO - BURGERLIJKE SCHEMERING

De personages in de voorstelling 'Burgerlijke Schemering' leven al zo lang afgezonderd van de maatschappij dat hun ideeën over hoe je samen moet leven, ethiek en moraliteit op z'n minst merkwaardig te noemen zijn. Dit wordt pijnlijk duidelijk als een derde persoon hun territorium betreedt... Een komische theateervoorstelling over het schemergebied tussen wat normaal, abnormaal en geniaal is.
www.tgecho.com

DOOD PAARD - THE TRAGEDY OF SLAUGHTERVAART

In november 2018 gebeurde er iets onwaarschijnlijk: het Am-

sterdamse Slotervaartziekenhuis ging failliet. Toneelgezelschap Dood Paard maakte toevallig in diezelfde tijd op locatie in de buurt van het Slotervaartziekenhuis de voorstelling 'The Tragedy of Slaughtervaart'. Fantasie werd werkelijkheid... Een voorstelling over de verwickelingen rond de turbulente geschiedenis van het Slotervaartziekenhuis.
www.doodpaard.nl

DIERDERIK VAN VLEUTEN - MIJN NACHTEN MET CHURCHILL

Na eerdere succesvolle voorstellingen over Nederlands-Indië en de Eerste Wereldoorlog, staat dit keer niemand minder dan Winston Churchill centraal in zijn programma. Persoonlijker dan de titel in eerste instantie doet vermoeden. Cabaretier Diederik van Vleuten vraagt zich af waarom zijn vader hem niet vertrouwelijk heeft ingewijd in de mannenwereld, maar zijn zoon liever complete redevoeringen van Winston Churchill leerde.
www.diederikvanvleuten.nl

HUMMELINCK STUURMAN PRODUCTIES - TURKS FRUIT

De theaterversie van het iconische boek van schrijver Jan Wolkers over een onstuimige liefde, is een rauwe en ontroerende hommage aan de liefde. Chris Peters en Ali Zijlstra spelen het jonge liefdeskoppel met een aanstekelijke chemie. Ook de rol van Debbie Korper als Olga's moeder en Bart Klever als goedbedoelende vader worden met een ontroerende compassie gespeeld.
www.delamar.nl

TONEELHUIS - DE VERSE TIJD

De twee theatermakers Mokhallad Rasem en Kuno Bakker voeren een reeks dialogen over hun verhouding met elkaar en hun omgeving. Humoristisch én pijnlijk, poëtisch én banaal.
www.toneelhuis.be/nl/

WUNDERBAUM

Het Wunderbaum Collectief ziet zichzelf als een lichaam met 6 hoofden, of een hoofd met 6 stemmen die elkaar aanvullen, verbeteren, overschreeuwen en liefhebben. Dat is goed te zien in 'Stop Acting now'. In de film stoppen ze met acteren om de wereld te verbeteren. Docu-fictie want in werkelijkheid zijn ze helemaal niet gestopt met acteren.
www.wunderbaum.nl

ORKATER - ORKATER & CHILL

Onder het motto 'Orkater & Chill' zet Orkater elke dag rond 15:00 uur een voorstelling uit het archief online.
www.orkater.nl

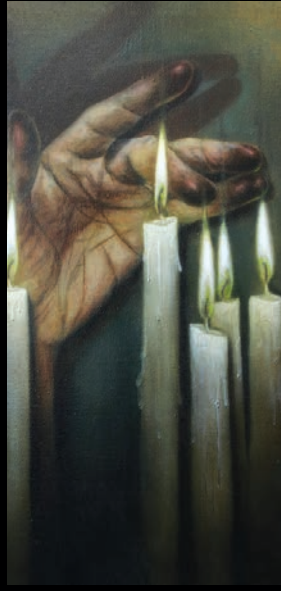
DOOD PAARD - WIE IS ER BANG VOOR VIRGINIA WOOLF?

Van Dood Paard staat de reprise-uitvoering van de Albee-klassieker 'Wie is er bang voor Virginia Woolf?' online. Rosa van Leeuwen, die de rol van Honey speelde, won de Colombina 2019 (beste bijrol). Als Honey is ze veelkleurig en balanceert ze op prachtige wijze tussen kracht en kwetsbaarheid. Van Leeuwen laat je het personage Honey opnieuw ontfaan, aldus de jury.
www.doodpaard.nl

KWATTA - JABBER (6+)

Voor het libretto van de jeugdopera Jabber van Kwatta kreeg auteur Jibbe Willems vorig jaar een Gouden Krekel uitgereikt. De jury: 'Taalvirtuoso Jibbe Willems zoekt de grenzen van ons taalge-

galerieselectie

RON MANDOS KENDALL GEERS, A WORLD OF DRAWINGS AND WATER-COLORS

www.ronmandos.nl
 1 APRIL - 14 APRIL

Galerie Ron Mandos heeft handig ingespeeld op de digitalisering omtrent de coronacrisis. In hun 'Online Viewing Room' zijn speciaal samengestelde kunstwerken tentoongesteld op hun website. Op deze manier zijn de kunstwerken ook nog steeds 'for sale'. Hier afgebeeld is Anthony Goicolea, New Yorkse kunstenaar.

GALERIE CAROLINE O'BREEN VERKOOPT ONLINE WERKEN

www.carolineobreen.com

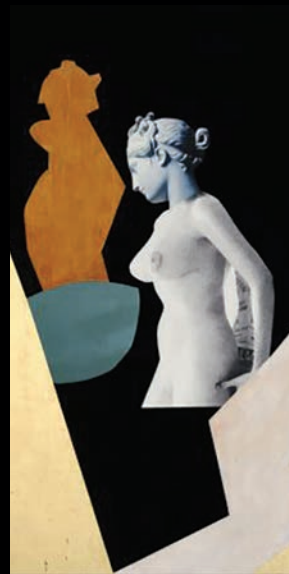
Galerie Caroline O'Brien pakt het anders aan door via de website betaalbare kunst aan te bieden die verzonnen kan worden. De kunstwerken zijn veelal special editions van kunstenaars zoals Anne Geene en Jitske Schols.

UPSTREAM GALLERY

www.upstreamgallery.nl

Upstream Gallery vindt zichzelf opnieuw uit online door middel van hun 'Net Art Update', waarin zij 'internet-kunst' onder de aandacht brengen. De volgende tentoonstelling bij Upstream is David Haines, *The Skin's Gaze (and other thoughts)*. Haines is een Britse kunstenaar die abstracte, concept kunst maakt. Door de coronacrisis is de opening uitgesteld, maar een voorproef is beschikbaar op de website.

GRIMM WEST DAVE MCDERMOTT

www.grimmgallery.com
 15 MEI - 27 JUNI

Tijdens de coronacrisis is GRIMM Gallery online goed te bereiken via galleryviewer en artsy. De nieuwe tentoonstelling van Dave McDermott, *McDermott's specialiteit zijn schilderijen met een symbolische lading*.

TXTRADIO, HET ONLINE PLATFORM TER VERSPREIDING VAN KENNIS, BURGERSCHAP EN INSPIRATIE, SELECTEERT DEZE MAAND NEGEN ONLINE VINDPLAATSEN VOOR LEZINGEN EN GESPREKKEN.

1) DE RODE HOED

Klik bij de Rode Hoed op 'terugblik' en je kunt eindelijk luisteren naar interessante bijeenkomsten. Zoals de Bucketlist Filosofie-avond over Theodor Adorno. Zijn lezing over rechts-radicalisme uit 1967 is onlangs weer uitgegeven. Deze beweging bedient zich volgens Adorno van geniale propaganda: Propaganda en doel vallen bij hen samen. (De vertaling van deze lezing is verschenen bij uitgeverij Octavo).

Rode Hoed: www.rodehoed.nl

2) JOHN ADAMS INSTITUTE

Ook bij het John Adams Institute ('archive') kom je mooie dingen tegen. Zoals de lezing van Joseph Stiglitz over zijn boek Winst voor iedereen. Daarin beschrijft hij hoe het vrijemarktdenken is ontspoord. Kern van het probleem is volgens hem dat een paar grote bedrijven de markt zijn gaan overheersen. En dat de overheid passief is. (Winst voor iedereen is uitgegeven bij Athenaeum) John Adams Institute: www.john-adams.nl

3) DE NIEUWE LIEFDE

Bij De Nieuwe Liefde kun je ook via de 'terugblik' veel beleven. Bijvoorbeeld Sprookjes en de moderne liefde. Maaike Meijer en Rajae El Mouhandiz vertellen over sprookjes, afgewisseld door leden van Maatschappij Discordia die nieuwe sprookjes vertellen.

De Nieuwe Liefde: www.denieuweliefde.com

4) DE BALIE

In deze tijden gaat De Balie Live. Iedere woensdag kun je een Stadsgesprek via Zoom online bijwonen en wordt er een Corona-gesprek opgenomen in het Balie-café. Men bespreekt daarin wat de COVID-19 pandemie betekent voor onze samenleving en democratie. Stadsgesprek vanaf 17:15u. Coronagesprek vanaf 19:00u.

De Balie: www.debalie.nl

5) DE KNAW

En op TXTRadio kun je op de KNAW-pagina een grote hoeveelheid lezingen en gesprekken vinden van de KNAW. Zoals deze: De digitale samenleving. Onderzoekers vertellen daarin over hoe de digita-

lisering alle aspecten van ons dagelijks leven bereikt en verandert. Waar liggen daarbij de grootste vragen? En wat is de rol van de wetenschap in de beantwoording daarvan?

www.TXTRadio.nl: De digitale samenleving

6) PAKHUIS DE ZWIJGER

In Pakhuis de Zwijger start iedere dag om 20:30 een live cast vanuit de grote zaal met maximaal twee gasten en maximaal één moderator. Deze gesprekken kun je volgen via de live stream maar ook via Zoom kun je evt. meeprenen op het grote scherm. Reserveer om zeker te zijn van een online plekje. Je krijgt dan 24 uur voor de start van het programma een mailtje met de juiste link naar de Livecast of Zoom webinar. Pakhuis de Zwijger: www.dezwijger.nl/agenda

7) NEMO KENNISLINK

Deze maand ook eindelijk tijd om alle avonden van NEMO Kennislink te beluisteren. Op TXTRadio staat een schat aan audio voor je klaar. Zoals deze Overbrug de orgasmekloof. Een lezing van seksuoloog Ellen Laan over het belang van seks en het gebrek aan seksuele emancipatie. En over de misverstanden die nog steeds over seks bestaan. TXTRadio: NEMO Kennislink

8) BARTS BOEKENCLUB

Schrijvers voelen zich al snel op hun gemak in het Betty Asfalt Complex tijdens Barts Boekenclub. Dat zijn avonden waarop Bart Gielen een goed gesprek voert met gevestigde en minder gevestigde auteurs. Je kunt ze allemaal (her)beleven op YouTube.

Youtube: Barts Boekenclub

9) HVA FLOOR

Het debatpodium van de Hogeschool van Amsterdam heet FLOOR en organiseert regelmatig spannende bijeenkomsten rond heikele thema's in het Kohnstamm-huis. Zoals De identiteit van Amsterdam. Veel zijn er te beluisteren op TXTRadio: FLOOR.

TXTRadio: FLOOR

bied niet alleen op, hij springt er behendig overheen. Voor zijn Jabbartaal shoppt hij uiterst creatief in verschillende Europese talen waardoor het actuele thema van de vluchtelingenproblematiek voor iedereen vanaf zes jaar verstaanbaar wordt.' www.kwatta.nl

TG ECHO - STEL JE BENT EEN KOE

De Oerol-voorstelling 'Stel je bent een koe' uit 2014 is een theatrale bespiegeling over de mens en de dierenindustrie. De voorstelling is geïnspireerd op de wonderlijke wereld van de bio-industrie en kent twee gezichten. Het is een compassievol portret maar ook een genadeloze wake-up call. www.tgecho.com

MAAS THEATER EN DANS - DE MAN DIE ALLES WEET (4+)

Kun je alles weten? De man die alles weet beweert van wel. Maar achter ieder antwoord schuilt alweer een nieuwe vraag. In deze keynote speech voor kleuters, bekroond met de Zilveren Kerkel, probeert René van 't Hof te balanceren op het dunne koord van het allesomvattende weten. www.maastd.nl/tv

HET NATIONALE THEATER - THE NATION

De elfjarige Ismaël is spoorloos verdwenen. Zijn verdwijning vormt de aftrap voor een koortsachtige zoektocht in zes afleveringen door alle lagen van onze op hol geslagen multiculturele samenleving. Een razendsnelle voorstelling over beeldvorming en identiteit. Met 'The Nation' maakte regisseur Eric de Vroedt een van de meest bejubelde en met prijzen overlade voorstellingen van de afgelopen jaren. www.hnt.nl

TROUBLE MAN

Trouble Man, met o.a. Sadettin Kirmiziyüz, bekend van de voorstellingen 'Kruisocht', 'De Radicalisering van Sadettin K' en 'Dope', zet elke week een videoregistratie van een van de eerdere voorstellingen online. www.troubleman.nl

DANS ONLINE

NEDERLANDS DANS THEATER - SHORT CUT

Hoewel de balletten van Hans van Manen door hun abstractie eenvoudig lijken, zijn ze het zeker niet. De award-winnende choreograaf vereist risico, vitaliteit en swing in zijn balletten. In deze choreografie van Hans van Manen wordt weinig gelift en is alles naar de grond toe gericht. De muziek is van Jacob ter Veldhuis. www.ndt.nl

ROSAS - OTTONE OTTONE

'Ottone, Ottone' is een videowerk van Anne Teresa De Keersmaecker en Walter Verdin gebaseerd op de gelijknamige voorstelling van Rosas uit 1988. Geen zware, afstandelijke registratie van de voorstelling, maar een werk dat via een geheel eigen medium dans tot bij het publiek brengt. www.rosas.be

CONNY JANSSEN DANST - COURAGE

In een immens ronde ruimte, waar geen begin en geen einde is, zien we dertien dansers en de eigenzinnige muzikante Maartje Teussink. Zij bevinden zich in een arena, omsloten door het publiek, als in een magische cir-

kel. De personages lijken buiten de wereld te staan, alsof zij een eigen gemeenschap vormen. Met eigen codes en rituelen. Het is een fantasievolle wereld waarin de naïviteit en verwondering van de dansers de handelingen op het toneel lijken te sturen. www.connyjanssendanst.nl

HET NATIONALE BALLET

Het Nationale Ballet streamt prachtige voorstellingen die de afgelopen jaren op het podium te zien waren. Een unieke kans om een aantal hoogtepunten voor het eerst te zien of opnieuw te beleven. www.operaballet.nl

DOX - 100% SELFMADE

Acht jonge mannen, verliefd op dansen en allemaal eigenwijze laatbloeiërs, jagen hun droom na: een leven als danskunstenaar. De ambities zijn hoog, maar lukt het hen ook om tot iets te komen? '100% Selfmade' laat zien dat twijfelen een onverwachte bron van inspiratie kan zijn. Een voorstelling over groepsstruggles, durven falen en nietsontziende liefde voor dans. Met spectaculaire trucs, strakke groepsformaties, veel verschillende dansstijlen en een vette laag humor. www.wijzijndox.nl

MAAS THEATER EN DANS - HAPPILY EVER AFTER (8+)

'Happily Ever After' is een dansvoorstelling van choreograaf Jasper van Luijk over de dood als deel van het leven, een loflied op het eindeloze einde. In korte schetsen komen eindelijk veel indrukwekkende en grappige beelden voorbij waarin performance en dans door elkaar lopen. Lichtvoetig, vrolijk en virtuoos fysiek, met een wonderlijk inventief decor. www.maastd.nl/tv

NICOLE BEUTLER/NBPROJECTS - LIEFDESVERKLARING

Met deze dansvoorstelling maakten Nicole Beutler en toneelschrijfter Magne van den Berg een schaduwversie van de 'Publikumsbeschimpfung' uit 1966 van Peter Handke. 'Liefdesverklaring' keert de tekst om tot een verleidelijke en verwarrende lofzang aan het theater en het publiek: uitgesproken, gedanst en geëcht door zes jonge spelers en voortgestuwd door de onweerstaanbare elektronische beats van DJ/componist Gary Shepherd. www.nbprojects.nl

HET NATIONALE BALLET - ADAGIO HAMMERKLAVIER

Het Nationale Ballet toont een fragment uit 'Adagio Hammerklavier' van Hans van Manen. De choreografie wordt wereldwijd beschouwd als een van de klassiekers van de twintigste eeuwse danskunst. Zelf noemt Van Manen de choreografie voor drie paren een 'ode aan de vertraging'. Geïnspireerd door een adagio uit een pianosonate van Beethoven onderzoekt Van Manen hoe langzaam een beweging kan zijn. www.operaballet.nl

DANSGROEP LEINEROEBANA

Op de website van dansgroep LeineRoebana staan fragmenten van de met vier sterren bekroonde voorstellingen 'Loud Shadows / Liquid Events' en 'Light'. 'Light' is een meanderend dans-gedicht, uitgevoerd door een heterogene

groep dansers, zangers en muzikanten die allemaal zingen, dansen én muziek maken.
www.leineroebana.com

ERNST MEISNER - BARRE BALLET

Trek wat makkelijkjes aan, tover het aanrecht om tot barre en neem deel aan de balletlessen van Ernst Meisner, artistiek coördinator van de Junior Company van het Nationale Ballet.
www.operaballet.nl

DOX / BONTE HOND - FLASHMOB DANCE-CHALLENGE

Jeugdtheater en dansgezelschap DOX organiseerde in samenwerking met Bonte Hond een digitale flashmob dance-challenge première ter gelegenheid van de afgelaste voorstellingen van 'De Zijlijn': een vrouwenvoetbalvoorstelling over emancipatie. Van de choreografieën uit de voorstelling is een compilatie gemaakt en in 6 delen geknipt met een instructiefilmje waarin één van de dansers uit de voorstelling een deel uitlegt. Kijk alle delen (1 t/m 6) van de danschallenge terug.
www.wijzijnadox.nl

ANNE TERESA DE KEERSMAEKER - ROSAS DANST ROSAS

In 1983 verbaasde de jonge Anne Teresa De Keersmaeker met 'Rosas danst Rosas'. De voorstelling groeide al snel uit tot een internationale klassieker. Op de website vind je vier filmpjes waarin Anne Teresa De Keersmaeker en Samantha van Wissen stap voor stap de verschillende bewegingen van de 'stoelenscène' uitleggen. Maak je eigen versie van Rosas danst Rosas met de Re:Rosas tutorial uit 2013. Alles wat je nodig hebt is jezelf en een stoel.
www.rosas.be/nl

CLUB GUY EN RONI - DONDERDAG VERWONDERDAG

Iedere donderdagavond zetten Club Guy en Roni een registratie online die je minstens 24 uur lang kunt bekijken.
www.clubguyandroni.nl

CABARET ONLINE

KIRSTEN VAN TEIJN
Cabaretier Kirsten van Teijn deelt haar gemis van haar geliefden, haar werk en open haart. 'Kirsten heeft lef, is ongegeneerd en dat gecombineerd met haar onweerstaanbare komische talent', aldus Trouw.
www.theateraandeparade.nl

LIEDEREN VAN TROOST EN HOOP

Directeur/programmeur Vivienne Ypma en medewerkers van de Kleine Komедie delen liedjes van kunstenaars die normaal gesproken op het podium te zien. Waaronder 'De lucht zit nog vol met dagen' door Gerard van Maasakkers, 'Superhelden' door Yentl en de Boer en 'Koeien' door Brigitte Kaandorp. Deel ook een troostvol of hoopvol lied via:
www.dekleinekomedie.nl

BETTY ASFALT TV ORANJE
Paul Haenen in gesprek met

cabaretier Theo Maassen en Brigitte Kaandorp via FaceTime.
www.bettyasfalt.tv

**ANDRIES TUNRU -
QUARANTAINES COMEDY**
Life comedy via Instagram. Interactief, maar veilig! 'Want ik heb letterlijk niks beters te doen', aldus Andries, finalist van cabaretfestival Cameretten in 2017, en winnaar van de persoonlijkheidsprijs.
www.andriestunru.nl

**DOMINEE GREMDAAT -
TROOST VOOR DE NACHT**
Voor het slapen gaan even alles van je af laten glijden met de warme stem van dominee Gremdaat in 'Troost voor de nacht'.
www.bettyasfalt.tv

**ZES KLEINE KOMEDIE
THUIS TIPS**
via: www.dekleinekomedie.nl

JANNEKE DE BIJL
Haar naam is Janneke en ze heeft hoge verwachtingen, van haarzelf én van het leven. Hoe dat elke keer weer tegenvalt, lees je in haar blog 'Hoge Verwachtingen'.
www.jannekedebijl.nl

DANIËL ARENDS
Uit zijn derde programma 'Blesserijd', waarin hij ingaat op de duistere wereld waarin goedgevoelde rechtstreeks is gekoppeld aan eigenbelang en kwaad doen een hobby is, een fragment over misshandelingen wel het enige voordeel van de huidige situatie: eten bij een ander stel mag niet meer.
www.danielarends.nl

MARJOLIJN VAN HEEMSTRA
Een driedelige podcast op basis van de theatervoorstelling 'Stads-astronaut'. Sinds het begin van de ruimtevaart worden astronauten in de uitgestrekte duisternis overvallen door liefde voor onze planeet. En waar je van houdt, dat wil je beschermen. Maar hoe dan? In de warmste zomer in drie eeuwen probeert Marjolijn van Heemstra zichzelf op te leiden tot astronaut in de hoop een handleiding te vinden voor de toekomst.
www.marjolijnvanheemstra.nl

**RAYEN PANDAY -
BEAST MODUS ON!**
Rayen Panday studeerde elf jaar rechten en stortte zich daarna op comedy. En met succes want onlangs presenteerde hij zijn vijfde voorstelling 'Trigger'. 'Beast Modus ON!' is een fragment uit zijn derde voorstelling 'Niet Verder Vertellen'.
www.rayenpanday.nl

**DANIËL LOHUES - BAAT BIJ
MUZIEK**
Daniël Lohues kreeg voor zijn werk verschillende onderscheidingen waaronder een Zilveren Harp en de Annie M.G. Schmidt-prijs. De Nederlandse componist, zanger, multi-instrumentalist, producer en columnist, bracht in februari zijn nieuwe album 'Sowieso' uit.
www.lohues.nl

**MARC-MARIE HUIJBREGTS
EN MARCEL MUSTERS -
MEEPESANT**
Twee zussen, twee vriendinnen, twee vrouwen uit Tilburg. Ze keuvelen, kaarten, drinken koffie, breien, telefoneren en zingen. Alles in een Tilburgs accent. 'Meepeasant' (Tilburgs voor tegelijkertijd) hebben ze het over mannen, kwalen en kinderen. Over het leven, de dood en het koor.
www.mugmetdegoudentand.nl

FESTIVALS ONLINE

**ILSE DE LANGE, 3JS, DARLYN,
TIM AKKERMAN E.A.**
Kijk het eerste online festival van NPO2 terug met optredens van onder andere Ilse de Lange. Onlangs verscheen haar nieuwe single 'Changes' die gaat over hoe je soms uit je comfort-zone moet stappen om zo tot veranderingen te komen bij jezelf en bij je omgeving. Bijzonder is, 'Changes' is al in januari van dit jaar geschreven.
www.nporadio2.nl

DIVERSEN ONLINE

**HOLLANDESE MEESTERS
IN DE 21E EEUW**
Hollandse Meesters in de 21e eeuw toont een reeks belangrijke Nederlandse kunstenaars van dit moment in hun werkkruimtes, gezien door de ogen van gerenommeerde filmmakers. De blik achter de schermen biedt inzicht in de kunstenaars werkwijze, materiaalgebruik, ideeën over kunst. In de vijftien minuten durende filmportretten maak je kennis met het werk van onder andere Joost Conijn, Natasja Kensmil, Lily van der Stokker, Michael Raedecker, Irene Fortuyn, Ronald Ophuis en Philip Akkerman.
www.hollandsemeesters.info

DE BALIE TV
De Verdieping gaat door waar de zalen ophouden met De Balie TV. Met onder meer het gesprek dat Tim Wagemakers had met Dr. Amani Ballour, de hoofdpersoon uit de hartverscheurende documentaire 'The Cave', of de inspirerende avond Grote Denkers: Toni Morrison. Daarnaast De Balie Live met Coronagespreken. De Balie-directeur Yori Albrecht onderzoekt samen met verschillende gasten en sleutelfiguren, waaronder schrijver Arnon Grunberg, wat de COVID-19 pandemie betekent voor de samenleving en democratie.
www.debalie.nl

PRIVEPODIUM
Vanuit hun huiskamer of studio, streamen artiesten naar de website van PrivePodium. Zo kunnen ze hun publiek toch bereiken, voor kleine of wat grotere sessies. Zangers, zangeressen, bandjes, cabaretiers: iedereen die door wil gaan met z'n vak en allemaal vanuit hun eigen quarantaine-plek. Met onder andere Hadewych Minis, Pearl Jozefzoon, Do en Charly Luske.
www.privepodium.live

HELEN VAN MEENE - 'ZEVEN ZONDEN'

Een online foto-expositie van fotograaf Helen van Meene die bekend staat om haar (voornamelijk) vierkante fotografische portretten van tienermeisjes. Dit als aanvulling op de geplande voorstelling 'The Seven Deadly Sins' van Kurt Weill en Bertolt Brecht.
www.operaballet.nl

EMPTY CONCERTGEBOUW SESSIONS

Het Concertgebouw presenteert elke woensdag de Empty Concertgebouw Sessions: topmuzikanten die solo vanuit een leeg Concertgebouw optreden. Verschillende bekende musici doen mee aan het project, zoals de pianisten Anna Fedorova en Iris Hond en zangers Edsilia Rombley.
www.concertgebouw.nl

STOKPRAATJES

Gideon Karting (Mojo) en Melkweg programmeur John van Luyn nemen op droogkomische, luchtige maar zeker ook serieuze wijze de afgelopen en komende weken in het live-muziek-circuit onder de loep. Met elke aflevering een speciale gast uit de live muziekbizz.
www.melkweg.nl

DICK MAAS - AMSTERDAM

De normaal overvolle straten van Amsterdam liggen er door de maatregelen tegen het coronavirus verlaten bij. Dat ondervond ook regisseur Dick Maas, bekend van films als 'De Lift', 'Sint' en 'Prooi', die om 19.00 uur 's avonds een tocht door de binnenstad vastlegde op beeld.
www.parool.nl

THE CYPHER GOES DIGITAL

Kijk terug naar de online contest op facebook en instagram op zoek naar muzikaal talent, rappers, beatboxers, singers en breakdancers, voor het Right About Now Festival.
www.rightaboutnowinc.com

HET REPELSPEL

Haal 'Repelsteeltje en de Blinde Prinses' in huis met Het grote Repelsteeltje en de blinde prinses bordspel. 'Repelsteeltje en de Blinde Prinses' van Theater Rotterdam en Pieter Kramer is een voorstelling vol grappige ontwikkelingen, snedige dialogen, gloedvolle liedjes en magische toverkunsten.
www.theaterrotterdam.nl

STAGE MEMORIES

Een musical schatkamer vol fragmenten van iconische musicals, onvergetelijke hoogtepunten, backstage-interviews en nog nooit eerder vertoond beeldmateriaal. Daarnaast is ook een select aantal musical registraties te bekijken.
www2.stage-entertainment.nl

DE KIJK VAN KOOLHOVEN FILMQUIZ

Test je filmkennis met vragen over de films die voorbij komen in het televisieprogramma 'De kijk van Koolhoven': bijvoorbeeld je kennis op het gebied van Euro-horror en Erotica.
www.martinkoolhoven.nl

MEMORY GAME FOUR SEASONS

Speel de speciale Four Seasons Memory Game. In 'Four Seasons' toont het Nationale Ballet de 'state of the art' op dansgebied: drie nieuwe creaties van internationaal gevierde choreografen die de klassieke ballettechniek injecteren met nieuwe invloeden en impulsen.
www.operaballet.nl

MUSEA ONLINE

ANNE FRANK HUIS

Op de website van het Anne Frank huis kun je virtueel lopen door het onderduikadres en je verdiepen in het verhaal van Anne Frank die met haar familie moest onderduiken tijdens de

Tweede Wereldoorlog.
www.annefrank.org

EYE FILMMEUSEM

90 dagen gratis film kijken op MUBI. MUBI en Eye trekken samen op in barre coronatijden. Wie zich aanmeldt via Eye kan 3 maanden lang gratis kijken en kiezen uit een mooi menu van klassiekers én nieuwe films, waarvan het aanbod dagelijks wordt verversd.
www.eyefilm.nl

FOAM

Foam presenteert tentoonstellingen, Q&As met kunstenaars, rondleidingen met curatoren, highlights uit het magazine, Foam Talents en meer. Waaronder een virtuele tour door de omvangrijke thematentoonstelling 'On Earth - Imaging, Technology and the Natural World'. De tentoonstelling brengt werk bijeen van 27 hedendaagse kunstenaars die door middel van innovatieve beeldstrategieën reflecteren op de relatie tussen de mens, techniek en de natuur. Daarbij maken zij gebruik van virtual reality, in-game fotografie, Google Earth, sociale media en andere visuele hulpmiddelen waarmee wij ons tot de natuur verhouden.
www.foam.org

VAN GOGH MUSEUM

Het Van Gogh Museum heeft de grootste collectie kunstwerken van Vincent van Gogh. Via een virtuele tour loop je vanaf je bank langs 'De Zonnebloemen', 'Amandelbloesem' en 'De Aard-appelers'. Naast een virtuele tour door het museum kan je online de brieven lezen die Vincent van Gogh naar zijn broer Theo schreef en verhalen lezen over zijn leven.
www.vangoghmuseum.nl

OUDE KERK - CANDLES FOR EARTHLINGS

Tijdens de tentoonstelling 'Poems for Earthlings' van Adrián Villar Rojas werd de Oude Kerk dagelijks verlicht door 120 kaarsen. De halve kaarsen en stompjes die aan het einde van de dag werden verzameld zijn bewaard gebleven en krijgen nu een tweede leven. Je kunt de kaarsen op zondagen en woensdagen ophalen bij de Oude Kerk aan de kant van de Oudezijds Voorburgwal. Steek de kaars aan, maak een foto en stuur deze, samen met een kort antwoord op de vraag 'Hoe hoop jij dat de wereld door deze crisis verandert?' naar info@oudekerk.nl of deel je foto via #CandlesforEarthlings. Deelnemen met een eigen kaars mag ook.
www.oudekerk.nl

RIJKSMUSEUM

'Rijksmuseum thuis' voert je onder andere langs achttien meesterwerken in de Eregerij met de tour 'Ontdek Rijksmuseum Meesterwerken'. Daarnaast delen de conservatoren van het Rijksmuseum vanuit huis in korte video's, verhalen over hun favoriete kunstwerken. En in de podcast 'In het Rijks' vertellen conservatoren, experts en kunstenaars verhalen over kunstwerken en hun makers.
www.rijksmuseum.nl

HET SCHEEPVAARTMUSEUM

Nu Het Scheepvaartmuseum noodgedwongen zelf voor Pampus ligt kun je online een bezoek brengen aan de hoofdgaleries van het museum en leren hoe Nederland een maritieme natie werd. Of ga virtueel aan boord

van 'De Amsterdammer', een echt VOC schip.
www.hetscheepvaartmuseum.nl

STEDELIJK MUSEUM

Het Stedelijk Museum heeft een groot aanbod minidocs, podcast & audiotours en zendt elke vrijdag een live tour uit via Instagram. Alle rondleidingen waaronder die van directeur Rein Wolfs door 'De Collectie Stedelijk BASE' en van conservator Leontine Coelewijn door de tentoonstelling 'Nam June Paik: The Future is Now!' zijn terug te kijken.

www.stedelijk.nl

OVER DE GRENS ONLINE

JAAP VAN ZWEDEN - MAHLER'S SYMPHONY NO.5

In de voetsporen van Gustav Mahler leidt Jaap van Zweden de New York Philharmonic. Met de vijfde symfonie zette Mahler een heel andere toon dan in zijn eerdere symfonieën. Waar de eerdere symfonieën klinken als de menselijke stem, is de vijfde een duidelijke teruggang tot de strikte vorm van de muziek.

www.nyphil.org/playson

OPERA BALLET VLAANDEREN

Opera Ballet Vlaanderen streamt meerdere volledige voorstellingen, waaronder 'Russalka' van regisseur en choreograaf Alan Lucien Oyen op muziek van Antonín Dvořák: een ontroerende ontmoeting tussen opera en ballet. En 'Bach Studies', het eerste avondvullende stuk van Benjamin Millepied: een fysiek, maar emotioneel spektakel met meeslepende solo's die worden afgewisseld met virtuoze groepsstukken en pas de deus.

www.operaballet.be/nl

JOSSE DE PAUW - AN OLD MONK

De theateervoorstelling 'An Old Monk' van LOD / Josse De Pauw & Kris Defoort Trio is een swingende ode aan oud worden, een lijflied over liefde en leed. Hoe het voelt om oud te worden terwijl je geest eeuwig jong lijkt te blijven?

www.podiumaanhuis.be

PATRICK STEWART - SHAKESPEARE

'A sonnet a day keeps the doctor away.' Een van de bekendste Shakespeare vertolkers van zijn generatie, Star Trek acteur Sir Patrick Stewart, draagt dagelijks een Shakespeare-sonnet voor.

www.facebook.com/patrickstewart

ADRESSEN

AFAS Live

ArenA Boulevard 590,
tel. 0900-687 42 42
www.afaslive.nl

AIR

Amstelstraat 16, tel. 820 06 70

www.air.nl

Amstelkerk

Amstelveeld 10, tel. 520 00 60

www.stadsherstel.nl

Amsterdamse Bostheater

De Duizendmeterweg 7,
tel. 670 02 50

www.bosheater.nl

Apollofirst

Apollolaan 123-127, tel. 577 38 00

www.apollofirst.nl

Arti et Amicitiae

Rokin 112, tel. 624 5134

www.arti.nl

Artis

Plantage Kerklaan 38-40,
tel. 278 47 96

www.artis.nl

Badhuis theater

Boerhaaveplein 28, tel. 668 51 02

www.badhuis theater.nl

De Balie

Kleine-Gartmanplantsoen 10,
tel. 553 51 51

www.debalie.nl

Café Belcampo

Hannie Dankbaarpassage 10, tel. 303 28 86

www.cafebelcampo.nl

Theater Bellevue

Leidsekaade 90, tel. 530 53 01

www.theaterbellevue.nl

Betty Asfalt Complex

Nieuwezijds Voorburgwal 280,
tel. 626 46 95

www.bettyasfalt.nl

Bimhuis

Piet Heinkade 3, tel. 788 21 50

www.bimhuis.nl

Bitterzoet

Spuistraat 2, tel. 421 23 18

www.bitterzoet.com

Blijburg

Pampuslaan 501, tel. 416 03 30

www.blijburg.nl

Boom Chicago

Rozengracht 117, tel. 217 04 00

www.boomchicago.nl

The Box

Mekongweg 5, tel. 614 54 92

www.the-box.events

De Brakke Grond

Nes 43, tel. 422 26 66

www.brakkegrond.nl

Bijlmerparktheater

Anton de Komplein 240,
tel. 311 39 33

www.bijlmerparktheater.nl

Koninklijk Theater Carré

Amstel 115-125, tel. 0900-25 25 255

www.carre.nl

CBK Oost

Oranje-Vrijstaatkadde 71,
tel. 253 5456

www.cbkamsterdam.nl

CC Amstel

Cullinanplein 1, tel. 523 09 74

www.ccamstel.nl

Cinetol

Tolstraat 182

www.cinetol.nl

Het Claverhuis

Elandsgracht 70, tel. 624 83 53

Comedy Café

IJdok 89, tel. 638 39 71

www.comedycafe.nl

Compagnietheater

Kloveniersburgwal 50, tel. 520 53 10

www.compagnietheater.nl

Koninklijk Concertgebouw

Concertgebouwplein 10,
tel. 0900-671 83 45

www.concertgebouw.nl

Het Concertgemaal

Landsmeerderdijk 213

www.concertgemaal.nl

Conservatorium van Amsterdam

Oosterdokskade 151, tel. 527 75 50

conservatoriumvanamsterdam.nl

Het Cromhouthuis

Herengracht 366, tel. 624 24 36

www.cromhouthuis.nl

Dansmakers Amsterdam

Gedempt Hamerkanaal 203,
tel. 689 17 89

www.dansmakers.nl

DeLaMar Theater

Marnixstraat 402,
tel. 0900-335 26 27

www.delamar.nl

Doka

Wibautstraat 150, tel. 261 21 00

www.volkshotel.nl/nl/doka

Dominicuskerk

Spuistraat 12, tel. 624 21 83

www.dominicusamsterdam.nl

De Duif

Prinsengracht 756, tel. 520 00 90

www.stadsherstel.nl

Engelse kerk

Begijnhof 48, tel. 624 96 65

www.ercad.nl

EYE Filmmuseum

IJpromenade 1, tel. 589 14 00

www.eyefilm.nl

Frascati

Nes 63, tel. 626 68 66

www.frascatitheater.nl

Grand Café Genieten

Oranje-Vrijstaatplein 2,
tel. 253 55 54

Griffioen

Uilenstede 106, tel. 598 51 00

www.griffioen.vu.nl

De Hallen

Hannie Dankbaarpassage 47,
tel. 705 81 64

www.dehallen-amsterdam.nl

Jeugdtheater De Krakeling

Nieuwe Passeerdersstraat 1,
tel. 624 51 23

www.krakeling.nl

Johan Cruijff Arena

ArenA Boulevard 1

www.johancruiffarena.nl

De Kleine Komedie

Amstel 56-58, tel. 624 05 34

www.dekleinekomedie.nl

LAB111

Arie Biemondstraat 111, tel. 616 9994

www.lab111.nl

Lovelee

Lijnbaansgracht 238, tel. 244 0368

www.lovelee.nl

Theater de Meervaart

Meer en Vaart 300,
tel. 0900-4107777

www.meervaart.nl

Melkweg

Lijnbaansgracht 234 a, tel. 531 81 81

www.melkweg.nl

Mezrab Cultureel Centrum

Veemkade 576

www.mezrab.nl

Muziekgebouw aan 't IJ

Piet Heinkade 1, tel. 788 20 00

www.muziekgebouw.nl

Nationale Opera & Ballet

Amstel 3, tel. 625 54 55

www.operaballet.nl

NDSM werf

Tt. Neveritaweg / Mt. Ondinaweg

www.ndsm.nl

NEMO

Oosterdok 2, tel. 531 3233

www.nemosciencemuseum.nl

De Nieuwe KHL

Oostelijke Handelskade 44,
tel. 77 91 575

www.denieuwekhl.nl

De Nieuwe Liefde

Da Costakade 102, tel. 589 16 80

www.denieuweliefde.com

Noorderkerk

Noordermarkt 44, tel. 620 44 15

www.noorderkerkconcerten.nl

Theater De Omval

Ouddiemerlaan 104, tel. 600 18 97

www.theaterdeomval.nl

Oosterkerk

Kleine Wittenburgerstraat 1,
tel. 627 22 80

www.oosterkerk-amsterdam.nl

Orgelpark

Gerard Brandtstraat 26

www.orgelpark.nl

OT301

Overtom 301, tel. 412 29 54

www.ot301.nl

Oude Kerk

Oudekerksplein 23, tel. 625 82 84

www.oudekerk.nl

Pakhuis De Zwijger

Piet Heinkade 179, tel. 624 63 80

www.dezwijger.nl

Club Panama

Oostelijke Handelskade 4,
tel. 311 8686

www.panama.nl

Paradiso

Weteringschans 6-8, tel. 626 45 21

www.paradiso.nl

Paradiso Noord

Buiksloterweg 5C, tel. 760 48 20

www.paradiso.nl

Pianola Museum

Westerstraat 106, tel. 627 96 24

www.pianola.nl

Plein Theater (voorheen Oostblok)

Sajetplein 39, tel. 665 45 68

www.plein-theater.nl

Podium Mozaiek

Bos en Lommerweg 191,
tel. 580 03 80

www.podiummozaiek.nl

Polantheater

Polanenstraat 174, tel. 682 13 11

www.polantheater.nl

Poppodium P60

Stadsplein 100 A, Amstelveen,
tel. 345 34 45

www.p60.nl

Posthoornkerk

Haarlemmerstraat 124-126,
tel. 520 00 90

www.stadsherstel.nl

Prince Claus Fund Gallery

Herengracht 603, tel. 344 91 60

www.princeclausfund.org

Q-Factory

Atlantisplein 1, tel. 760 67 80

www.q-factory-amsterdam.nl

RAI

Europaplein 2-22, tel. 549 12 12

www.rai.nl

Roode bioscoop

Haarlemmerplein 7, tel. 625 75 00

www.roodebioscoop.nl

Schouwburg Amstelveen</

Amsterdam toen

DE ZWARTE DOOD

tekst Erik Schmitz foto Stadsarchief Amsterdam

Het Pesthuis of Buitengasthuis, ca. 1931.

In 1349 bereikte de Zwarte Dood Amsterdam. Vanuit Italiaanse havens, waar een jaar eerder schepen uit de Zwarte Zee met besmette zeelieden waren binnengelopen, had de ziekte zich door Europa verspreid. De pestbacterie tastte het lymfesysteem of de longen aan. Slachtoffers kregen bulten zo groot als een appel, hoge koorts en andere ziekteverschijnselen, en overleden na enkele dagen. De bacterie werd door rattenvlooiën overgedragen, maar ook van mens op mens, en verspreidde zich razendsnel. Naar schatting overleed zo'n dertig procent van de bevolking.

Net als de grote stadsbranden die Amsterdam in de middeleeuwen teisterden moet de pest een enorme impact op het nog kleine Amsterdam hebben gehad. Maar zoals de stad steeds weer werd heropgebouwd na een brand, veerde de stadsbevolking ook na een pestepidemie weer op. En omdat de pest af en toe terugkeerde, werden er maatregelen getroffen. In het oudste keurboek van de stad staan bepalingen uit het eind van de 15de eeuw over de pest. Als iemand was overleden aan de pest moest er zes weken lang voor het huis een grote bos stro worden uitgehangen.

Bedden of kleren luchten was verboden. Wie hersteld was of bij een zieke in huis woonde, was verplicht om op straat een witgeschilderde tak of stok van zo'n tachtig centimeter lang in zijn hand houden, voor iedereen duidelijk zichtbaar, en ook weer voor de periode van zes weken. Overtreding werd bestraft met een boete, en bij herhaling met verbanning. Pas in 1558 werd een bestaand gebouw, het Bushuis, ingericht als eerste Pesthuis, met name voor arme Amsterdammers, 'die anders gescapen zullen zijn op der straten te sterfven', zo verklaarden de burgemeesters

in hun besluit. Bijna een eeuw later, in 1633, kwam er een groot nieuw Pesthuis buiten de stad. Het oogde als een fort en werd door beplanting – schaamgroen – aan het zicht onttrokken. De pest was daarmee nog niet bedwongen, tot ver in de 17de eeuw waren er nog forse epidemieën met vele slachtoffers. Daarna verdween de pest uit onze streken, het Pesthuis werd voor andere zieken gebruikt, vanaf 1905 voor daklozen, en in de jaren 1930 afgebroken voor de uitbreiding van het Wilhelmina Gasthuis, een nieuw ziekenhuis, voor nieuwe ziektes. *

AMSTERDAM IN TIJDEN VAN CORONA

‘Amsterdam is overal interessant en op veel plekken mooi. In de bizarre omstandigheden van dit voorjaar ging ik ‘dwaalfietsen’, meestal een uurtje per dag, met alleen een windrichting als begin. Om naar het oosten te fietsen moet ik sowieso eerst naar het westen, vanaf het schiereiland waar ik woon. Het toeval bepaalt verder de route.’

AL FIETSENDE

‘In Amsterdam zijn er veel routes naar buiten die al in de stad parkachtig zijn. Langs de Amstel of de Schinkel. Langs het Amsterdam Rijnkanaal, over de Nesciobrug, door het schitterende Diemerpark en via het Flevopark en het Haveneiland weer terug. De mooiste blik op Amsterdam is als je noordwaarts gaat over de Verbindingsdam, en schuin over de IJhaven kijkt. Achter langs het gebouw Langhaus op het Java-eiland zie je oud en nieuw, ruimte en licht.’

STADSONTWERP

‘Fietsend kun je goed de breuklijnen in de stedenbouw zien en de samenhang in de delen die *aus einem Guss* ontworpen zijn, zoals het Plan Zuid of de grachtengordel. En kijk dan niet alleen, maar luister en ruik ook.’

WANDELTIP

‘Ooit heb ik geprobeerd een rechte lijn door Venetië te wandelen, met de GPS. Onderweg hebben we alles gefilmd en veel getekend. Je

Ton Schaap

Stedenbouwkundige Ton Schaap (67) was verantwoordelijk voor het ontwerp van wijken als het Oostelijk Havengebied, de Houthavens, het Haveneiland en de Zuidas. Toen Femke Halsema burgemeester werd, gaf hij haar een college stedenbouw.

kijkt anders; niet van krent in de pap naar krent in de pap, op zoek naar vertier of het afwerken van een lijstje. Maar ontvankelijker. Langzaam groeit het bewustzijn van wat het nu eigenlijk is, de stad. Hoe zit het in elkaar, waar is het van gemaakt, kun je de hand – of de inspiratie – van de makers herkennen? Wat zou je zelf anders gedaan hebben?’

HET MOOISTE VAN AMSTERDAM

‘Kijk om je heen, je ziet overal mooie dingen. Dat in het verschiep van een gracht het silhouet van een toren je bekend voorkomt. Wonderlijke combinaties van materialen en bewerkingen. De meeslepende flair van de Amsterdamse School, en de ontroerend goede bedoelingen van de bouw uit het modernisme. De lichtheid van Kloos’ zwevende galerijen in Osdorp, vol schoonheid én een goed karakter.

Dat is misschien wel het mooiste gebouw van Amsterdam.’

KUNSTWERK

‘Schilder George Breitner weet de sfeer en de mensen van Amsterdam prachtig te vangen. Op het schilderij *De Singelbrug bij de Paleisstraat in Amsterdam* loopt een vrouw op een brug. Ze kijkt je precies zo aan zoals Amsterdammers dat doen als je hun blik vangt: ze is zelfbewust, ze heeft haast, maar ze ziet je.’

BESTE EIGENSCHAP VAN AMSTERDAMMERS

‘We leven relatief dicht op elkaar en dat perkt de fysieke vrijheid in: verkeerslichten, geluidsoverlast, iemand loopt waar jij wil lopen. Daar stond altijd tegenover dat de mentale vrijheid groot was – wat je achter de voordeur uitspookt, moet je zelf weten. Amsterdammers willen de illusie van maximale individuele vrijheid graag in stand houden. We zijn dol op vrijheid.’

SLECHTSTE EIGENSCHAP

‘Dat het gelukt is ons vanaf half maart in huis op te sluiten, is bijzonder. In Aziatische steden lijkt de vrijheid kleiner, ondanks de grotere drukte. Dat de Zuid-Koreaanse anti-coronamethode – iedereen testen – hier niet is overgenomen, verbaast me. Het laat een van de mindere kanten van Amsterdam zien. We vinden hier het debat eigenlijk leuker dan de uitkomst.’

I amsterdam.®

service & info

meer
info op
iamsterdam
.nl

#THUISINAMS

Iedere dag inspiratie over en uit de stad? Ook online houden we je op de hoogte over alles wat je kunt zien en doen in Amsterdam terwijl je thuis bent. Op iamsterdam.com, Facebook en Instagram lees je over de initiatieven van musea en podia, bekijk je video's van Amsterdamse cultuurmakers en vind je tips voor restaurants die thuisbezorgen, spellen uit de stad, virtuele rondleidingen en de beste Amsterdamse films en boeken. Voor je dagelijkse portie culturele inspiratie!

iamsterdam.com
[instagram.com/uitinams](https://www.instagram.com/uitinams)
[facebook.com/iamsterdamnl](https://www.facebook.com/iamsterdamnl)

Steun de lokale makers

I AMSTERDAM WEBSHOP

Steun de lokale makers uit Amsterdam en maak je familie, vrienden óf jezelf blij met een typisch Amsterdams cadeau. Producten die zijn gemaakt door ambachtelijke makers uit de stad en omstreken, altijd creatieve, unieke ontwerpen van goede kwaliteit: je vindt ze nu in de webshop van I amsterdam.

iamsterdam.com/webshop

I AMSTERDAM VISITOR CENTRES

Bezoek een van onze Visitor Centres* voor informatie over Amsterdam en de regio, voor excursies, rondvaarten, plattegronden en gidsen, tickets voor het openbaar vervoer, souvenirs, hotelreserveringen en de I amsterdam City Card.

iamsterdam.com/visitorcentres
twitter.com/iamsterdam

- Stationsplein 10 (tegenover Centraal Station)
- Aankomsthal 2, Schiphol Plaza

Voor openingstijden, zie:
iamsterdam.com/visitorcentres

I AMSTERDAM STORE

Als Amsterdam een winkel zou zijn, hoe zou die er dan uitzien? Het antwoord op die vraag vind je aan de IJ-zijde van het Centraal Station. Ontdek het beste van Amsterdam met de unieke producten van lokale makers in de I amsterdam Store*.

IJhal (noordzijde Centraal Station)
Voor openingstijden, zie:
iamsterdam.com/store

*Houd iamsterdam.com in de gaten, hier kun je terugvinden wanneer onze medewerkers weer voor je klaar staan in de I amsterdam Store en de I amsterdam Visitor Centres.

WEBCARE

Ook vanuit huis helpen we bewoners en bezoekers graag. Ons webcare-team staat elke dag voor je klaar! Zij kunnen je de leukste tips geven voor #thuisinams en je helpen met vragen over bijvoorbeeld bestellingen. Het webcareteam is bereikbaar via de socialmediapagina's I amsterdam en Uit in Amsterdam, via webcare@iamsterdam.com en tussen 9.00 en 17.00 uur via live chat op iamsterdam.com.

Wat doe jij [thuis] op

**4 EN
5
MEI**

www.4en5meiamsterdam.nl

'In de erker heb ik een *chill area* gemaakt, daar lees ik regelmatig in het zonnetje. Het appartement heeft geen buitenruimte, dat mis ik wel, zeker in deze coronatijden. Maar de muren komen nog niet op me af, hoor. De ramen van de erker kunnen wagenwijd open, dan voelt het net alsof ik buiten zit.'

'Ik ben erg gehecht aan de vintage kast van mijn oma, met een ingebouwde radio. Het geluid doet het niet meer, maar de lampjes wel.'

'Ik wilde graag een Perzisch tapijt, maar die zijn aardig prijzig. Daarom heb ik een oud tafelkleed van mijn oma omgetoverd tot vloerkleed. De planten zijn een uit de hand gelopen hobby: een plant leek me leuk, maar inmiddels heb ik er 27.'

GROENTEN UIT AMSTERDAM

De lekkerbekken onder ons moeten het de komende tijd zonder hun favoriete restaurants stellen. Geen nood; doe als de beste chef-koks en trek eropuit om je eigen ingrediënten te plukken. Gewoon, in de stad.

Foerageren, oftewel allerlei bijzondere ingrediënten bij elkaar scharrelen in de natuur, is een geliefde tijdsbesteding van moderne chef-koks. Wij spraken af met Steven Broere, chef-kok van restaurant Foer, voor een rondje door het Amsterdamse groen.

tekst Floor en Famke van Praag, Merel Spijkers foto's Daphne Ponsteen

Zuring

PLUKSEIZOEN

Op de oprijlaan van Park Frankendaal in de Watergraafsmeer is het al meteen raak. Chef-kok Steven Broere (32), gekleed in warme jas en op gemakkelijk schoeisel, haalt in een soepele beweging een opinel-mesje uit zijn rugzak tevoorschijn. 'Kijk, wat veel daslook! Daaraan zie je dat het plukseizoen nu echt begonnen is.' Op deze zonnige lentedag eind maart vinden we pal naast het fietsenrek een zee van donkergroene, langwerpige bladeren met verspreid een paar kleine witte bloemetjes erop. 'De bladeren zijn sowieso heel lekker, maar onder die bloemen zitten minuscule knopjes', wijst Broere aan. 'Dat zijn de daslookkappertjes. Ingelegd in azijn zijn die echt fantastisch. Ik ga hier straks een hele batch van aanleggen!' Voor een chef-kok zijn het dit soort ingrediënten die een gerecht vaak extra bijzonder maken. Maar het vraagt doorgaans wel wat geduld en inspanning. Om de daslookbloesem van de kleine kappertjes te scheiden heeft Broere zelfs een soort installatie moeten bouwen die de bloesem wegblaast. 'Ik ben een beetje een nerd', zegt hij lachend terwijl hij neerknielt bij een

bosje met onkruid. Het blijkt dat de gespikkelde groene blaadjes tussen zijn vingers van de dovenetel zijn, en dat deze straks paars-rose lipbloemen krijgt. 'Culinair iets minder interessant', vindt hij. 'Maar goed eetbaar en er is veel van.'

LOOK-ZONDER-LOOK

We hebben krap twaalf stappen in het park gezet en er is nu al een enorme hoeveelheid eetbaars voor onze voeten verschenen. Zelfs madeliefjes – die wij als kind altijd aan elkaar knoopten tot kettingen en armbandjes – schijnen goed te smaken in een salade. Broere is zichtbaar in zijn nopjes dat er zo vroeg in het seizoen al zo veel te vinden is. Hij wijst het ene na het andere plukwaardig groen aan: look-zonder-look ('garlic mustard'), zevenblad ('vaak gezien als onkruid, maar heel lekker in een omeletje'), moerasspirea ('daar wordt ook aspirine van gemaakt – de bloemen zijn heel zoet, ideaal voor siroop') en ganzenvoet. Aan die laatste zitten knopjes met heel kleine zwarte puntjes die je kunt *pickelen*, inleggen in azijn.

Terwijl we op een verantwoorde anderhalve

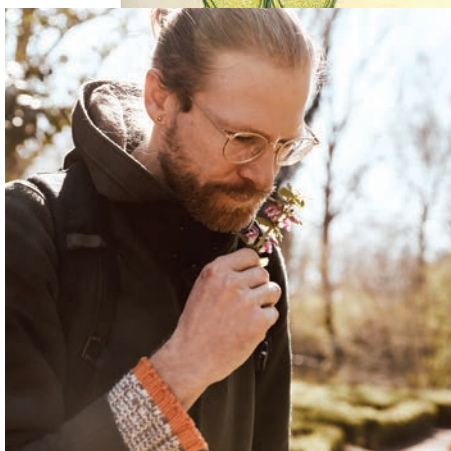
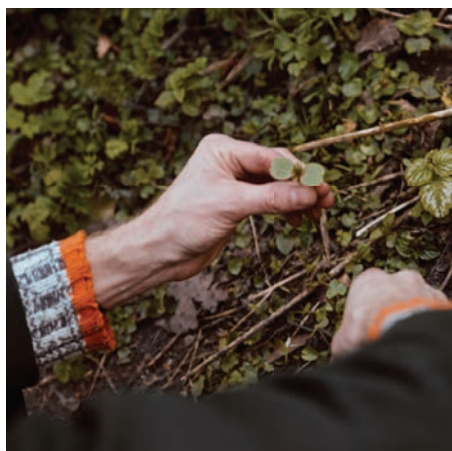
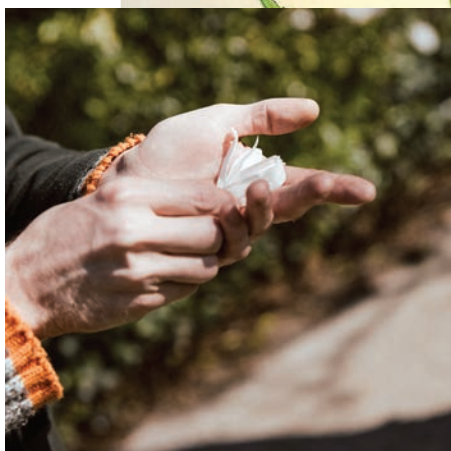
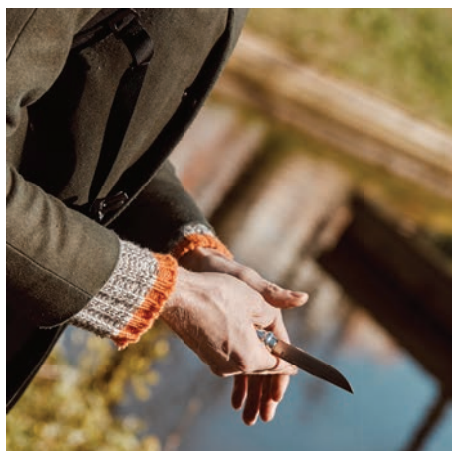

'KIK, WAT VEEL DASLOOK! DAARAAN ZIE JE DAT HET PLUKSEIZOEN NU ECHT BEGONNEN IS'

Chef-kok Steven Broere van restaurant Foer wijst lelietjes-van-dalen aan. Die lijken op daslook, maar zijn giftig.

'Gebruik een scherp mesje om af te snijden, dan kan het geen kwaad. De natuur herstelt zichzelf'

Zevenblad

VOEDSELBOS

In Amsterdam vind je steeds meer voedselbossen, aangelegde stukjes bos met planten, bomen en struiken met een extreem hoog aantal eetbare soorten. Het is een alternatieve manier van landbouw, geïnspireerd op de opbouw van een natuurlijk bos. Door de hoge biodiversiteit in zo'n bossysteem doet de natuur zelf een groot deel van het werk. Het enige wat de boer of eigenaar nog hoeft te doen, is planten en oogsten. Het is dé manier om wat groen aan te brengen in een drukbevolkte stad als Amsterdam. Er zijn veel voedselbos-initiatieven – van vele hectares in de Tuinen van West en Noordoogst, tot een bescheiden bosje in het Saphatipark. Bewoners kunnen zich aanmelden om te helpen ontwerpen en planten. Als het tijd is voor de oogst, wordt van de opbrengst – groenten, kruiden, bessen en ander fruit – een lekker diner klaargemaakt, of de producten worden verkocht aan restaurants.

- 1 Tuinen van West
- 2 Noordoogst
- 3 Restaurant Foer
- 4 Park Frankendael

meter afstand van elkaar over de paden van dit mooi aangelegde park wandelen, deelt Broere wat tips voor de amateur-plukker. Zo is het belangrijk dat je de natuur met respect behandelt, en eetbare planten niet met wortel en al uit de grond trekt. 'Gebruik een scherp mesje om af te snijden, dan kan het geen kwaad. De natuur herstelt zichzelf.' Ook raadt hij aan een koelbox mee te nemen waarin je je oogst netjes neerlegt, zodat de blaadjes niet slap worden en heel blijven. En handschoenen tegen doornen, distels en prik-kende planten. Verder foerageert Broere liever niet direct langs de openbare weg, vanwege uitlaatgassen, en ook honden en vossen kunnen met hun urine roet in het eten gooien.

NOMA

De foerageer-trend is niet bepaald nieuw te noemen: in de natuur je kostje bijeen scharrelen wordt tenslotte al sinds het begin der tijden gedaan. Maar dat de

culinaire wereld er het laatste decennium zo warm voor loopt, is voor een deel op het conto van René Redzepi te schrijven. De beroemde chef-kok van restaurant Noma in Kopenhagen – dat al heel vaak bekroond werd als 's werelds beste restaurant – inspireerde innovatieve koks overal ter wereld om in hun eigen omgeving naar eetbare planten, bloemen, paddenstoelen en zelfs mossen te zoeken. Ook Steven Broere raakte geïnspireerd in Kopenhagen. Toen hij chef de partie was bij tweesterrenrestaurant Kadeau in Denemarken, was foerageren onderdeel van het dagelijkse werk. 'Toen ik daar voor het eerst kwam stonden er zo veel bijzondere dingen in de koeling en vriezer, met waanzinnige smaken. Dat kende ik helemaal niet. Het was een heel andere aanpak, heel vernieuwend voor de branche.'

Er is in Denemarken meer natuur omdat er veel minder mensen per vierkante meter wonen, maar ook in Nederland zijn er

nog genoeg plekken om iets te vinden, zelfs in en om een stad als Amsterdam. In recreatiegebied het Twiske bijvoorbeeld, in het Amsterdamse Bos, maar ook aan de randen van braakliggend bouwterrein of in het Flevopark – hoewel dat op drukke dagen wel tot ongemakkelijke situaties kan leiden. Broere: 'Ik stond daar een keer met mijn mes in de aanslag toen er een groep kinderen aan kwam. Dat voelde wel *weird*.'

MAGNOLIA

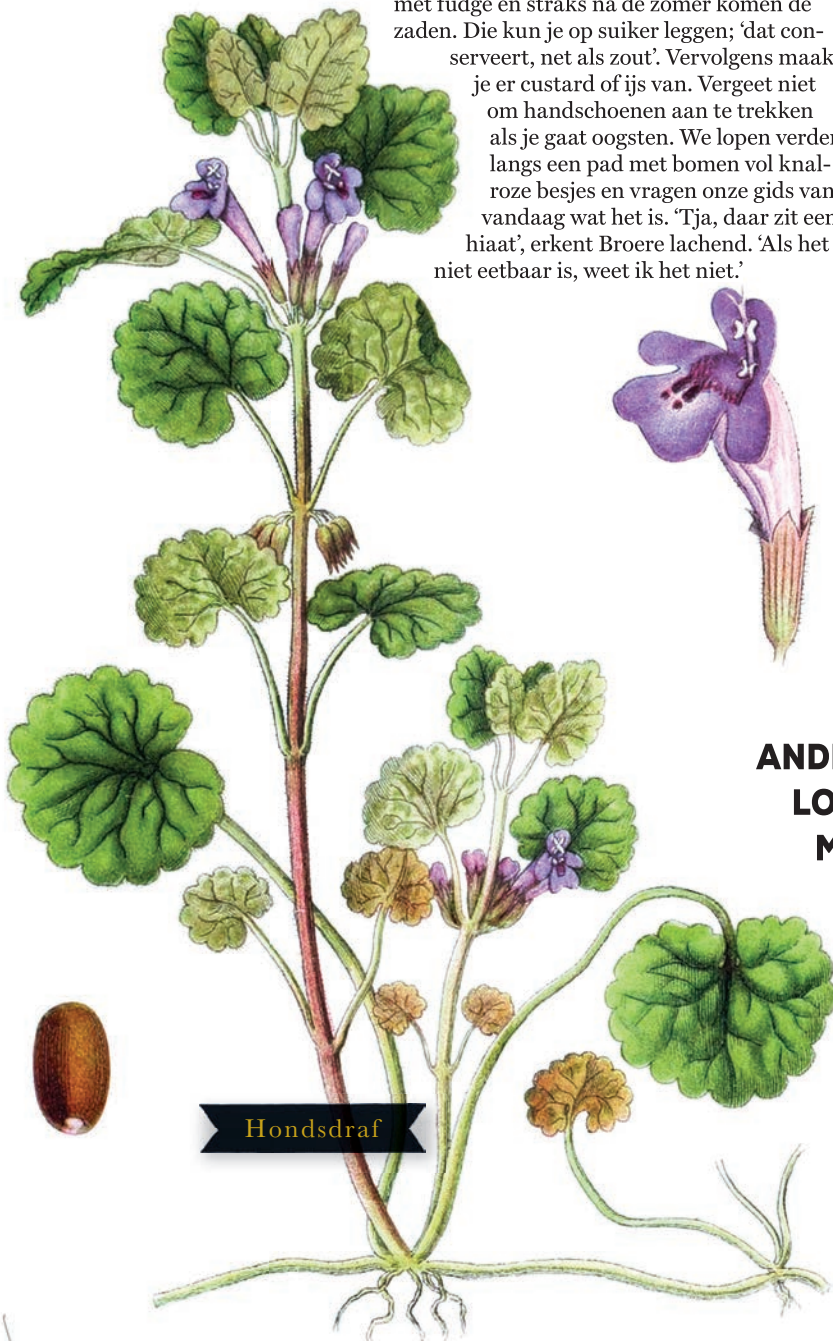
We passeren de Europese berenklauw; een plant die zijn naam eer aandoet, weten we nog uit onze kindertijd. 'Je huid verbrandt ervan; er zit een stofje in dat de uv-bescherming stillegt, maar hij is echt eetbaar hoor.' De scheuten zijn volgens Broere goed te vullen met fudge en straks na de zomer komen de zaden. Die kun je op suiker leggen; 'dat conserveert, net als zout'. Vervolgens maak je er custard of ijs van. Vergeet niet om handschoenen aan te trekken als je gaat oogsten. We lopen verder, langs een pad met bomen vol knal-roze besjes en vragen onze gids van vandaag wat het is. 'Tja, daar zit een hiaat', erkent Broere lachend. 'Als het niet eetbaar is, weet ik het niet.'

Iets verderop krijgt Broere bij een paar snoezige lichtgele bloemetjes een bijna ontroerde blik in de ogen. Het is sleutelbloem, een beschermde bloem, die zo zeldzaam is dat hij absoluut niet geplukt mag worden, al schijnt hij een heerlijk anijzachtige smaak te hebben. Met onze handen op de rug kijken we ernaar. Door dan maar, naar soorten die wel overvloedig aanwezig zijn. De bloemen van de majestueuze magnolia, ook wel tulpenboom genoemd, schitteren in meerdere tinten roze in het lentezonnetje. Ze blijken niet alleen een feest voor het oog, je maakt er ook aromatische azijn of siroop van. We steken via een bruggetje een sloot over. Tegen de knotwilg groeit het sterk geurende garneerkruid hondsdrif, met blauwpaarse bloemen. Iets verderop zien we een klein verdwaald kerstboompje staan. Broere plukt er enthousiast de bovenste, lichtgroene loot van en doet ons voor deze tussen de vingers te wrijven. De geur is heerlijk citrusachtig. In mei zullen meer naaldbomen loten hebben, en is er ook engelwortel (Angelica), een krachtig kruid dat goed in marinades verwerkt kan worden. Ook verheugt Broere zich op het frisgroene berkenblad: 'lekker door een vinaigrette, bijvoorbeeld bij een oester van de barbecue.'

VELDGIDSEN

'Aah, we zijn net te laat!', roept Broere, hurend bij een plantje met gele bloemetjes, dat speenkruid blijkt te heten. 'Als deze plant gele bloemen krijgt, wordt hij giftig.' Net als bij paddenstoelen loert ook bij planten altijd het gevaar van ziekmakende – en zelfs dodelijke – onderdelen. Vandaar dat elke foerageer-vondst wordt gecheckt met een heel arsenaal aan hulpmiddelen. Broere gebruikt een handzame papieren veldgids, maar ook Wikipedia en de app *PlantNet*, een soort *Shazam* voor plan-

**BROERE WIJST HET ENE NA HET
ANDERE PLUKWAARDIG GROEN AAN:
LOOK-ZONDER-LOOK, ZEVENBLAD,
MOERASSPIREA EN GANZENVOET**

OP PAD MET EEN PRO

Na een wildplukwandeling zal onkruid nooit meer hetzelfde zijn. Ga op pad met een professional door parken en bossen die, zo blijkt, vol staan met eetbare kruiden, bessen en bloemen. Uit liefde en fascinatie voor de natuur organiseert Katja Wezel van Wilderlust wandelingen in Amsterdam. Zo leer je alles over de eetbaarheid en medicinale werking van de planten om je heen. wilderlust.nl

5X PLUK HET ZELF

IEPZAAD

Amsterdam staat vol iepen, en dus kun je in het voorjaar makkelijk aan iepzaad en het jonge iepblad komen. Je eet iepzaadjes met vlies en al, wanneer ze groen of al bruin zijn – al kun je ze eenmaal bruin ook ontdoen van het vliesje en alleen de zaadjes eten. Pluk iepzaad dat nog aan de bomen hangt en niet op de grond heeft gelegen, er is genoeg. Enne, let na het eten eens op hoe je je voelt: de zaadjes schijnen een afrodiserende werking te hebben.

MELGANZENVOET

Ook goed plukbaar in de lente zijn melganzenvoet, uitstaande melde en spiesmelde. Die behoren tot de amarantenfamilie (bekend van quinoa en gierst). 'De jonge bladeren van deze eenjarige planten zijn eetbaar en hun zaden werden in de prehistorie al geoogst om meel van te maken voor het bakken van brood', aldus wildplukgids *De eetbare stad*. De bladeren smaken spinazieachtig.

HONDSDFRAF

Ook bijna overal te vinden. Dat was in de Romeinse tijd al zo – 'Romeinen zagen de plant, zo beweerden ze, overal waar ooit een hond had gelopen.' De smaak doet denken aan een mengsel van munt, tijm en oregano; sterk kruidig dus. Andere bladgroenten van het voorjaar of de vroege zomer zijn zevenblad (voor tuinbezitters vaak 'onkruid'), wilde rucola, zuring en klaverzuring.

KAASJESKRUID

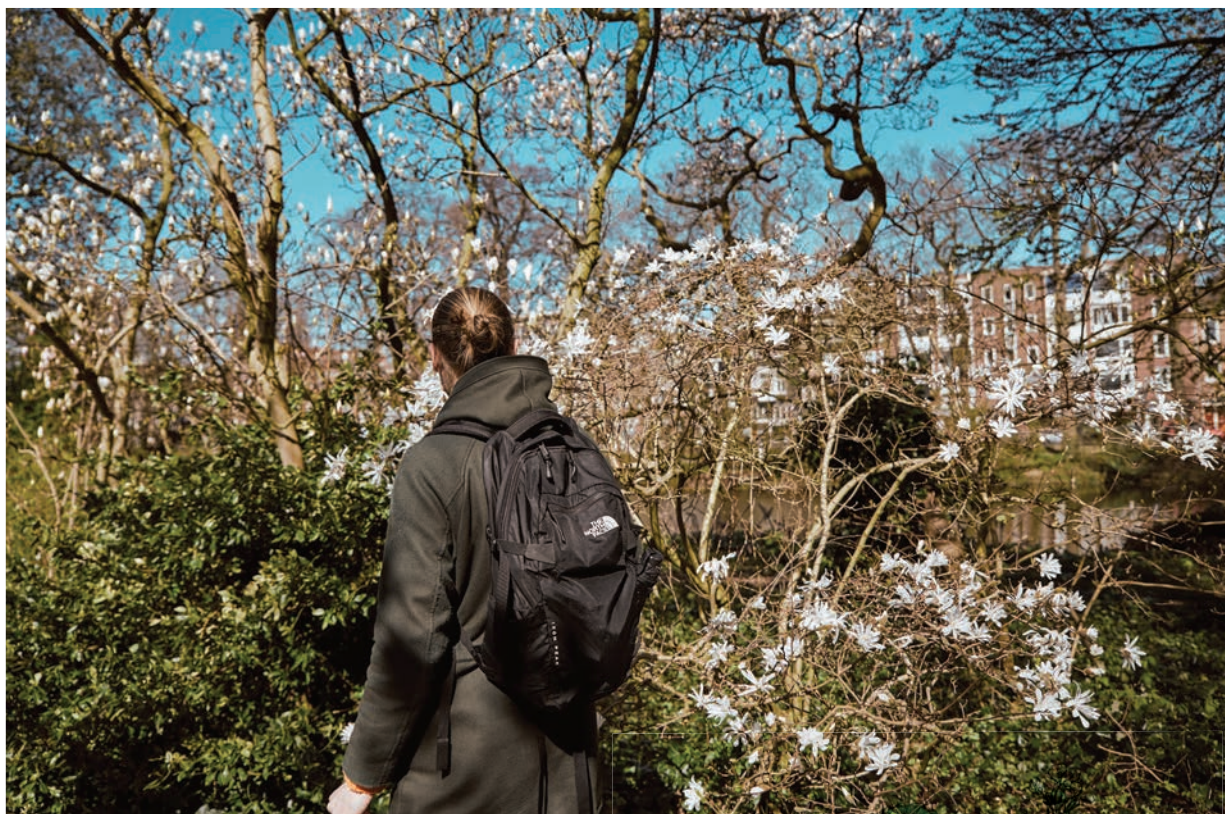
Van stokroos, kaasjeskruid en lindeboom (allemaal uit dezelfde kaasjeskruidfamilie) kun je de bloemen en jonge, zachte bladeren eten, bijvoorbeeld verwerkt in een zomerse stampot.

BLOEMEN

Veel voorjaarsbloemen zijn eetbaar, al is het idee misschien even wennen. De gele bloemen van het klein hoeblad bijvoorbeeld (lichte artisjoksmaak), het maarts viooltje, de bloemen van de daslook, vlierbloesem, mosterdbloemen (wasabi-achtige smaak) en pinksterbloemen. De bloesem van vogelkers, appel en sleedoorn is te gebruiken voor het maken van siropen en thee.

Ook wortel, aardpeer en mierikswortel komen hier in het wild voor, je moet alleen wel precies weten waar ze groeien

ten. De app van René Redzepi, *Vild mad* ('wild eten' in het Deens), kan ook als naslagwerk gebruikt worden. 'Maar wat je ook doet: check altijd op meerdere plekken, bij meerdere bronnen, voordat je iets in je mond in stopt', waarschuwt Broere. Hoewel hij zelf vooral foerageert voor smaakmakers en bijzondere garnering, zou je zomaar een complete maaltijd bij elkaar kunnen scharrelen in de natuur: ook wortel, aardpeer en mierikswortel groeien in Nederland in het wild. Je moet dan alleen wel precies weten waar ze groeien, want dat gebeurt onder de grond. De meeste wildpluk-planten zitten vol vitamines en mineralen, en aan sommige worden zelfs medicinale eigenschappen toegedicht. Toch is gezondheid voor Broere niet de motivatie om te foerageren. Het gaat hem vooral om smaak en variatie. Daarnaast spelen ecologie en duurzaamheid een rol: je beweegt tenslotte mee met de seizoenen, haalt ingrediënten van dichtbij. 'Maar', grinnikt Broere, 'als

we met foerageren een echt grote trend veroorzaken en iedereen slaat aan het plukken, dan zijn we ook weer niet heel duurzaam bezig.'

In Nederland is wildplukken in elk geval toegestaan zolang het voor eigen consumptie is. Om de natuur te beschermen is het bij wet verboden om op grote schaal of voor commerciële doeleinden te plukken. Best lastig als je een restaurant hebt. Broere: 'Er zijn altijd wel kennissen met een grote tuin. Je moest eens weten wat mensen allemaal wegmaaien als onkruid.'

TUIN OP AFSTAND

De meeste Amsterdammers hebben geen tuin en moeten het doen met een balkonnetje waarop het op z'n zachtst gezegd een uitdaging is om eigen fruit en groente te verbouwen. Gelukkig valt er in de Amsterdamse pluktuinen meer dan genoeg te halen. De grootste pluktuin van de stad vind je in de Fruittuin van West. Eigenaren Wil en Lisan wilden een plek creëren waar stad en natuur écht samenkomen, en de Amsterdammer verwonderen met al het leven op de boerderij. In de grote boomgaard staan twintig verschillende soorten fruitbomen. Ook 's winters kun je hier plukken, in de 'witlof-grot' of de shiitakekassen. Volle zak? Strijk neer voor een koffietje in het Tuincafé.

BOUW JIJ OOK MEE AAN EEN **LIEVER** AMSTERDAM?

WWW.DEREGENBOOG.ORG

word vrijwilliger

DE REGENBOOG
GROEP

Kunst &

VERMAAK

**'CONSERVATORIUM-
STUDENTEN MAKEN
MUZIEK OP HUN
BALKONNETJES IN DE
JAVABUURT, DRUMBANDS
TREDEN OP VOOR
BEJAARDENFLATS IN
ZUIDOOST.'**

Aldus cultuurwethouder Touria Meliani in *Het Parool*. Volgens haar geeft kunst juist nu adem en hoop.

- 18 **EXPO: VIRTUELE MUSEUMTOURS**
- 20 **8X AMSTERDAMSE PODCASTS**
- 21 **STREAMTIPS**
- 22 **BOEKENTOUR**
- 24 **INTERVIEW: DESIGN-DUO STUDIO JOB**
- 27 **THIJS BOONTJES**

#FOAMATHOME

IJsberen op ijsschotsen, gekapte bossen, steeds extremer weer: het kan niemand ontgaan zijn dat de natuur verandert door toedoen van de mens. Foam brengt werken van 27 kunstenaars bijeen in de expositie *On earth – Imagining, technology and the natural world*. Via fotografie, virtual reality, Google Earth, sociale media en andere visuele hulpmiddelen reflecteren zij op de relatie tussen de mens, techniek en de natuur. Alle highlights zijn te bekijken via het Instagram-account van Foam. Ook leer je daar meer over de werken (zoals *Kenzie inside a melting glacier*, op deze foto) via knusse huiskamer-interviews met de kunstenaars.

@foam_amsterdam

DECAMERONE

De Italiaanse dichter Boccaccio beschreef in de veertiende eeuw in *Decamerone* hoe een groep van tien jonge mensen Florence ontvlucht, waar de pest op dat moment heerst. In quarantaine op het Toscaanse platteland vertellen zij elkaar verhalen. Dit leidde uiteindelijk tot zo'n honderd verhalen, vol humor, kritiek op gezagsdragers en lichte erotiek. Omdat *Decamerone* nu weer griezelig actueel is, lezen bekende ITA-acteurs elke dag online een van de verhalen voor – van Maria Kraakman en Pierre Bokma tot Achraf Koutet en Romana Vrede. Ze gaan door totdat de coronacrisis voorbij is – maximaal honderd dagen dus...

ita.nl (dagelijks om 20.00 uur)

Het museum komt naar je toe

Drie keer klikken en je staat in het Louvre of de Sixtijnse Kapel, maar ook dichterbij huis kun je gratis livetours bijwonen van musea. Zonder irritante toeristen, mét verhalen van betrokken conservatoren.

tekst Joke van der Weij

V.l.n.r. *Ceiling of Rotunda of Apollo* (Louvre), *TV-Buddha* van Nam June Paik (Stedelijk Museum), *Drie schoolmeisjes op de brug bij de Westermarkt*, ca. 1895, George Hendrik Breitner (Kunstmuseum Den Haag).

Geduldig in de rij staan voor de ticket *vending machine*. Behendig de luidruchtige *guided tours* ontwijken. Diep ademhalen voor je een duik neemt in de mensenmassa voor de meesterwerken die jij óók wilt zien. Zo was het ooit. Wie had gedacht dat je nog terug zou verlangen naar een Amerikaanse toerist die je weg staat te duwen voor een stilleventje met kazen? Toch is het zo, want je kon wél samen met John uit Arizona – en vele anderen – in het echt naar die kaaskorsten kijken die zo mooi waren uitgestald op het geschilderde damast. Ze kunnen een tijdje uitrusten, de schilderijen, de beelden, al die kunst. Een onvoorzien winterslaap in de lente. De portretten kijken geen mens meer aan. De landschappen blijven ongezien. Niemand bepotelt meer in gedachte een satijnen jasje van Ter Borch. Het is niet anders, we kunnen er een tijdje niet bij. Wat de honger naar kunst natuurlijk alleen maar doet toenemen. Dat begrijpen de musea ook wel, en niet alleen de Nederlandse musea, maar ook die in New York,

Rome en Parijs. Maximale digitale zichtbaarheid is de oplossing. We zitten toch continu online verbinding te zoeken, dus waarom niet met kunst?

EIGEN TEMPO

Misschien heeft het zelfs voordelen. De rust bijvoorbeeld; vanaf je bank in je eigen tempo door een collectie dwalen of op je gemak een audiotour beluisteren. De inbox van een beetje cultureel geïnteresseerd persoon stroomt vol met museale oproepen. Kijk naar ons, bezoek mij, dwaal door mijn lege zalen! Je kunt natuurlijk hoog inzetten met het Louvre (louvre.fr) of de Sixtijnse Kapel (artsandculture.google.com), maar waarom niet binnenslands blijven? Daar kom je een heel eind via MuseumTV (museumtv.nl), een online platform waarop zowel de grote musea met hun blockbustertentoonstellingen als de kleinere pareltjes te bezoeken zijn. Tijdens de coronacrisis hoef je niet meer verplicht in te loggen

en ben je in drie *clicks* 'binnen'. Heb je een Museumkaart, dan krijg je online museumtips toegestuurd. Die leiden bijvoorbeeld naar de site van het Rijksmuseum, maar ook naar iets waar je niet meteen aan denkt, zoals het Airborne Museum in Oosterbeek of Museum Sjoel Elburg. Helmaal niet verkeerd om eens uit je comfortzone te treden. Als je in het vertrouwde Rijks wilt blijven, is #Rijksmuseumfrom-home (rijksmuseum.nl) een aanrader. Daarin vertellen de thuiswerkende conservatoren over een geliefd schilderij, zoals *Het zieke kind* van Gabriël Metsu, waarbij de zorgelijke situatie op het schilderdoek natuurlijk wordt doorgetrokken naar de onzekerheden van het coronavirus. Overigens kun je ook online meesterwerken bekijken in de Eregalerij, waarbij je via een multimediatour door de ruimte wordt geleid.

INZOOMEN

En hoe moet het nu met de tentoonstellingen die nog maar net geopend waren, of helemaal niet door kunnen

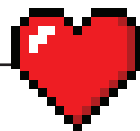
Het zieke kind,
Gabriël Metsu,
ca. 1664-1666
(Rijksmuseum).

gaan? *The future is now* – over de artistieke loopbaan van videokunstenaar Nam June Paik, op dezelfde dag geopend en gesloten – is via Stay at Home Stedelijk (stedelijk.nl geeft verwijzingen naar livetours op Facebook en Instagram) te bezoeken. In een halfuur heb je toch een hoop gezien.

Bij de tentoonstelling *Breitner vs Israëls* – over de onderlinge rivaliteit tussen de schilders George Hendrik Breitner en Isaac Israëls – in het Kunstmuseum Den Haag (kunstmuseum.nl) leidt de conservatrice ons live rond door de hol klinkende zalen. De spijt klinkt in alles door: 'Zie je die hekjes? Die waren er vanwege de massa bezoekers.' Deze vrouw vertelt zo levendig dat je echt 'beeld' krijgt. Maar eerlijk is eerlijk: niets kan op tegen de directe ervaring. De online schilderijen blijven pixels; hoe meer je inzoomt, hoe erger. Kunst moet je gewoon voor je neus hebben, en vooral voor je ogen.

Maar met dat in het achterhoofd kun je weldegelijk plezier hebben in de musea online, vooral dankzij de verhalen en rondleidingen van al die o zo betrokken conservatoren.

creatief met kunst

THUISMUSEUM

De cultuurvloggers van My daily shot of culture gaan de uitdaging aan: één vlogger, één museum, één video en één bewaker, en dat uiteraard op een gepaste anderhalve meter afstand van elkaar. Met het platform Thuismuseum nemen zij je in unieke video's mee langs alle schilderijen die nu in lege musea hangen. Dat is niet alleen vermakelijk en leerzaam, het is ook de ideale manier om de culturele sector te steunen door alsnog een museumkaartje te kopen.

THUISMUSEUM.MYDAILYSHOTOF.CULTURE.COM

TUSSEN KUNST EN QUARANTINE

Verveel je je? Kies een werk van je favoriete kunstenaar, verzamel wat huis- tuin- en keukenspullen, maak een foto en deel deze met het Instagram-account Tussekunst & quarantaine. Begonnen als grapje, maar inmiddels heeft het account ruim 181.000 volgers. Er worden massaal foto's ingestuurd van mensen die schilderijen van grote meesters als Van Gogh, Jan Steen en Rembrandt imiteren. Neem een kijkje voor inspiratie, gebruik je fantasie en ga zelf aan de slag met de meest absurde spullen die in huis te vinden zijn. Iemand nog een rol toilet papier over?

[@TUSSEKUNSTQUARANTINE](https://www.instagram.com/tussekunstquarantaine)
OP INSTAGRAM

KATTENCOLLECTIE

Het internet staat er vol mee: kattenfilmpjes en -memes, en we krijgen er maar geen genoeg van. Maar wist je ook dat katten al eeuwenlang geëerd worden door kunstenaars? Het Universal Museum of Art (UMA) en Réunion des Musées Nationaux-Grand Palais geven een virtuele rondleiding door hun expositie *Cats in Art History*. Grote katten, kleine katten, zwarte katten, knuffelkatten, oude katten, tijgerkatten en kittens – allemaal vereeuwigd in kattenschilderijen, van het Oude Egypte tot nu.

LEGACY-UMA.ORG/EXHIBITION/CATS_IN_ART_HISTORY

Hear, hear!

Voor wie al bijna vergeten was hoe de straat eruitziet: met deze *fine fleur* van Amsterdamse podcasts maak je alsnog een rondreis door de stad.

tekst Janna Reinsma

BURN IT DOWN

Voor Amsterdamse liefhebbers van de wereldberoemde podcast *This American Life* kwam deze aflevering (nummer 684, om precies te zijn) als schok en verrassing. Het programma stak onze grens over en nam een diepe duik in de bizarre misstanden van de Amsterdamse brandweer.

ONGESIGNEERD

Deze podcast van Tjitske Mussche en Laura Stek belicht de geschiedenis en ideeën achter alledaags ontwerp. Luister naar fascinerende afleveringen over straatnaambordjes, rode brievenbussen, stoeptegels en het stoplicht-mannetje, en de wereld zal er niet meer hetzelfde uitzien.

DATEVERMAAK

In het grappige *Datevermaak* volgen we drie vrienden in Amsterdam die ons meenemen in het wel en vooral het wee van daten in de 21ste eeuw. Met speciale afleveringen voor deze periode zoomen ze in op onderwerpen als huid-

honger, corona-swipers en online doe-dates.

MAN MET DE MICROFOON

Chris Bajema maakt sinds 2016 deze allereerste podcast zonder omroep, gewoon vanuit zijn oranje busje in Oost. Hij gaat er met Jan en alleman in gesprek en ontlokt zijn buurtgenoten geweldige verhalen. Afgewisseld met vermakelijke audiofiction.

ECHT GEBEURD

In Toomler vindt elke maand *Echt gebeurd* plaats, georganiseerd door Paulien Cornelisse en Micha Wertheim. Hier vertellen mensen waargebeurde verhalen rond een thema en leest iemand voor uit zijn of haar puberdagboek. Alle (mooiste) verhalen vind je in de gelijknamige podcast.

MET GROENTEMAN IN QUARANTAIN

Gijs Groentemans podcast *Met Groenteman in de kast* (opgenomen in een archiefkast op de redactie van *de Volkskrant*) gaat in quarantaine.

Luister fijne telefonische interviews met onder anderen tekenaar Jan Rothuizen (*De zachte atlas van Amsterdam*) die ons inspireert om thuis aan het tekenen te slaan.

DE MOORD-EN-BRANDBUURT

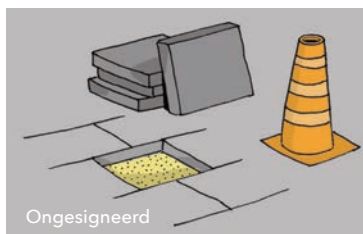
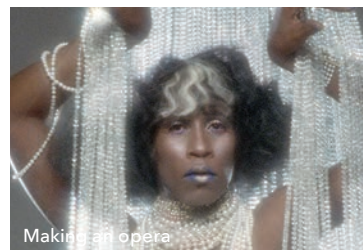
Radiomaakster Maartje Duin probeert te integreren in haar nieuwe buurt – als yup in de volkse Spaarndammerbuurt. Ze belichaamt de gentrificatie, dat weet ze zelf heus ook wel. Tip van de sluier: een lied voor de buurt maken helpt de verbroedering aanzienlijk.

MAKING AN OPERA

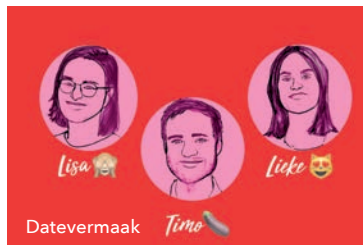
Stef Visjager volgde een jaar lang zeven jonge operatalenten bij de voorbereiding van *Ritratto*. Daar komt meer bij kijken dan je denkt, van audities en het maken van nebloed tot kostuums van niemand minder dan Jan Tami- niau. *Ritratto* zou half maart in première gaan bij De Nationale Opera, hetgeen nog toevoegt aan het drama.

ECHT
GEBEURD

This
American
Life

SYLVAIN TEGROEG

Thuisbioscoop

Nu de Amsterdamse filmhuizen gesloten zijn, gaan we massaal over op on demand. Een selectie must-see's om de tijd mee door te komen.

tekst **Bregtje Schudel**

They shall not grow old

Spirited away

The farewell

Parasite

Baantjer

MARTIJN VAN GELDER

MARATHON

Meer thuis zitten betekent ook: meer tijd voor dingen waar je eerder niet aan toe kwam. Een filmmarathon bijvoorbeeld. Videoland bedient Bond-liefhebbers op hun wenken met de complete *James Bond*-collectie – met, jawel, Sean, Roger, Timothy, Pierce, Daniel en George in actie. Wie eerder een zwak heeft voor 's werelds beroemdste tovenaarsleerling kan bij Amazon Prime Video en Pathé Thuis alle *Harry Potter*-delen herkennen.

OSCARWINNAARS

De thuisblijperiode is het ideale moment voor een inhaalslag van de beste Oscarwinnaars van de afgelopen jaren, zoals *Birdman*, *Moonlight* (N en PT) en – uiteraard – *Parasite* (C, P, PT). Of ga voor de echte Oscar-klassiekers *The godfather* en *The godfather: Part II* (A,N,PT en V), die samen goed waren voor maar liefst negen Oscars.

JAPANESE DISNEY

Mocht je na twintig keer *Frozen II* even behoefte hebben aan een andere tekenfilm, waag je dan eens aan de Studio Ghibli-collectie op Netflix (bijna alle films zijn te zien in de originele Japanse, de Engelse en de Nederlandse versie). Voor de kleintjes is er *My neighbor Totoro*, voor 13+ *Princess Mononoke*. Onze persoonlijke favoriet *Spirited away* valt daar net tussenin.

TRUE STORY

Ook voor de documentaire-liefhebber is er genoeg te kiezen. De meest uitgebreide collectie vind je op de site van IDFA; van de ruim achthonderd films zijn er driehonderd gratis te bekijken. On demand kun je verder terecht voor Oscarwinnaar *American factory* (N), *Visages villages* (C, PT), *The look of silence* (C) en de prachtige gereconstrueerde Eerste Wereldoorlog-documentaire *They shall not grow old* (A). Of ga voor een Amsterdamse double bill met

Het nieuwe Rijksmuseum (V) en *Mijn Rembrandt* (P), beide van maakster Oeke Hoogendijk.

MOOIS UIT AMSTERDAM

Wie graag naar films met een Amsterdams tintje kijkt, kan zich online vermaken met *Alles is liefde* (C, PT), *My foolish heart* (C, PT), *Prins* (N, PT), *Het leven is verruk-kulluk* (C), *Baantjer: Het begin* (PT, V) en zelfs Fons Rademakers' *Makkers staakt uw wild geraas* (A).

PORTIE FEELGOOD

Tot slot: in deze onzekere tijden kan menig filmkijker wel wat opbeurends gebruiken in de vorm van films die laten zien hoe mooi en hoopvol de wereld kan zijn. Doe jezelf een lol en zet een van deze films aan: *Amélie* (PT), *Eternal sunshine of the spotless mind* (A,N), *Paddington 2* (PT), *The shawshank redemption* (N,V), *The farewell* (PT) of *J'ai perdu mon corps* (P).

AFKORTINGEN

A = Amazon Prime Video
C = Cinemember
N = Netflix
P = Picl
PT = Pathé Thuis
V = Videoland

DE BIJENKORF 7

Ook de Bijenkorf blijkt een populair literair decor. Zo bevat de hoofdpersoon van de roman *Onheilig* (van Roos van Rijswijk) hier tijdens het winkelen. 'Zo banaal dat je het niet verzinnen kunt, ik zocht een angoratrui en kreeg ineens ontzettende kramp.' Harry Mulisch laat hier in *De ontdekking van de hemel* hoofdpersoon Ada een diefstal plegen.

amsterdam in boeken

LANG ZULLEN WE LEZEN

We komen amper de deur uit, maar dat betekent niet dat we geen nieuwe plekken kunnen ontdekken. Dwaal door de stad aan de hand van pareltjes uit de literatuur.

tekst Inger van der Ree illustratie Barbara van den Berg/SaltyStock

‘Ik wilde dat ik niet in Amsterdam woonde, dan ging ik erheen met vakantie’, schreef K. Schippers, het pseudoniem van dichter en auteur Gerard Stigter. Als we op vakantie zijn, kijken we immers met heel andere ogen naar de plek waar we ons bevinden. We hebben de tijd om zomaar even stil te blijven staan, ons te verwonderen over een mus die baddert in een regenplas. Maar er is nóg iets wat je met nieuwe ogen naar eigen stad kan doen kijken: literatuur, films, kunst. En die drie zijn, zelfs in onvoorspelbare coronatijden, nog altijd binnen handbereik. ‘In veel literatuur wordt onze stad neergezet als die plek waar je los van benarde normen een nieuw leven kunt beginnen. Toch heeft Amsterdam in de literatuur niet echt een vaste vorm’, zegt Mechteld Jansen, die met Booklovers’ Tours literaire tours door de stad geeft. ‘Ze is een kameleon, die voor iedereen iets anders betekent.’ Amsterdam als eindeloos wisselend decor, voor iedereen die dat maar wil zien. ‘s Middags de haven waar krakende VOC-zeilschepen naar terugkeren en ‘s avonds het speeltoneel van zakenmannen en hipsters. Laat je meevoeren langs Amsterdamse plekken die door de eeuwen heen vereeuwigd werden in film of literatuur.

1 DE OUDE KERK

De Tsjechische Milan Kundera, auteur van het cultboek *De ondraaglijke lichtheid van het bestaan*, laat zijn hoofdpersoon – die zich terugtrekt uit de moderne wereld en de idylle van het kleine leven bezingt – de Wallen bezoeken om zich daarna te verbazen over die enorme kerk (de Oude Kerk dus) die iets verderop gebouwd is: ‘De andere kant van de straat wordt gevormd door een gigantisch

gotisch kerkgebouw uit de veertiende eeuw. Tussen de hoerenwereld en Gods wereld golft een intense urinegeur als een rivier tussen twee rijken.’

2 AAN DE GRACHTEN

Natuurlijk zijn de grachten meerdere malen vereeuwigd. Bijvoorbeeld in de roman (en film) *Een weeffout in onze sterren* van John Green. Het bankje, ter hoogte van Leidsegracht 6, is nog altijd een hotspot onder tieners. Hier strijken de jonge hoofdpersonen, die allebei kanker hebben, neer om te praten en zoenen. Ook de klassieker *De mermin* van Hella S. Haasse heeft als decor een Amsterdamse gracht: hoofdpersoon Sera woont met haar man en kinderen in een statig pand aan de Keizersgracht.

3 INGANG VONDELPARK

Eerste Pinksterdag 2010 verandert voor de schrijver A.F.T.H. van der Heijden en zijn vrouw Mirjam Rotenstreich in een nachtmerrie als blijkt dat hun 21-jarige zoon Tonio in kritieke toestand in het ziekenhuis ligt. Hij is aangereden op het kruispunt van de Stadhouderskade en de Hobbemastraat, bij de ingang van het Vondelpark. In de aangrijpende roman *Tonio* doet Van der Heijden het enige waartoe hij dan in staat is: herinneringen aan zijn zoon verzamelen. In 2016 wordt het boek door Paula van der Oest verfilmd. Nadat hier in 2012 opnieuw een ernstig fietsongeluk plaatsvindt, wordt de verkeerssituatie aangepast.

4 JOZEF ISRAËLSKADE

‘Het was nog donker, toen in de vroege morgen van de tweeëntwintigste december 1946 in onze stad, op de eerste verdieping van het

huis Schilderskade 66, de held van deze geschiedenis, Frits van Egters, ontwaakte.’ Zo begint een van de grootste Nederlandse klassiekers: *De avonden* van Gerard Reve. Aan de Jozef Israëlskade 166 – in *De avonden* heet die plek Schilderskade 66 – woont familie Van het Reve sinds 1938. Hier schrijft Reve deze roman over hoofdpersoon Frits van Egters die, in het naoorlogse Amsterdam, verveeld uit het raam tuurt. Later is de straat overigens opnieuw genummerd: Reve’s adres draagt nu nummer 415, aan de gevel hangt een bordje dat verwijst naar de familie Van Egters.

5 BETONDORP

‘Laat elke hoop varen, gij die hier opgroeit’, zei Gerard Reve in een interview toen hem gevraagd werd naar zijn jeugd in Betondorp. Het gezin Van het Reve woont er in de loop der tijd op drie verschillende adressen in de Ploegstraat. Reve’s novelle *Werther Nieland* vertelt het verhaal van Elmer, Reve’s alter ego, die zijn dagen hier slijt met het martelen van planten en dieren. Het kunstwerk *Rue des Reves* van Steffen Maas in de Ploegstraat herinnert nog altijd aan de bewoner die deze plek zo hekelde.

6 ZUIDOOST

In het boek *Wees onzichtbaar* reizen we af naar de Bijlmer, waar de Turkse hoofdpersoon Metin – gebaseerd op schrijver Murat Isik – in de jaren tachtig opgroeit. De eerste aanblik van de buurt is veelbelovend. ‘Ik had nog nooit zo iets wonderlijks gezien’, schrijft hij. Maar de grimmigheid in de roman neemt snel toe. In het oude winkelcentrum Fazantenhof, destijds gelegen onder de Bijlmerdreef, maakt Isik dat goed voelbaar.

VICTORIAHOTEL 8

Thomas Rosenbooms *Publieke werken* (en de verfilming) speelt zich grotendeels af op Prins Hendrikkade 47A en B. Hier woont Walter Vedder die ontdekt dat er een hotel komt op de plek van zijn huis. Onmiddellijk begrijpt hij zijn onderhandelingspositie: hij moet worden uitgekocht. De twee huisjes in de gevel van het Victoriahotel verwijzen nog altijd naar deze gebeurtenis.

WESTERKERK 9

Welke Amsterdammer kent het verhaal van *Kees de Jongen* niet? Deze klassieke coming of age-roman van Theo Thijssen brengt een ode aan de toren van de Westerkerk. De kleine Kees groeit op met uitzicht op de toren die voor hem dan ook erg belangrijk wordt.

Luistertip

In de nieuwe *Booklovers’ Tours Podcast* van Mechteld Jansen neemt ze je mee naar de mooiste literaire plekken van de stad. Zie: bookloverstours.nl.

Ontwerpersduo Studio Job: 'Iemand moet toch de hofnar zijn?'

Job Smeets (50) en Nynke Tynagel (42), die samen Studio Job vormen, ontwierpen al voor prestigieuze merken als Swarovski en toonaangevende musea. Maar onlangs volbracht het duo zijn meest eervolle taak: de zomercollectie 2020 voor Hema, toepasselijk getiteld *The Summer Disaster*.

tekst **Jeroen Junte** foto's **Studio Job**

Wisten ontwerpers Job Smeets en Nynke Tynagel soms dat dit een rampzalige zomer zou worden? Je zou het haast denken als je de collectie ziet die zij als Studio Job voor Hema hebben bedacht. Uitgerekend nu de wereld een zomerse lockdown ingaat, presenteert het befaamde ontwerpduo onder de noemer *The Summer Disaster* een bonte zomercollectie van parasols, kledjes, picknickbordjes, badhanddoeken, zwembanden, koeltassen en andere typische Hema-spullen. Dat lijkt op een ironische knipoog van Studio Job, dat ons met buitenissige designs immers voortdurend op het verkeerde been zet. Een monumentale kroonluchter maken ze van kwetsbaar en goedkoop witpapier. Een muurlamp voor de deftige Italiaanse glasfabrikant Venini is feitelijk een hangtiet met gloeiend tepeltje, ook nog eens Mae West gedoopt. Dus een rampzalige zomercollectie zou zomaar een wrange grap kunnen zijn, toch? 'Oh nee', verzekert Smeets. 'Dat zou veel te dicht op de realiteit zitten. Wij geven nooit rechtstreeks commentaar op de wereld met ons werk. Dat is zo banaal. Studio Job die wel even zal vertellen hoe het zit? Bahl! *The Summer Disaster*-collectie is juist heel onschuldig, aldus de ontwerper. 'Dit zou de zomer worden waarin we allemaal thuis zouden blijven. Eerst was er een songfestival, daarna de Formule 1 en dan nog eens een EK voetbal. De collectie is geïnspireerd op de bloopers die wij daarbij meemaken. Een waterijsje dat over je hand lekt. Naar het strand rijden en dat de auto dan overkookt. En als je dan eindelijk op het strand aankomt, gaat het regenen. Ben je eindelijk thuis, schijnt de zon weer. Wil vader de barbecue aansteken, vliegt de parasol in de fik. Wespen, muggen, kwallen.' Kortom: 'Geen ziekte en eenzaamheid maar pure slapstick.'

DUTCH DESIGN

Het zou overigens niet de eerst keer zijn geweest dat Studio Job de zeitgeist bij de lurven pakt. Aan de vooravond van de financiële crisis in 2007 lanceert het duo een serie glimmende pronkstukken met de titel *Robber Barons*, een verwijzing naar de 19de-eeuwse Amerikaanse industriëlen die door uitbuiting van hun

arbeiders schatrijk werden. De blikvanger was een ouderwetse brandkast van glimmend brons waarin een gapend was geschoten met een kanonskogel. Zo ongeveer op de dag van presentatie van de pompeuze collectie bezweek in New York de zakenbank Lehman Brothers door speculatie met wurghypotheken en woekerkredieten. 'Misschien ben ik wel een waarzegger. Zonder dat ik het doorheb, wat mij dan meteen weer een waardeloze waarzegger zou maken', lacht hij met Jobiaanse ironie. Om serieus te vervolgen: 'Ik denk wel dat ik destijds intuïtief aanvoelde dat het economisch systeem onhoudbaar was.'

Studio Job is een gelauwerde naam in Dutch design. Het duo is daarbij schatplichtig aan Droog, het platform dat in de jaren negentig het humoristisch en tegelijkertijd kritische design uit Nederland internationaal op de kaart zet. De humor en de kritische kijk worden behouden, de functionaliteit en droge nuchterheid gaan overboord. Het duo creëert een barokke fantasiewereld waarin niets is wat het lijkt. Verwondering, vreugde en een naïef optimisme vervloeien met vervreemding en angst. Tynagel: 'Wij laten zien dat design ook een duistere kant kan hebben. Een dessin van dansende skeletten ziet er weliswaar grappig uit, maar dat werk gaat natuurlijk over dood en vergankelijkheid. Dat is óók het leven, en dat willen wij laten zien.'

De samenwerking start in 2000, direct na het afstuderen van Tynagel als grafisch ontwerper aan de Design Academy Eindhoven. Smeets werkt dan al vier jaar als productontwerper. Nog ver voor Instagram en memes eigent het duo zich iconische beelden uit de populaire cultuur toe, om deze met mediagenieke precisie te recycleren in het eigen stijlidioom. Een klassiek bankstel wordt gestoffeerd met een print van wietblaadjes, zoals je ze ziet in de Amsterdamse toeristenshops. Onder de noemer *Farm* worden gelikte bronzen standbeelden gemaakt van melkflessen, een riek en klompen, als een ode aan een langzaam verdwijnend boerenleven. Maar ook prikkeldraad en zonnebloemen, dollartekens en vredestekens, duiven en torpedo's – al deze herkenbare beelden worden eindeloos rondgepompt op cartoneekse producten die zijn gereduceerd tot één klare lijn.

'Wij laten zien dat design ook een duistere kant kan hebben'

Job: 'Ik heb twintig jaar de kunstenaar moeten uithangen om uiteindelijk iets te mogen ontwerpen voor de gewoonste zaak van Nederland'

Job Smeets en Nynke Tynagel in 2006, toen ze nog een liefdeskoppel vormden.

JOB SMEETS & NYNKE TYNAGEL

- Ze studeerden beiden af aan de Design Academy in Eindhoven.
- In 1998 richtte Smeets ontwerpbureau Studio Job op.
- Na haar afstuderen in 2000 voegt Tynagel zich erbij als grafisch ontwerper.
- Het duo verwerft bekendheid met karikuraal-monumentale ontwerpen waarmee ze commentaar leveren op de designwereld.
- In 2013 ontwierp het duo een postzegel met het hoofd van koning Willem-Alexander; hun doorbraak bij het grote publiek.
- Bekende ontwerpen zijn de Paper Chandelier en de Altdeutsche kast voor Moooi, en de Banana Huey-tafellamp voor Seletti.
- Ze werkten samen met grote merken als Bisazza, Venini, Pepsi, Moooi, Swarovski en Koninklijke Tichelaar Makkum.
- Ze exposeren wereldwijd in toonaangevende galleries en musea, van het Stedelijk en het Groninger Museum tot The Metropolitan Museum of Art in New York.
- Studio Job werkt vanuit Amsterdam, Antwerpen en Tilburg, waar het atelier is gevestigd. Ontwerpen van het duo zijn onder andere te bekijken bij het Moco museum (Museumplein) en de flagshipstore van designwinkel Seletti (Runstraat).

STREEPJE MOSTERD

Onder het motto 'wie een goedkope stoel wil, moet maar naar Ikea' ontwerpt Studio Job unieke objecten die extreem verfijnd en daardoor extreem duur zijn. Gepatineerd brons, glanzend kristal, het fijnste houtinlegwerk: kosten noch moeite worden gespaard om hun excentrieke ideeën te materialiseren. Niet dat Smeets en Tynagel daarbij hun handen vies maken. Vanaf het begin werkt het duo uitsluitend op scherm en papier, waarna ze het ontwerp laten maken door de vakmensen in hun eigen werkplaats of in ambachtelijke glasblazerijen of porseleinfabriekjes. Een voorkeur gaat daarbij uit naar brons, een materiaal dat tot het kunst-historische domein van de beeldhouwer behoort. Waarmee Studio Job een helder signaal afgeeft: deze objecten bevinden zich in een schemergebied tussen industrieel design en Hoge Kunst. 'Een bronzen beeld, dat is toch het hoogst haalbare voor een ontwerper', zegt Smeets. 'Dan maak je echt iets voor de eeuwigheid.' Daarbij rekt het duo de grenzen tussen goede en slechte smaak op met een eigen definitie van 'tussen kunst en kitsch'. Voor de Italiaanse meubelproducent Seletti, waarvan Smeets mede-eigenaar is, grossiert het duo in groteske objecten, maar dan geserveerd met zo veel ironie dat ze niet serieus te nemen zijn.

Een zwarte plastic kat heeft lichtgevende ogen; het aan- en uitknopje is verstopt in het poepertje. Of de Hogdog sofa, een bank die – hoe verzin je het – oogt als een opengeklapte broodje waarin een bruin rugkussen als een worst ligt uitgestrekt. Mooi detail: over de volle kromme lengte van het worstkussen ligt een streepje mosterd. Zelfs

aan de schijfjes tomaat en komkommer is gedacht – ze liggen losjes op de zitting als kussentjes. Het heeft ook iets rebels. Design moet altijd maar esthetisch en ethisch verantwoord zijn. Mooi én duurzaam. Een leuk eetsetje kopen wordt dan al gauw een moralistisch dilemma. Hoe fijn is het dan om daartegen te rebelleren met een huis-kamer vol kitsch en lompe humor. Een hotdogbank is dan al snel een daad van verzet. 'Iemand moet toch de hofnar zijn?' zegt Smeets. 'De wereld is zo vluchtig en alles is voor directe consumptie. Zelfs architecten die van zichzelf vinden dat ze voor de eeuwigheid moeten bouwen, vinden het normaal dat ze worden behandeld als popsterren. Of Virgil Abloh, die modeontwerper, kunstenaar, art director, meubelmaker en weet ik wat niet allemaal is. Dat maakt het begrip renaissanceman toch betekenisloos.' Oftewel: zo'n gezwollen tijdsgewricht vraagt toch om een hotdogbank. 'Het is puur sarcasme.' Met het stijgen van hun faam werd Studio Job al steeds vaker ingehuurd door luxe producenten als Range Rover en Swarovski. En nu is er dan ook de Hema. Hoe komt een ontwerpstudio, waarvan het oeuvre is aangekocht door binnen- en buitenlandse musea en schatrijke verzamelaars, terecht bij 'de gewoonste zaak van Nederland'? Smeets: 'Ik had ondernemer Marcel Boekhoorn, die net de Hema had gekocht, op de lunch. Hij had al eens werk van ons gekocht. Ik had voor hem een Worst Award gemaakt, omdat hij een worstendraaier was geworden. Die grap vond hij zo geweldig, dat hij ter plekke vroeg of ik een Hema-product wilde ontwerpen.' Waarop Smeets voorstelde om meteen maar een hele collectie te ontwerpen. Die er nu dus ook is. 'Veertig iconische producten met een Job-twist.'

ONTREGELENDE IRONIE

In zekere zin is voor Studio Job de cirkel rond met deze Hema-collectie. 'Ik heb twintig jaar de kunstenaar moeten uithangen om uiteindelijk iets te mogen ontwerpen voor de gewoonste zaak van Nederland. Dat is pas slapstick, man!' Volgens Tynagel is het 'een droom die is uitgekomen'. 'Nu kunnen we eindelijk laten zien dat wij heus niet alleen voor de elite ontwerpen. We zijn ooit exclusieve museumstukken gaan ontwerpen, omdat we geen voet tussen de deur kregen bij producenten. Zo konden we in elk geval onze artistieke vrijheid behouden. Maar nu ligt ons werk pontificaal in honderden winkels. In Nederland nota bene, waar we altijd minder zichtbaar zijn geweest dan in het buitenland.'

Het duo heeft er zelfs zijn belangrijkste wapen voor ontladen: de ontregelende ironie. 'Als je voor de Hema ontwerpt, treed je in de voetsporen van Nijntje en Jip & Janneke. Dan moet je wel feelgood-design maken dat een grote massa aanspreekt. Gewoon écht leuke dingen voor een eerlijke prijs. En kwaliteit. Wat mij nou fantastisch lijkt: dat er over twintig jaar een strandbal van

mij nog in de originele verpakking in een vintagewinkel ligt als een collector's item. En waarom ook niet? De Hema is een icoon van het Dutch design, het is nationaal erfgoed! Ik wil helpen om dat te beschermen. Als we daar niet met z'n allen gaan kopen, dan bestaat deze winkel straks niet meer. Dat zou eeuwig zonde zijn.' Maar het assortiment mag wel wat meer schwung krijgen, meent Smeets. 'Misschien moeten net als Viktor & Rolf en wij alle Nederlandse topontwerpers iets voor de Hema ontwerpen, als een soort dienstplicht.'

CORONACRISIS

In 2015 eindigt de liefdesrelatie tussen Smeets en Tynagel, wat ze wereldkundig maken met een pompeuze bronzen tafel van twee op elkaar botsende treinen. De stoomwolken die daarbij vrijkomen vormen het tafelblad. Smeets: 'We creëren weliswaar een fantasiewereld met ons werk, maar er is altijd een link met de echte wereld. Die twee kunnen bij ons niet zonder elkaar.' Inmiddels heeft Tynagel zich onder haar eigen naam gevestigd als grafisch ontwerper in Amsterdam. Smeets, die met zijn Italiaanse partner Rebecca in Milaan woont, continueert Studio Job. 'Ons hele oeuvre is eigenlijk een dik dagboek', zegt Tynagel. 'De Hema-collectie ontwierp ik vorige zomer, toen ik professioneel afscheid aan het nemen was van Studio Job. Het was prachtig zonnig weer en toch klopte er iets niet. Zo ontstond het idee voor The Summer Disaster.'

Voor een ontwerper die zo sensitief is voor zijn leefomgeving als Smeets, kan het niet anders dan dat de coronacrisis het werk van Studio Job zal beïnvloeden. De vraag is alleen hoe, ook voor de ontwerper zelf. 'Dit is zo heftig. Dit is 11 september en de kredietcrisis bij elkaar opgeteld, met de watersnoodramp van 1954 erbij. Wat is dan wel gepast en wat niet? Om een voorbeeld te geven: het was lang taboe om beelden van de Twin Towers te gebruiken. Een vliegtuig daarentegen was geen probleem. Nu zijn die twee rechthoekige torens opeens geen taboe meer, terwijl juist het vliegtuig zijn onschuld heeft verloren.'

De impact van de crisis zal nog lang na resoneren, en niet alleen vanwege de economische schade, daarvan is Smeets overtuigd. 'Niemand wordt gespaard, ook wereldleiders als Boris Johnson niet. De democratische werking van zo'n virus is fascinerend. Hoe gaan we ons daartegen wapenen? Wie weet wonen we straks wel in van die middeleeuwse ommuurde leefgemeenschappen die dan wel tjokvol elektronische en medische apparatuur staan. Ik zag op de BBC dat een hoogleraar via Skype werd geïnterviewd in zijn huiskamer. Er speelde gewoon een kind op de achtergrond. Het zou toch fantastisch zijn als dat een nieuwe realiteit wordt.'

Wie weet is het alledaagse *happy-go-lucky* design voor Hema dan toch een feilloze een barometer voor deze tijd. 'We moesten toch ook collectief op de rem? De manier waarop we doorrazen als mensheid is onhoudbaar. Ik voel ik me daarom helemaal niet in paniek of bedroefd, maar juist relaxed. Ik ben net vijftig geworden, ik verwacht dit voorjaar mijn eerste zoon, Elvis. Er is even geen plaats voor ironie en sarcasme.'

De Studio Job x Hema-collectie is vanaf nu verkrijgbaar in de Hema-winkels en via hema.nl.

cultuurmakers

Muzikant Thijs Boontjes (32) gaat als een raket. Geheel onverwachts werd *Deze nacht*, zijn hertaling van Lionel Richie's *All night long*, een hit. Voor de uitbraak van het coronavirus stond zijn agenda vol met optredens. 'Thuiszitten drukt op mijn gemoed.'

tekst Alice Boothby foto Laila Cohen

'Niet zo lang geleden werd ik door de ochtendshow van 3FM benaderd met de vraag of ik een festivalhit uit hun 'Festival Top 999' wilde coveren. Het viel me niet mee: ik heb een uur lang door die lijst zitten ploeteren. Tot ik *All night long* van Lionel Richie zag staan. Toen wist ik: dát liedje wil ik spelen, maar het is mijn eer te na om het in mijn steenkolenengels te doen. De avond voor het optreden bij de radio heb ik een gedeelte van de hertaling gedaan. In de bus naar Hilversum heb ik het met een rijmwoordenboek op schoot afgemaakt. Net toen we het Mediapark opreden, schreef ik nog het zinnetje: 'Je zou op een sokkel moeten staan, of in het Rijksmuseum.'

Nadat we *Deze nacht* op de radio speelden, is het ontploft. Superleuk, maar compleet onverwacht. We hebben alle zeilen bijgezet om een extra audioversie en een videoclip op te nemen. Daarna zag ik elke dag een nieuwe festivalboeking binnenkomen, totdat alles werd gecanceld. Het is kloterig dat alles piepend en krakend tot stilstand is gekomen. Ik vraag me soms écht af hoe dit jaar er verder uit gaat zien. Tot die tijd heb ik vanuit mijn raam zicht op de Haarlemmerdijk. Hoewel het rustig op straat is, kan ik lekker mensenkijken.

Of ik al een nieuw liedje heb geschreven? Nog niet. Maar ik weet dat als ik me lang genoeg verveel, er weer nieuwe ideeën komen. Al word ik ook niet echt vrolijk van thuiszitten. Het drukt op mijn gemoed. Het liefst maak ik dingen mee om erover te kunnen schrijven.'

Meer weten over Thijs Boontjes? Volg het podcastkanaal Uit in Amsterdam en luister *Cultuurmakers* in je favoriete podcast-app.

CADEAU BIJ ABONNEMENT

Shortlist Amsterdam – restaurants & recipes

t.w.v.
€35

Shortlist Amsterdam restaurants & recipes

As
BAK
Brut de Mer
Buffet van Odette
Café Caron
Bar Centraal
Choux
The Cottage
Entrepot
FC Hyena
Bar Fisk

Gebr. Hartering
Le Hollandais
Kaagman & Kortekaas
Café de Klepel
Café Modern
Bar Parry
Rijssel
Scheepskameel
Toscanini
De Vrouw met de Baard
Wilde Zwijnen

Famke & Floor van Praag

CAPERLEAVES

In *Shortlist Amsterdam* geven worden de chef-koks van de 22 leukste restaurants van de stad geïnterviewd en geven ze het recept van hun *signature dish* prijs. Het zijn stuk voor stuk plekken waar het eten niet alleen bijzonder lekker is, maar ook de sfeer en de wijnkaart kloppen: van ouwe getrouwen als Toscanini en Café De Klepel tot nieuwere aanwinsten als Entrepot en Scheepskameel.

Dit koffietafelboek – Engelstalig, en daarmee ook een goed cadeau voor internationals – is een waar eerbetoon aan de eigenzinnige restaurants en culinaire cafés van Amsterdam. Prachtig gefotografeerd door topfotografen Petrovsky en Ramone, en inclusief 44 recepten, zoals het kippetje van Rijssel en de groenten-creaties van BAK.

De makers van *Shortlist Amsterdam*, zussen Famke en Floor van Praag, schrijven al jaren over de restaurants van Amsterdam, onder andere in hun maandelijkse rubriek voor de *Uitkrant*.
shortlist-amsterdam.nl

GA NAAR IAMSTERDAM.COM/UITKRANT, NEEM EEN EENJARIG ABONNEMENT (€31,99) EN ONTVANG DIT HEERLIJKE BOEK.

Deze actie loopt tot en met 29 mei (op = op)

mail & win!

GA NAAR IAMSTERDAM.COM/ACTIES

YOUSEUM

10 x 2 tickets t.w.v. €19,95

Youseum is een interactief museum waar alles draait om social media. De tour leidt langs vijftien ruimtes met meer dan 25 interactieve kunst- en licht-installaties, waarbij je wordt uitgedaagd kritisch na te denken over het belang van jezelf als middelpunt van je eigen social-mediafeed. Leuk voor jong en oud!

youseum.nl

De tickets blijven drie maanden geldig zodra het museum weer open gaat. Deze actie loopt t/m 29 mei.

WILDERNIS PLANTENPOT

3 x pot Nelis wit t.w.v. €14,50

Let's green it up, want groen doet goed. Het brengt rust in de chaos, leven in de ruimte, zuivert de lucht én het ziet er goed uit! Dat is de magie van groen. In de winkel van Wildernis vind je daarom zowel buiten- als kamerplanten, plus mooie potten, accessoires en andere tuinierbenodigdheden. De keramieken potten zijn duurzaam gemaakt in Nederland en ontworpen door Wildernis.
wildernisamsterdam.nl

Winnaars kunnen hun pot ophalen in de winkel aan de Bilderdijkstraat 165F. Deze actie loopt t/m 29 mei.

thuis

ETEN & DRINKEN EN ZO

'HET GAAT ER NIET OM HOE JE BAKSEL ERUITZIET, ALS HET MAAR LEKKER IS. IN JE BUIK HANGEN OOK GEEN SCHILDERIJTJES.'

Aldus Mandy Woelkens op Instagram. De freelance presentatrice en maker van de podcast *Couplegoals* zweert dat vegan bakken niet moeilijk is. Haar eBook *Misbaksels* is nu te koop via iBooks (€3,99).

LOCAL HEROES

Mis je je wekelijkse bezoek aan de Ten Katemarkt in West al? Geen zorgen: je haalt de producten van de markt gewoon in huis met Local Heroes. Deze app is vervroegd gelanceerd vanwege het coronavirus en draait op volle toeren. Van de bekende Deli Fresh-hummus tot de verse zalm van de visboer, gebrande walnoten van Het warme notengilde of aardbeien van de groentekraam: alles kan 24/7 worden besteld. Zo steun je in deze tijden de kleine, lokale ondernemers, die het goed kunnen gebruiken.

gratis in de App Store

- 30 **WJOSVZ: VREEMDE GEURTJES**
- 33 **9X PORTIE CULTUUR**
- 34 **THUIS ETEN**
- 36 **TREND: DE OMA-ONDERBROEK**
- 37 **ONLINE SHOPPEN**
- 38 **FOTOSERIE: HET IS STIL IN AMSTERDAM**

RIJKS

Een Michelinwaardige maaltijd zonder de deur uit te hoeven? Bij restaurant Rijks, sinds 2014 gevestigd in de Philipsvleugel van het Rijksmuseum, kun je nu ook afhalen. Voor €32,50 per persoon draaien chef Joris Bijdendijk en zijn team een luxe driegangenmenu (plus brood vooraf en bonbons toe) voor je in elkaar. Het menu is seizoengebonden en wisselt elke week, maar er wordt gekookt met verse streekproducten. Alles is erop gericht om je thuis het restaurantgevoel (inclusief sfeermuziek dankzij de meegeleverde Spotify-link!) te bezorgen. Rest jou alleen nog de uitdaging om het een beetje restaurantwaardig op je bord te draperen.

rijksrestaurant.nl

Wat je ook steeds vaker **ruikt**...

VREEMDE GEURTJES

STADS ODEUR

Benieuwd hoe Amsterdam ruikt? Dit zijn de meest typerende geuren volgens twee geurexperts.

Caro Verbeek: 'Ik stel me graag voor hoe het in een 18de-eeuws grachtenpand geroken heeft. Een mengeling van paardengeur, een stinkende gracht, mos, schimmel – de stad was enorm vochtig destijds – en lindebloesem, dat waren geurverfrissers avant la lettre.'

Frank Bloem: 'In de zomer vind ik de geur van het zoete IJ-water, vermengd met een beetje diesel van het IJ-pontje, heel Amsterdams.'

DE FIK ERIN

Als reactie op de vaginakaars van Gwyneth Paltrow wordt door een Canadees reclamebureau een peniskaars gelanceerd, die 25 euro duurder is. Op de productbeschrijving staat: 'Voor elke dollar die mannen verdienen, verdienen vrouwen 75 cent. Het is tijd om die loonkloof te verbranden.'

Waarom waren de vagina-geurkaars van Gwyneth Paltrow en de pussy-wierook van zangeres Erykah Badu binnen een uur uitverkocht? Ruiken we een nieuwe trend? 'Choqueren scoort altijd.'

tekst Inger van der Ree

MOET JE RUIKEN

Hoewel hij naar vagina schijnt te ruiken en je er een slordige 70 euro voor moest neertellen, was hij binnen het uur uitverkocht. De geurkaars die actrice Gwyneth Paltrow begin dit jaar met haar lifestylemerk Goop lanceerde, was een doorslaand succes. De *This smells like my vagina*-kaars begon als grap tussen haar en haar parfumeur Douglas Little. Ze waren samen aan het experimenteren met een combinatie van geuren van geraniums, citrusachtige bergamot, ceder, Damascusrozen en muskuszaad toen Paltrow ineens zei: 'Dit ruikt naar mijn vagina.'

Enkele weken later kondigt zangeres Erykah Badu aan haar gedragen ondergoed te verknippen en te verwerken tot een nieuwe wierooklijn die de naam Badu Pussy zou dragen. 'Omdat mijn *pussy* mannen verandert', zo legt ze uit aan *10magazine*. Opvallend detail: ook deze wierooklijn is dezelfde dag uitverkocht. Wat maakt deze – toch op zijn minst opmerkelijk te noemen – geurproducten ineens zo populair? 'Choqueren

scoort natuurlijk altijd. Daarnaast past dit succes voor mijn gevoel in de trend van body positivity en vrouwenempowerment die nu erg veel aandacht krijgen', zegt Frank Bloem, geurkunstenaar en parfumeur bij parfumlabs The Snifferoo in Overtoomse Veld. 'Stel, er komt iemand eten en jij zet die kaars pontificaal op tafel, dan maak je wel een statement.'

BABYOLIFANTJE

Maar of de visite aan de eettafel dan werkelijk een vaginageur ruikt, valt volgens hem nog te bezien. 'In theorie is het zeker mogelijk om een geurkaars of parfum te creëren dat naar vagina ruikt. In principe is elke geur te maken.' Zo maakte Bloem in opdracht van Artis de geur van een brontige mannetjes-olifant, een tochtige vrouwtjesolifant en een pasgeboren babyolifantje na. 'Maar met de combinatie van ingrediënten die Little en Paltrow gekozen hebben lijkt het me sterk dat het daadwerkelijk naar een echte lichaamsgeur ruikt. En in het geval van Erykah Badu

OPVALLEND DETAIL: OOK DE WIEROOKLIJN DIE NAAR ERYKAH BADU'S GEDRAGEN ONDERGOED RUIKT, IS DEZELFDE DAG NOG UITVERKOCHT

'LATEN WE WEL WEZEN: DEZE GEUR ZIT NOG ALTIJD IN DE TABOESFEER, GETUIGE HET AANTAL INLEGKRUISJES MET LAVENDELGEUR'

TRAIN JE NEUS

Je neus onderscheidt tien biljoen geuren, en als je hem beter leert gebruiken, gaat er een wereld voor je open. Een snelcursus van Caro Verbeek:

1. Ruik aan alles wat los en vast zit. Stel jezelf daarbij de volgende vragen: heb ik dit eerder geroken? Is dit een sterke of subtiele geur? Hoort de geur bij een jaargetijde? Is de geur warm of juist koel?
2. Doe een smell walk. Loop buiten naar iets toe waarvan je denkt dat het een sterke geur heeft, en ruik eraan.
3. Besnuffel je huisgenoten en/of je eigen lichaam: je ene oksel ruikt vaak anders dan de andere. Sluit ook je ene en dan je andere neusgat af: dat reukvermogen wisselt elke drie uur.
4. Ga voor een schilderij staan (of bekijk er een via Google) en kijk ernaar met in je achterhoofd de volgende vraag: wat in dit schilderij zou een sterke geur hebben? Je zult merken dat je meteen anders kijkt.

geldt: zodra je iets verbrandt, gaat de originele geur verloren. Haar wierook bevat dus vooral een extra toevoeging in de vorm van verbrand katoen of versmeuld synthetisch materiaal.'

En daarmee vergroot je juist het taboe op de geur van vagina, vindt geurhistorica Caro Verbeek, die promoveerde op historische geuren en bij Mediamatic een geurenlab oprichtte. 'Want, laten we wel wezen, deze geur zit nog altijd in de taboesfeer – getuige het aantal inlegkruisjes met lavendelgeur dat verkocht wordt. Ik weet natuurlijk niet of deze dames voornemens waren dit taboe te doorbreken of dat ze vooral uit waren op een marketingstunt. Hoe dan ook denk ik dat je zo'n taboe alleen doorbreekt door mensen te laten wennen aan de echte lichaamsgeur. Met name Paltrow, die met deze kaars in feite suggereert dat haar vagina naar bloemetjes ruikt, zet hiermee juist een stap terug in de geuremancipatie van dit lichaamsdeel.'

INDUSTRIËLE DAMPEN

Overigens zijn Paltrow en Badu niet bepaald

de eersten die spelen met het begrip geur. In de geschiedenis zijn er aardig wat kunstenaars geweest die andere luchten dan zoete parfummetjes de maatschappij instuurden. De Vlaamse kunstenaar Peter De Cupere maakte in 2014 bijvoorbeeld een Mariabeeld dat langzaam smolt en de geur van echte vagina afgaf. 'Een eeuw geleden begerden surrealistes als Duchamp en futuristen als Marinetti hun beelden en tentoonstellingsruimtes al met vervreemdende luchten zoals zwavelzuur, ozon en industriële dampen', zegt Verbeek. De Italiaanse kunstenares Clara Ursitti vult regelmatig museumzalen met lichaamsgeuren. Als bezoeker weet je van niks, je komt binnen en denkt: dit is vertrouwd, waar ken ik dit van? Je inhaleert nog eens dieper... Achteraf lees je dat het zweetgeuren zijn van mensen die hebben staan dansen op een warme zomeravond. En pas op het moment dat we ons dat bedenken, wordt het ineens iets vies. 'Dat zegt veel over geurtaboës; de manier waarop wij een geur ervaren en wat ons erin aantrekt of afstoot', vindt Verbeek. Ongetwijfeld hebben zo'n vaginakaars en de experimenten waarin gewerkt wordt met ongebruikelijke geuren eraan bijgedragen dat geur een andere – mogelijk meer prominente – rol gaat spelen in de maatschappij. Volgens Bloem en Verbeek is er de laatste

tien jaar in elk geval sprake van een toegenomen interesse voor ons reukorgaan. 'Mensen krijgen tegenwoordig via internet zo veel audiovisuele input dat ons zicht en gehoor, de twee zintuigen die wij de laatste eeuw het meeste aanzien hebben verschaft, behoorlijk overprikkeld raken. Daarom gaan ze steeds vaker op zoek naar andere zintuigen die we in de loop der eeuwen een beetje vergeten zijn', zegt Bloem.

ANGSTZWEET EN LEER

'Toen ik twintig jaar geleden aangaf te willen promoveren op geur en kunst werd daar behoorlijk lacherig op gereageerd', vertelt Verbeek. Nu is dat wel anders. 'Zo heb ik drie jaar geleden voor het Rijksmuseum samen met International Flavors & Fragrances (IFF), een bedrijf dat innovatieve omgang met geuren stimuleert, dertien geuren ontwikkeld gebaseerd op kunstwerken uit de hoogtepuntentour van het Rijksmuseum. Zo creëerden we een geur van het werk *De slag bij Waterloo* van Jan Willem Pieneman, die het publiek uit een klein buisje kon opsnuiven.' Hoe dat rook? 'Naar een mengeling van angstzweet, natte aarde, leer, paardenhaar, buskruit en wat parfum van Napoleon. Hij droeg eau de cologne in grote hoeveelheden, ook tijdens veldslagen.'

De slag bij Waterloo, Jan Willem Pieneman, 1824.

Daarmee wordt geur meer en meer een bron van informatie. 'Toeschouwers zagen bijvoorbeeld, pas nadat ze de geur hadden geroken, veel vaker de angstige blik in de ogen van de paarden op het schilderij', zegt Verbeek. Ook in Engeland zien ze dat in. Wie weleens naar de BBC kijkt, ziet regelmatig de wetenschapper Dora Goldsmith voorbijkomen die je meeneemt op een reis door het verleden aan de hand van het parfum van Cleopatra en de lucht die gepaard gaat met mummificatie.

Maar of daarmee ook de geur an sich emancipeert, en we in de toekomst zelf een spraytje poeplucht opspuiten of een geurkaars met zweetsokkengeur aansteken? Als het aan Christophe Laudamiel, het enfant terrible van de parfumeriewereld, ligt wél. Hij pleit voor een meer ruimdenkende parfumindustrie die parfum durft te benaderen als kunstvorm. Ergens heeft hij een punt. Want waarom mag een beeldhouwer wel een gruwelijke sculptuur maken en een fotograaf een angstaanjagende foto verkopen, maar moet parfum altijd 'lekker' ruiken?

KIJKTIP! Kijk online geuren tutorials: Mediamatic toont de komende weken geur- en parfum-video's op hun YouTube-kanaal.

9X THUISVERMAAK

Wie snakt naar een goeie portie cultureel vermaak heeft geluk: Amsterdamse podia gooien online wél hun deuren open.

KOMEDIEGEVOEL

Hoewel De Kleine Komedie even geen cabaretiers, muzikanten en theatermakers kan verwelkomen, verzorgt het theater wél een gevarieerd cultuuraanbod in de vorm van Komediegevoel. Met kijk-, luister- en leestips proberen ze je toch het Komediegevoel te geven. Je vindt er bijvoorbeeld vergadertips van cabaretgroep Vlamousse, een lied van Kiki Schippers over gebarentolk Irma Sluis, en de komedieserie *Lekker schieten*. dekleinekomedie.nl

MUG ON DEMAND

Zin in een avondje theater? Kijk voorstellingen vanaf de bank met Mug on demand. Het Amsterdamse theatergezelschap Mugmetdegoudentand heeft een hele reeks fijne voorstellingen klaarstaan die je gewoon thuis, via YouTube, kunt bekijken. mugmetdegoudentand.nl

ZELFHULPTALK

Hoe blijf je optimistisch in tijden van onzekerheid? The School of Life helpt je. Met elke dag een (gratis!) online talk waarin filosofen en psychologen de vraagstukken van deze tijd bespreken. theschooloflife.com

ORKATER & CHILL

Voor muziektheatergezelschap Orkater stond de voorstelling *Fabel* op de planning: een stuk vol wonderlijke experimenten van beestelijk gedrag, ofwel: het feest van menselijke samenhang. Dat kon helaas niet doorgaan. Met streamingdienst Orkater & chill hoopt het gezelschap mensen toch samen te brengen. Met elke dag een voorstelling uit het archief. orkater.nl

LEGE ZAAL

Tijd over? Leer over slagwerk, strijkers en timbre

van houtblazers met de concerten van het Koninklijk Concertgebouworkest op video. Wie liever anderen aan het werk ziet, kan inschakelen voor de wekelijkse Concertgebouw Sessions: intieme optredens op onverwachte plekken in het gebouw. concertgebouw.nl

GESPREK VAN DE DAG

De zalen van De Balie zijn gesloten, maar dat betekent niet dat de gesprekken over kunst, cultuur en politiek niet door kunnen gaan. De Balie zet het publieke gesprek, samen met verschillende gasten, voort met De Balie Live. debalie.nl

WORD MUZIEKEXPERT

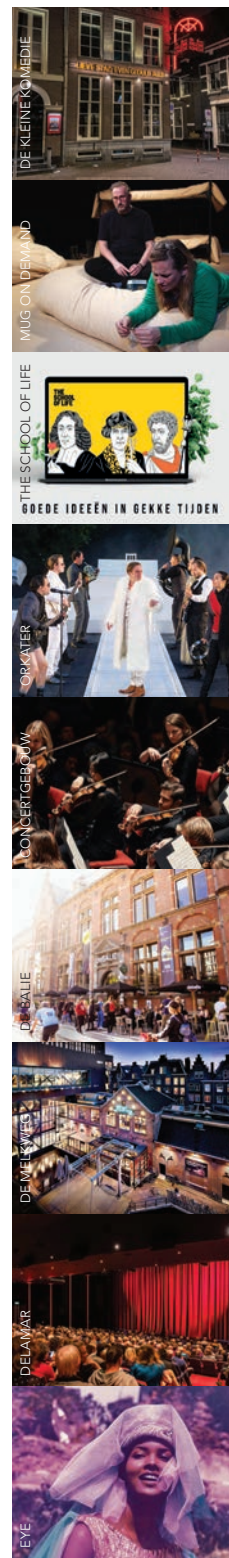
Poppodium De Melkweg deelt via Melkweg on demand dagelijks een speciale lijst van alles wat met goede muziek te maken heeft. Van podcast tot docu en van playlist tot muzieklessen om thuis eens te proberen. melkweg.nl/melkweg-on-demand

QUARANTINE-THEATER

Het DeLaMar Theater brengt de beste voorstellingen online, van complete musicalregistraties tot 'quarantaine'-toneelstukken. Luister tijdens het thuiswerken naar de nummers van *Lazarus*, lach mee met de podcast *Man man* of blijf op de hoogte met de podcast *Peptalk*. delamar.nl

FILMFAVORIETEN

Onder de noemen Thuis kijktips delen filmprogrammeurs van Eye hun favoriete films uit het online aanbod Top-100-filmlijstjes. Ook krijg je een kijkje in de collectie met vroege, experimentele films en Nederlandse speelfilms tot en met 1975. eyefilm.nl

thuis

UIT ETEN

Chic uit eten in eigen huis: de beste afhaal- en bezorgrestaurants van de stad.

tekst Famke en Floor van Praag @shortlist-amsterdam.nl

NIEUWS:
TAKE AWAY &
BEZORGING*

*=MOEILIK TE VOORSPELLEN
OF ALLES IN MEI NOG
PRECIES ZO GAAT. MAAR DIT
ZIJN ONZE TAKE-AWAY- EN
THUISBEZORGTIPS

KAAGMAN & KORTEKAAS

Terwijl wij door de corona-sluiting van de horeca vooral last krijgen van ontweningsverschijnselen, zijn de restaurants niet bij de pakken neer gaan zitten. Binnen no-time zijn er talloze afhaal- en bezorgdiensten opgezet: met simpel comfort food, uitgebreide borrelboxen of complete meergangenmenu's. Ook favoriet Kaagman & Kortekaas kookt door zonder restaurant, en dus bestellen we er een driegangenmenu. Al wachtend verdringen we de gevoelens van nostalgie over dit restaurant: de warme hand die je bij binnenkomst wordt toegestoken, de proostende mensen om ons heen, dat inkijsje in die superstrak georganiseerde keuken – daarmee moeten we het vanavond zonder stellen. Maar we kunnen wel dingen eten die we de afgelopen weken thuis nooit hadden kunnen bedenken, laat staan maken – en tegelijkertijd proberen om onze favoriete restaurants het

voorjaar door te helpen. In de tas, die precies op de afgesproken tijd bezorgd wordt, zitten twee driegangenmenu's, waarvan een met een vegetarisch hoofdgerecht. En een lief briefje, waarin naast dankwoorden ook een uitleg staat.

VERJAARDAGSDIS

Alles is goed verpakt, maar de hoofdgerechten zijn al wat aan de lauwe kant, dus besluiten we deze als voorgerecht te eten – niemand die er wat van kan zeggen. De één eet een sappige bout confit de canard, met daarbij een fantastische schaaldierenkrokot en een soort hummus van verse tuinbonen, doperwten en allerlei leuke kruidjes en groentjes van het een of ander. Het vegetarische hoofd is een heerlijk romige vol-au-vent (pasteitje van bladerdeeg) met paddenstoelenragout: een jaren-zeventig-verjaardagsdis, vindt Fam. Het komt met dezelfde groenten als de confit.

Daarna door naar het mooie voorgerecht: burrata met bietjes, puree van witte biet, zomertruffel en geroosterde nootjes. Het tempo ligt lekker hoog, want dat bepalen we zelf, en we hebben het gevoel wat in te moeten halen. Het dessert tovert meteen een lach op ons gezicht: niet alleen zijn we verzot op eclairs, hij ligt op een rood geruit servetje en zit in een langwerpige snackbarverpakking, waardoor de vergelijking met een frikandel snel gemaakt is. Op zich zou dat een best passend gerecht zijn geweest, gezien onze looks (oud kloffie, rommelig haar). Maar we doen even de ogen dicht en zetten onze tanden in zacht soezendeeg gevuld met banketbakkersroom met schorseneer en gemarineerde aardbeitjes. Als we onze ogen weer open hebben, wacht de pijnlijke (en hopelijk tijdelijke) realiteit.

Prijs driegangenmenu: €32,50
kaagmanenkortekaas.nl

COMFORTFOOD

Deze tijden vragen om geruststellend eten. Het kip-petje van Café Rijsel bijvoorbeeld, die komt zo van de rotisserie bij je thuis met homemade mayonaise (€16,50) en aardappeltjes uit de oven (€4,50). Ook Rijsel-klassiekers als de huzarensalade en de Bretonse vissoep zijn op te halen of te bestellen. Bij de 'From Brooklyn to Bali Soul Food'-take away van De Vrouw met de Baard krijg je de onovertroffen rendang die ook nog eens van biologisch rundvlees is (€22,50, compleet met soepje of dessert). Voor wie liever geen vlees eet is er de verbazingwekkend lekkere rendang van jackfruit.

rijsel.com, devrouwmetdebaard.com

FEESTELIJK

Voor als je thuis een keertje echt wilt uitpakken: bij Choux kun je drie gangen (plus brood met karneboter) ophalen voor €32,50. Je moet alleen zelf nog wel wat onderdelen opwarmen en bij elkaar doen. Maar dan krijg je ook prachtige creaties, zoals bijvoorbeeld witte asperges met vlierbloesem, spinazie en sparrenolie of gelakte lamsnek met aardappelgratin, raapstelen en daslookboter. Caron à la Maison (van Café Caron) heeft een wisselend driegangendiner voor twee personen (€59) om op te warmen. Verwacht Franse klassiekers als prei met mosterdvinaigrette, confit de canard en baba au rhum.

choux.nl, cafecaron.nl

VEEL VEGA

Gezond eten is goed voor de weerstand en de planeet. Het nieuwe restaurant Otto Volante op de Overtoom zou half maart officieel openen toen de corona-quarantaine roet in het eten gooide, maar maakt nu op vrijdag tot en met zondag een prachtig duurzaam menuutje (€35 voor 2 personen) om af te halen. De (veelal vegetarische) Midden-Oosten mezze van restaurant Neni in Zuid worden nu bezorgd. Denk aan gekarameliseerde aubergine met gember of za'atar quinoa met avocado en sperzieboontjes.

ottovolante.nl, bestellen.neni-amsterdam.nl

AAN DE BORREL

Al is de horeca op slot, de borrel slaan we niet over. Bar Centraal in West biedt woensdag tot en met zaterdag een Snackpakket voor bij de wijn om op te halen (€25). Met bijvoorbeeld foccacia, burrata, makreel rilette en noodle salad. Natuurlijk te combineren met je favoriete natuurwijn. In Oost haal je voor €15 de Foerbox bij restaurant Foer met een half homemade zuurdesembrood, goudsbloemboter, pickles en worst van Wild van Wild. Ook is er driegangenmenu Comfort Foer (€22,50) voor als je door wilt eten.

barcentraal.nl, foeramsterdam.nl

TREND

DE OMA-ONDERBROEK

tekst Anne Dirks foto Annika Hagen

Er zijn in de jaren negentig genoeg liedjes geschreven over hele kleine stringetjes, het equivalent van sexy toentertijd. Maar het tij lijkt gekeerd: de grote onderbroek is terug!

De grote onderbroek lijkt gemaakt voor quarantaine-tijden. Liefst grijs, wit of zwart, zonder poespas, en van katoen. Zo een die je oma draagt. Het ondergoedmerk Sloggi bracht ter ere van zijn veertigjarige bestaan in september een nieuwe campagne uit: *Granny got pants*. In de spotlight staat Colette: een 56-jarige uit Sheffield, Engeland, met twee nieuwe heupen. Ze rapt en danst in grote onderbroek op een nieuwe versie van Sir mix-a-lot's klassieker *Baby got back*. De songtekst is aangepast naar *'I like big pants and I cannot lie'* en *'I'm sick of magazines saying g-strings still a thing'*. De reclamecampagne ging viraal, Colette was even een internetheld, de onderbroeken verkochten als warme broodjes.

En Sloggi is niet de enige. Savage x Fenty, het lingerie-label van Rihanna, stuurde modellen veelal in grote, comfortabele slips de catwalk op. Tien jaar geleden zou zo'n actie je dood betekenen als ondergoedmerk. Nu poppen er elke dag nieuwe Instagram-merken op die grote, katoenen onderbroeken aanprijzen. Ze vinden massaal aftrek, net als de ouderwetse Hema-onderbroek die plots populair is onder jongeren.

De opkomst van de *body-positive movement* en het schrappen van de Victoria's Secret-shows (want vrouwonvriendelijk) hebben hieraan bijgedragen. De oma-onderbroek is een vorm van emancipatie; ondergoed draag je voor jezelf, niet voor een ander. Functie over vorm. Of zoals Karina de Vries (27), eigenaar van ondergoedmerk Prude het verwoordt: 'Het zit lekker. Ik voel me helemaal niet fijn in een veel te strakke, kleine string. Geef mij maar een katoenen, high waisted-onderbroek. Het zou niet uit moeten maken of mannen ze lelijk vinden of niet.'

EN ZO...

De leukste online shops van Amsterdam.

tekst Sanne de Bruin

I AMSTERDAM

Ontworpen en gemaakt in eigen stad: op amstory.nl spot je meer dan duizend artikelen met een Amsterdams tintje. Zoals een levensgrote muurdecoratie met een van de meesterwerken van Johannes Vermeer of Van Gogh (vanaf €69). Of een designfruitschaal in de vorm van de karakteristieke grachtengordel (vanaf €198). Maar ook voor opvallende vazen, kussens, kleding, lampen en sieraden slaag je hier. Je kunt het zo gek niet bedenken of je vindt het in deze webshop. Elk product heeft zijn eigen verhaal. En goed: met je aankoop steun je de lokale ondernemers uit de stad of omgeving.

amstory.nl

ARCHIVE STORE

Elke kamer omtoveren tot magische plek? Met de woonaccessoires en meubels van Archive Store is dat zó gepeipt. Handig: je kunt er shoppen per ruimte, zelfs voor de tuin vind je er de leukste spullen. Daarnaast koop je er kleding, verzorgingsproducten en speelgoed – denk aan: een coole tipitent (€163) om in te spelen of een bowlingset gemaakt van katoen (€50). De webshop is zo uitgebreid dat je er enige tijd kunt doorbrengen; voor je het weet, puilt je winkelmandje uit. Of, zoals ze zelf zeggen: zo vergeet je even de tijd en voel je je misschien zelfs weer kind. Liever naar de winkel? Dat kan! Er is een fysieke winkel aan het Fredriksplein.

archive-store.nl

WIJCK.

Heb je nog een kale muur, versier 'm dan met een stukje Mokum. De designers van WIJCK. maken strakke lijntekeningen en foto's van 's werelds bekendste wijken, straatjes, gebouwen en steden, waaronder Amsterdam. Van de Jordaan en Bos en Lommer tot Oud-Zuid: elke wijk heeft z'n eigen print. Voor de kosten hoef je het niet te laten: klein formaat vanaf €9,99 tot €39,90 (50x70 cm). Naast muurdecoratie koop je er ook ansichtkaarten, lijsten, geurkaarsen en handzeep. Zo zie je niet alleen je favoriete stad, maar ruik je 'm ook nog.

wijck.com

THE SOUKS

Bij The Souks vind je prachtige plaids en tapijten, handgemaakt door Berbervrouwen in Marokko. Eigenaar Sandra selecteert alles zelf. Tijdens de inkoop houdt ze rekening met de lokale bevolking en steunt de kleine ondernemer. Naast tapijten koop je bij The Souks ook mooie kussens, onder andere gemaakt van berberkleden of cactuszijden. Van elk berberkussen is slechts één exemplaar verkrijgbaar: je hebt dus een uniek exemplaar in handen. Maar de liefde voor het Noord-Afrikaanse land reikt verder dan alleen tapijten en kussens. Zo vind je er manden, spiegels en accessoires als tassen en schoenen. Kortom: waar wacht je op? Reis af naar de webshop en haal een authentiek stukje Marokko in huis.

thesouks.nl

ATHÉ

Struin naar verborgen tweedehandsparels, gewoon vanuit je woonkamer. Van rose cowboylaarzen tot een seventies jumpsuit met studs: Daphne, fotografe en oprichtster van de webshop, heeft menig vlooiemarkt in binnen- én buitenland bezocht en de leukste tweedehandjes voor je online gezet. De recent geopende webwinkel is een eerbetoon aan haar moeder Thea, die ook een fanatiek *thriftshopper* was. Naast kleding en accessoires voor dames en kinderen tik je er ook vintage woonaccessoires zoals vazen en keramieken schaaltes op de kop. En handig: je bestelling is gratis af te halen in Amsterdam.

athenvintage.com

Verlate straten, toeristvrije pleinen, een lege Dam: de fotoserie *Het is stil in Amsterdam* van Matthijs Immink doet vervreemdend aan. 'De leegte van de stad herinnert aan schilderijen van vroeger.'

foto's Matthijs Immink

NIEMAND IN DE STAD

Prins Hendrikkade, 27 maart 2020, 18.02 uur

Wat nu?, dacht fotograaf Matthijs Immink (51) toen het openbare leven eind maart kwam stil te liggen. Hij had nog wel wat werk, maar de stroom opdrachten van bedrijven en culturele instellingen waarvoor hij werkt, nam snel af. 'Natuurlijk denkt iedere fotograaf dan als eerst aan hoe mooi de stad erbij ligt, zonder mensen. Ik had in eerste instantie niet zo veel zin om daar ook nog eens tussen te gaan lopen. Maar ik had nog een heel hoog statief dat ik voor een andere klus nodig had gehad, een uitschuifbare stok van fiberglas, van tien meter hoog. Ik dacht: daar moet ik wat mee.'

BERCKHEYDE

Zo kwam de serie *Het is stil in Amsterdam* tot stand. Hij trok op doordeweekse dagen de stad in, soms met een van zijn kinderen, naar plekken waar het normaal gesproken zwart ziet van de mensen, en begon. Een enkele keer liep er toch nog aardig wat volk rond – 'Verdwaalde toeristen, agenten en vooral veel andere fotografen, haha.'

Die manier van werken past heel goed bij hem: 'Ik ben altijd de *fly on the wall*, een observator die toekijkt zonder in te grijpen. Met dit statief kan ik de camera vanaf de grond bedienen via mijn mobiel, waarop ik ook ongeveer kan zien wat ik schiet.' Het zijn vervreemdende foto's geworden. 'De leegte van de stad doet denken aan schilderijen van vroeger. Het hoge standpunt geeft het een extra ouderwets idee; de zeventiende-eeuwse stadsschilder Berckheyde nam ook altijd zo'n standpunt in.' Lang zal het niet meer zo stil zijn in Amsterdam. Gelukkig hebben we dan de foto's van Matthijs Immink nog.

De complete fotoserie *Het is stil in Amsterdam* is te bekijken via matthijsimmink.com.

Raadhuisstraat, 25 maart 2020, 15.37 uur

Rembrandtplein, 27 maart 2020, 17.25 uur

Samson

IN DE STAD

Onze nieuwe
onderbuurvrouw
vertrouwt me toe dat ze
nog nooit zo gezond heeft
gegeten als sinds de
coronacrisis

AFLEVERING 8 :

HOE ANNE-MARIEKE ZICH NEERLEGT BIJ DE INTELLIGENTE LOCKDOWN

Ik verhuisde deze maand en ging meteen ook samenwonen met mijn lievelingsman. Dat was natuurlijk zo gepland, en heel erg leuk, maar sinds we niet meer naar ons werk mogen, en eigenlijk bijna niet meer de straat op mogen, vond ik het opeens erg spannend. Het voelde een beetje zoals dat in de jaren vijftig moet zijn geweest als je van je ouders toestemming had gekregen om te gaan trouwen. Van de ene op de andere dag is je leven voorbij, en ben je alleen nog maar samen. 24 uur per dag. En verder is er in de wijde omgeving niets te beleven. Behalve elkaar, de krant, een fles wijn bij het eten.

Nadat ik eerst dacht dat ik zou doordraaien thuis, dat mijn hersenen zouden stoppen te draaien, dat ik zou verteren achter geraniums of behang, heb ik me nu toch ook neergelegd bij de intelligente lockdown. Alles gaat wat langzamer, dat wel. Maar waar was dat ook weer voor nodig, al dat snelle. Want er blijkt ochtendyoga te worden gegeven door mijn overbuurvrouw. Te volgen door wie dat maar wil vanaf het eigen balkon. Er is een wedstrijd wie de grootste gemberplant kan groeien. Ik at een drie-gangendiner van restaurant Choux in onze eigen keuken met uitzicht over de stad. Ik knapte mijn racefiets op wat ik al jaren van plan was, en fiets nu dus echt langs het Amsterdam-Rijnkanaal luisterend naar interviews van Ischa Meijer. Ik heb haast geen tijd meer om te kijken naar mijn lief die in zijn onderbroekje een kast aan het bouwen is. Bij een ontbijtje in de lentezon leest hij me voor dat deze pandemie misschien nog wel jaren kan duren. En ik hoor mezelf zeggen dat ik het zo erg nog niet zou vinden. Dat we er iets van zouden maken met elkaar. Met zijn allen.

Onze nieuwe onderbuurvrouw vertrouwt me over de rand van haar balkon toe dat ze nog nooit zo gezond heeft gegeten als sinds de coronacrisis. Haar dochter haalt haar boodschappen voor haar, en ze durft simpelweg niet op haar boodschappenlijstje te zetten wat ze normaal eet. Ik neem me voor een zakje minimarsjes op haar stoep te zetten morgen.

Anne-Marieke Samson (38) is geboren en getogen in Amsterdam. Ze schreef de romans *Klootzakjes* en *De val van Jacob Duikelman*. Ze woont op de Oostelijke Eilanden en werkt bij het Nationaal Archief.

I amsterdam webshop

Steun de lokale makers

Maak je familie, vrienden óf jezelf blij met typische Amsterdamse cadeaus en unieke producten van makers uit de stad. Van meubelstukken en vazen tot sieraden, tuin-accessoires en gezelschapsspellen, je shopt het allemaal in de I amsterdam webshop.

❶ Ketting met grachtenpandje	€39,50
❷ Dutch Design kruk	€19,95
❸ Grachtenpuzzel	€19,50

www.iamsterdam.com/webshop

Bezoek
ook de
I amsterdam
Store*

❶

❸

❷

* Op iamsterdam.com laten we je weten wanneer de Store op Amsterdam Centraal weer geopend is voor publiek.

de *Agenda*

online

44	AGENDA: ONLINE
t/m	MUZIEK, THEATER,
47	DANS, CABARET,
	FESTIVALS, MUSEA
	& EXPOSITIES
48	COLOFON
49	AMSTERDAM TOEN
50	GROETEN UIT:
	TON SCHAAP

OPERA & BALLET

Keep on singing and dancing, dat is het motto van het Nationale Opera & Ballet, omdat ze geloven in de verbindende kracht van kunst. Niet alleen worden de grote producties die de afgelopen jaren te zien waren via de website live naar je luie stoel gestreamd (van *Het Zwanenmeer* tot *Parsifal*), ook vind je online afleiding om de verveling te bestrijden. Challenges (werk aan je pirouette), puzzels (leg de *Die Zauberflöte*-puzzel in 320 seconden), work-outs (tover een stoel om tot barre en begin met stretchen) en persoonlijke videoboodschappen van bekende dansers en dramaturgen slepen je erdoorheen. Ook leuk als je (nog) geen opera- of balletkenner bent!

operaballet.nl

POP ONLINE

JASPER BLOM

De Buma Boy Edgar Prijs is in 2019 toegekend aan saxofonist en componist Jasper Blom. Jasper Blom geldt als een van de belangrijkste tenor- en sopraan-saxofonisten uit de Nederlandse jazzscene en streeft als componist naar een synthese van jazz, pop, klassieke en geïmproviseerde muziek. Op de door hem zelf samengestelde feestelijke concertavond krijgt hij officieel de bronzen sculptuur van Jan Wolkers uitgereikt.

www.bimhuis.nl/tv

QUEEN'S PLEASURE

Queen's Pleasure, in een livestream vanuit Paradiso, is een brutale, semi-psychedelische garagerockband uit Amsterdam. Gedreven door een woest verlangen naar liefde klinkt deze band als een mix tussen de Dandy Warhols en Blur, de power van The Ramones en de melancholie van The Smiths.

www.paradiso.nl

RENÉE VAN WEGBERG

Actrice en zangeres Renée van Wegberg brengt een eerbetoon aan Liesbeth List en zingt nummers uit 'Liesbeth List de Musical' en het nummer 'Vrijheid' uit haar theaterconcert 'List, Shaffy & Piaf'.

www.theateraandeparade.nl

JOOLS HOLLAND

Minstens een keer per jaar staat Jools Holland met zijn negentien koppen tellende Rhythm & Blues Orchestra in Paradiso voor een tot in de puntjes verzorgde avond vol soul, blues, ska, jazz, pop en natuurlijk boogie-woogie. Het concert op 28 maart is afgestemd daarom presenteert de begaafde blues- en boogie-woogie pianist: Stay Home and Learn Boogie Woogie Piano With Me.

www.joolsholland.com

JOHN COFFEY

Een live registratie van de Utrechtse band John Coffey. Inclusief moshpits, bierdoches en stagedives! In 2016 ontving John Coffey een nominatie voor de 3FM Awards en won een Edison in de categorie Rock.

www.melkweg.nl

ELLIOT GALVIN SOLO

De Britse pianist speelt in de band Dinosaur en met zijn eigen trio, waarin hij piano, keyboards en speelgoedinstrumenten combineert in pakkende songs. Zijn nieuwe album 'Live in Paris' is een waagstuk: een solo-optreden, live opgenomen en geheel geïmproviseerd.

www.bimhuis.nl/tv

WIES

Kijk de livestream vanuit Paradiso terug van de ongekend succesvolle Nederlandse band Wies. Ze wonnen de Amsterdamse Popprijs 2018 én de Grote Prijs van Nederland 2019, reisden het

hele land door met de Popronde, boekten enorm succes met hun debuutsingle en krijgen de ene na de andere talenten-stempel op hun voorhoofd geplakt.

www.paradiso.nl

LITTLE DRAGON

Een sfeervolle liveshow van de excentrieke indieband uit Göteborg. Little Dragon brak in 2007 door met hun dromerige synth-pop, triphop en soul. Onlangs kwam hun nieuwe 'New Me, Same Us' uit.

www.melkweg.nl

MATTEO MYDERWYK

De Amsterdamse klassiek geschoolde pianist en componist kleurt graag buiten de lijntjes en schuift het experiment niet. Op zijn debuutalbum 'To Move' is een vernieuwend neoklassiek geluid te horen, met invloeden van pop, jazz, elektronische muziek en het werk van componisten als Nils Frahm, Olafur Arnalds en Max Richter.

www.paradiso.nl

JASPER HØIBY'S PLANET B

Als het gaat om de contrabas is de van oorsprong Deense Jasper Høiby een van de grote namen uit de Britse jazz: expressief, charismatisch en met een onmiskenbaar componeertalent. Met zijn nieuwe band Planet B, met saxofonist Josh Arcoletto en drummer Marc Michel, deinst hij niet terug voor grote thema's: klimaatverandering, artificiële intelligentie en economische hervorming.

www.bimhuis.nl/tv

ANE BRUN - LEAVE ME BREATHELESS - LIVE!

Op 26 november staat Ane Brun in de Max. Om haar fans in deze bizarre tijden een hart onder de riem te steken, deelt de Noorse zangeres en songwriter, een prachtige live-registratie van haar concert in de Oslo Spektrum Arena uit 2018!

www.melkweg.nl

HERMINE DEURLOO & STEVE GADD

De Nederlands mondharmonica-speler Hermine Deurloo presenteert haar nieuwe album 'Riverbeast', een mix van americana, rhythm-and-blues, pop, jazz en soul, met een superband uit New York met op drums de legendarische Steve Gadd.

www.bimhuis.nl/tv

LEEROY

Kijk de livestream vanuit Paradiso terug van de Nederlandse rapper Leeroy, bekend van de hiphopformatie Zwart Licht.

www.paradiso.nl

KENNY GARRETT QUINTET

Kenny Garrett is een van de populairste en meest invloedrijke altoxofonisten van zijn generatie. Op zijn meest recente album 'Do Your Dance' komen allerlei vormen van dansmuziek voorbij, van funk, bop en hiphop tot grooves en beats uit Afrika en Brazilië.

www.bimhuis.nl/tv

VIRTUELE LONDON CALLING TIPS

Squid, Yves Tumor en Porridge Radio springen uit de maandelijkse tijdstipjes van de Paradiso Indiëstad-ambassadeurs. Daarnaast een blogserie met hun favoriete indie-albums aller tijden én een playlist op basis van al die mooie tijdstipjes.

www.paradiso.nl

Æ - ANTON EGER FT. ROBIN MULLARKEY, MATT CALVERT, TONY ROE

Het is goed te horen dat de Noorse Anton Eger ooit deel uitmaakte van een punkband en van het korps van de Noorse koninklijke garde. Op zijn album 'Æ' gooit hij alle remmen los, niet alleen als drummer, maar ook als componist en producer, met als resultaat een mix van slimme beats en hypnotiserende elektronica.

www.bimhuis.nl/tv

CLUBBING ONLINE

JORIS VOORN

Kijk de livestream vanuit Paradiso terug van de Nederlandse dj en house- en technoproducer Joris Voorn. Eind vorig jaar lanceerde hij zijn vierde album '/// (Four)'.

www.paradiso.nl

SQUAREPUSHER

Het concert van de de Britse muzikant Thomas Jenkinson, alias Squarepusher, is verplaatst van 9 mei naar 8 oktober daarom in 'Melkweg on demand' een drum & bass special van VPOR's Loladamas uit 1996, met portretten van Photek, Source Direct en Squarepusher.

www.melkweg.nl

TENZERS

Het Amsterdamse duo Tenzers, bestaande uit de broers Vincent en Siemen Tenzer, in een livestream vanuit Paradiso. Hun gevarieerde en veelzijdige sound is diep geworteld in techno en house afkomstig uit zowel Detroit als Chicago, maar vertakt zich verder naar electro, IDM, disco, jazz, afro en al het andere dat hun aandacht trekt.

www.paradiso.nl

JOOST VAN BELLEN

Een complete 5 uur durende dj-set van Joost van Bellen opgenomen tijdens de februari editie van zijn All Nighter in de Upstairs. Met zijn zorgvuldig bij elkaar geraapte potten- en pannentechno, weirdhouse en electroclash 2.0 drukt hij zijn stempel op het Amsterdamse nachtleven. Obscuur, broeierig, intens en opzweepend.

www.melkweg.nl

AUDIO OBSCURA SUNSET - CHARITY

Vanuit de ADAM Toren treden dj's op met een livestream waaronder dj's als Joris Voorn en Reinier Zonneveld. Audio Obscura zet zich in om geld op te halen voor de Wereldgezondheidsorganisatie WHO. Elke dag treed er van 17:15 tot 19:15 uur een gereconniseerd artiest uit Nederland op om dit goede doel te steunen.

www.facebook.com/pg/AudioObscura

MADBWY

Madbwoy, in een livestream van-

uit Paradiso, is één van de meest gewilde dj's in de dancehall/reggae. Naast dj is hij ook drummer van misschien toch wel Nederlands grootste reggaeband van het moment, The Dubbeez. Zijn muzikale kant schemert door in zijn dj-sets, want binnen het hele spectrum van reggae en dancehall weet hij de weg, van oude roots tot nieuwe bashment hits.

www.paradiso.nl

CLUB ATELIER

Club Atelier verzorgt gestreamde dance en live muziek concerten vanuit de locatie Club Atelier aan de Anthony Fokkerweg 3. De line up met dance en live muziek wordt via de facebook pagina bekend gemaakt.

www.club-atelier.com

KLASSIEK ONLINE

DE NATIONALE OPERA - RITRATTO

Zaterdag 21 maart ging 'Ritratto' alsnog in wereldpremière. Ritratto, het Italiaanse woord voor portret, is de titel van een nieuwe opera van Willem Jeths, de eerste Nederlandse Componist des Vaderlands (2014-2016), die gefacineerd werd door een schilderij met een afbeelding van Luisa Casati. De generale repetitie van de voorstelling onder leiding van de jonge Britse dirigent Geoffrey Paterson wordt in zijn geheel getoond.

www.operaballet.nl

SIMONE LAMSA

De internationaal geprezen Nederlandse violiste richt zich de laatste jaren veel op Russische componisten en speelt het 'Eerste vioolconcert' van Prokofjev. Nieuwe chef-dirigente Karina Canellakis leidt daarnaast het Radio Filharmonisch Orkest in werken van Beethoven en Richard Strauss.

www.concertgebouw.nl

ASKOISCHÖNBERG - GRENZELOOS

Het AskoiSchönberg ensemble in een programma dat gaat over grenzen. Letterlijk en figuurlijk: muziek op én over grenzen. Tussen hoge kunst en pop, bijvoorbeeld. Met werken van Louis Andriessen, Tansy Davies en Pete Hendren.

www.concertgebouw.nl

IGOR LEVIT - MINICONCERT

De Russisch-Duitse pianist Igor Levit maakte begin dit jaar zijn debuut in de serie Meesterpianisten in het Koninklijk Concertgebouw met twee sonates van Beethoven. Zijn meest recente album 'LIFE' sloeg in als een bom. NRC Handelsblad (5 sterren) schreef: 'Pianist Igor Levit slaat je al in de eerste ronde knock-out'.

www.twitter.com/igorpianist

GROOT OMROEPKOOR

Het Groot Omroepkoor brengt samen met het Radio Filharmonisch Orkest de mooiste koorwerken en ouvertures uit de Italiaanse operageschiedenis. Rossini, Puccini, Bellini en meer: luisterrijk, feestelijk en roerend.

www.concertgebouw.nl

ANNA FEDOROVA

De Oekraïense pianiste Anna Fedorova vervolgt haar Rachmaninoff-serie met het 'Eerste pianoconcert'. Het Sinfonieorchester St. Gallen speelt ook Tsjajkovski's toonzetting van het beroemdste liefdesverhaal aller tijden: Romeo en Julia.

www.concertgebouw.nl

LISA JACOBS EN KSENIA KOUZMENKO

Violiste Lisa Jacobs speelt een mooi programma vanuit de huiskamer, terug te kijken via Vimeo, met werken van Bach, Ysaye en Debussy en wordt begeleid door Ksenia Kouzmenko op piano.

www.noorderkerkconcerten.nl

ELINE HENSELS

Twee werken van Dvořák in handen van de energieke winnares van de Cello Biënnale 2018: Eline Hensels. Het Nederlands Philharmonisch Orkest speelt bovendien Tsjajkovski's 'Vijfde symfonie'. Soms licht en speels, soms overweldigend, bijna furieus: een orkestwerk vol drama en vertelkracht.

www.concertgebouw.nl

ARTHUR JUSSSEN

De Nederlandse pianist Arthur Jussen speelt een liefdesverklaring aan de muziek: Schumanns 'Pianoconcert'. Hij soleert bij het Residentie Orkest onder leiding van Nicholas Collon. Ook klinkt de suite uit Richard Strauss' 'lyrische opera' 'Der Rosenkavalier'.

www.concertgebouw.nl

NEDERLANDSE REISOPERA - L'ORFEO

De 'muzikale fabel' van Monteverdi wordt gezien als het daadwerkelijke begin van de operageschiedenis. Er was een genie als Monteverdi nodig om alle elementen van het nieuwe genre, dans, poëzie, instrumentale muziek, het madrigaal en de solozang, tot één dramatisch geheel te smeden. Regisseur Monique Wagemakers heeft samen met choreograaf Nanine Linning en kunstenaar Lonneke Gordijn van Studio DRIFT, Monteverdi's tijdloze lofzang aan verdriet vormgegeven.

www.reisopera.nl

NOA WILDSCHUT

De jonge violiste Noa Wildschut werd door de Süddeutsche Zeitung een 'mirakel van muzikaliteit' genoemd. Op haar debuutalbum stelde ze Mozarts 'Vijfde vioolconcert' centraal. In deze opname speelt ze zijn gracieuze 'Vioolconcert in D' bij het Concertgebouw Kamerorkest. Daarnaast het 'Eerste sextet' van Brahms in een arrangement van Michael Waterman.

www.concertgebouw.nl

ORKEST VAN HET OOSTEN - MENDELSSOHN'S MIDZOMER-NACHTSDROOM (6+)

Kinderboekenschrijver Reggie Naus maakte een nieuwe versie van 'Een midzomernachtsdroom'. Verwikkelingen tussen allerlei personages komen samen op een groot feest in het bos. Daar verandert iemand in een ezel en blijken feen heel stout te kunnen zijn. Om de zaken te compliceren is er een geheimzinnig liefdesdrankje.

www.concertgebouw.nl

STEPHEN HOUGH

'Een virtuos die start waar anderen afhaken', schreef de Washington Post over Stephen Hough. De Britse pianist brengt het zeer romantische 'Eerste pianoconcert' van Mendelssohn. Dirigent David Robertson leidt daarna het Radio Filharmonisch Orkest in een van zijn favoriete werken, de 'Eerste symfonie' van Sibelius.
www.concertgebouw.nl

TONEEL & THEATER ONLINE

THEATERGROEP ALUIN

Theatergroep Aluin speelt oersterke verhalen met een tijdloze noodzaak. Teruggebracht tot de kern. Meeslepend, hilarisch en dynamisch. Overal en voor iedereen die nieuwsgierig is. Een registratie van onder andere de voorstellingen 'De Maliebaan-monologen' en 'De Hervormers' staan online.
www.aluin.nl

ANNE FRANK VIDEO-DAGBOEK

Wat als Anne, in plaats van een dagboek, een camera had? In een nieuwe YouTube-serie schrijft Anne Frank niet in haar dagboek, maar vlogt ze vanuit het Achterhuis. Een 13-jarig Nederlands meisje, Luna Cruz Perez, vertelt in haar eigen woorden voor haar vlogcamera het verhaal van Anne Frank en neemt haar volgers mee in het persoonlijke verhaal.
www.annefrank.org

DE THEATERTROEP - VAUDEVILLE IV

Drie maskerales op één avond: een verwarrende Franse deurenklucht over de liefde, een populist op een paard, a.k.a. Don Quichot, die krampachtig vasthoudt aan zijn boreale, ridderlijke waarden uit de tijd dat de uil van Minerva het nog voor het zeggen had. En zoals het de ware millennial betaamd verwerken ze collectief hun jeugdtrauma's door lekker te aquarelleren.
www.hnt.nl

FRANK LAMMERS - MARX

In de voorstelling van Het Zuidelijk Toneel kijkt Marx als een levende dode terug op zijn leven en denken. Na zijn dood werd Marx zowel aanbeden als vervloekt, want zijn goede intenties pleiden ook de weg naar de hel: miljoenen mensen werden gedood in naam van de 'marxistische bevrijding'. Marx kijkt in deze theatermonoloog met de ogen van nu terug op zijn erfenis. Met een confronterend, kritisch en gloedvol pleidooi voor vrijheid en menselijke waardigheid.
www.hzt.nl

THEATER ARTEMIS & HET ZUIDELIJK TONEEL - HET VERHAAL VAN HET VERHAAL (8+)

'Het verhaal van het verhaal' is een familievoorstelling voor iedereen die niet gekozen is voor het schoolvoetbalteam, of juist wel. Het stuk is Raar met een grote R. En Vreemd met een grote V. Maar ook spannend met een grote S. Kortom, een onvervalste Jetse Batelaan.
www.theateraandeparade.nl

HET NATIONALE THEATER - DE WERELD VOLGENS JOHN

Een voorstelling geregisseerd door Eric de Vroedt en in een registratie van Huub Laurens, gebaseerd op verhalen uit Duindorp, over Jan K., een doodge-

wone Haagse jongen die vecht voor zijn vreugdevuur, zijn buurt en zijn waardigheid. In het stuk werd het vreugdevuur door de burgemeester verboden en brak in Duindorp de pleuris uit. Met fatale gevolgen.
www.hnt.nl

MUGMETDEGOUTENTAND - BUIK

Het eigenzinnige theatergezelschap Mugmetdegoutentand maakt nieuw Nederlands repertoire dat de tijdgeest met persoonlijke stem beschrijft onder het motto: 'Het is nu'. Het Amsterdamse gezelschap presenteert complete Mugmetdegoutentand voorstellingen online waaronder 'Buik', geschreven door Aaf Brandt Corstius, met Lies Vischdijk en Marcel Musters.
www.mugmetdegoutentand.nl

TG STAN - HET WIJDE LAND

De voorstelling is gebaseerd op 'De wijde wereld', een tragikomedie van de Oostenrijkse schrijver Arthur Schnitzler uit 1911, over de consequenties van overspel in het Wenen van begin 20ste eeuw. Een harde én geestige voorstelling.
www.podiumaanhuis.be

LIESBETH LIST - PIAF, DE MUSICAL

Liesbeth List speelt de hoofdrol in 'Piaf, De Musical' (2008), gewijd aan het leven van de Franse chansonnière Edith Piaf. De onlangs overleden Liesbeth List mocht voor deze nieuwe versie voor de tweede keer een Musical Award in ontvangst nemen voor haar rol.
www2.stage-entertainment.nl

THEATER SONNEVANCK & DE NEDERLANDSE REISOPERA - ZWIJNENSTAL (8+)

'Zwijnenstal' is een spannende, humoristische familievoorstelling met heel veel live muziek en een topcast: Ilse Warringa, Rop Verheijen, Freek den Hartogh en Whitney Sawyer. Een voorstelling, geregistreerd door Bart Majoor, over macht, recht en onrecht. Over leiders en volgers en over de moed die nodig is om nee te zeggen als iedereen zijn mond houdt.
www.hnt.nl

TG ECHO - BURGERLIJKE SCHEMERING

De personages in de voorstelling 'Burgerlijke Schemering' leven al zo lang afgezonderd van de maatschappij dat hun ideeën over hoe je samen moet leven, ethiek en moraliteit op z'n minst merkwaardig te noemen zijn. Dit wordt pijnlijk duidelijk als een derde persoon hun territorium betreedt... Een komische theatervoorstelling over het schemergebied tussen wat normaal, abnormaal en geniaal is.
www.tgecho.com

DOOD PAARD - THE TRAGEDY OF SLAUGHTERVAART

In november 2018 gebeurde er iets onwaarschijnlijk: het Am-

sterdamse Slotervaartziekenhuis ging failliet. Toneelgezelschap Dood Paard maakte toevallig in diezelfde tijd op locatie in de buurt van het Slotervaartziekenhuis de voorstelling 'The Tragedy of Slaughtervaart'. Fantasie werd werkelijkheid... Een voorstelling over de verwickelingen rond de turbulente geschiedenis van het Slotervaartziekenhuis.
www.doodpaard.nl

DIERDERIK VAN VLEUTEN - MIJN NACHTEN MET CHURCHILL

Na eerdere succesvolle voorstellingen over Nederlands-Indië en de Eerste Wereldoorlog, staat dit keer niemand minder dan Winston Churchill centraal in zijn programma. Persoonlijker dan de titel in eerste instantie doet vermoeden. Cabaretier Diederik van Vleuten vraagt zich af waarom zijn vader hem niet vertrouwelijk heeft ingewijd in de mannenwereld, maar zijn zoon liever complete redevoeringen van Winston Churchill leerde.
www.diederikvanvleuten.nl

HUMMELINCK STUURMAN PRODUCTIONS - TURKS FRUIT

De theaterversie van het iconische boek van schrijver Jan Wolkers over een onstuimige liefde, is een rauwe en ontroerende hommage aan de liefde. Chris Peters en Ali Zijlstra spelen het jonge liefdeskoppel met een aanstekelijke chemie. Ook de rol van Debbie Korper als Olga's moeder en Bart Klever als goedbedoelende vader worden met een ontroerende compassie gespeeld.
www.delamar.nl

TONEELHUIS - DE VERSE TIJD

De twee theaternemers Mokhallad Rasem en Kuno Bakker voeren een reeks dialogen over hun verhouding met elkaar en hun omgeving. Humoristisch én pijnlijk, poëtisch én banaal.
www.toneelhuis.be/nl/

WUNDERBAUM

Het Wunderbaum Collectief ziet zichzelf als een lichaam met 6 hoofden, of een hoofd met 6 stemmen die elkaar aanvullen, verbeteren, overschreeuwen en liefhebben. Dat is goed te zien in 'Stop Acting now'. In de film stoppen ze met acteren om de wereld te verbeteren. Docu-fictie want in werkelijkheid zijn ze helemaal niet gestopt met acteren.
www.wunderbaum.nl

ORKATER - ORKATER & CHILL

Onder het motto 'Orkater & Chill' zet Orkater elke dag rond 15:00 uur een voorstelling uit het archief online.
www.orkater.nl

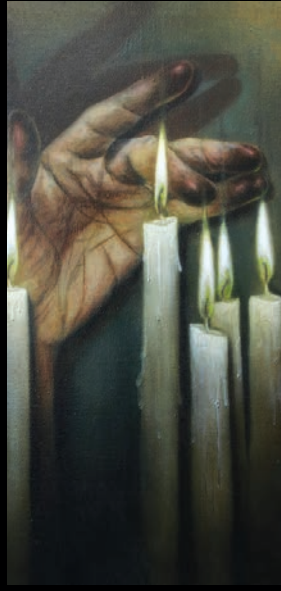
DOOD PAARD - WIE IS ER BANG VOOR VIRGINIA WOOLF?

Van Dood Paard staat de reprise-uitvoering van de Albee-klassieker 'Wie is er bang voor Virginia Woolf?' online. Rosa van Leeuwen, die de rol van Honey speelde, won de Colombina 2019 (beste bijrol). Als Honey is ze veelkleurig en balanceert ze op prachtige wijze tussen kracht en kwetsbaarheid. Van Leeuwen laat je het personage Honey opnieuw ontfaan, aldus de jury.
www.doodpaard.nl

KWATTA - JABBER (6+)

Voor het libretto van de jeugdopera Jabber van Kwatta kreeg auteur Jibbe Willems vorig jaar een Gouden Krekel uitgereikt. De jury: 'Taalvirtuoso Jibbe Willems zoekt de grenzen van ons taalge-

galerieselectie

RON MANDOS KENDALL GEERS, A WORLD OF DRAWINGS AND WATER-COLORS

www.ronmandos.nl
 1 APRIL - 14 APRIL

Galerie Ron Mandos heeft handig ingespeeld op de digitalisering omtrent de coronacrisis. In hun 'Online Viewing Room' zijn speciaal samengestelde kunstwerken tentoongesteld op hun website. Op deze manier zijn de kunstwerken ook nog steeds 'for sale'. Hier afgebeeld is Anthony Goicolea, New Yorkse kunstenaar.

GALERIE CAROLINE O'BREEN VERKOOPT ONLINE WERKEN

www.carolineobreen.com

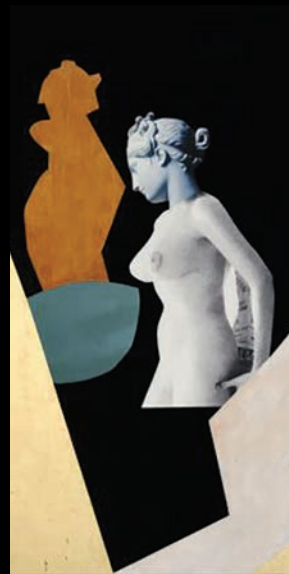
Galerie Caroline O'Brien pakt het anders aan door via de website betaalbare kunst aan te bieden die verzonnen kan worden. De kunstwerken zijn veelal special editions van kunstenaars zoals Anne Geene en Jitske Schols.

UPSTREAM GALLERY

www.upstreamgallery.nl

Upstream Gallery vindt zichzelf opnieuw uit online door middel van hun 'Net Art Update', waarin zij 'internet-kunst' onder de aandacht brengen. De volgende tentoonstelling bij Upstream is David Haines, *The Skin's Gaze (and other thoughts)*. Haines is een Britse kunstenaar die abstracte, concept kunst maakt. Door de coronacrisis is de opening uitgesteld, maar een voorproef is beschikbaar op de website.

GRIMM WEST DAVE MCDERMOTT

www.grimmgallery.com
 15 MEI - 27 JUNI

Tijdens de coronacrisis is GRIMM Gallery online goed te bereiken via galleryviewer en artsy. De nieuwe tentoonstelling van Dave McDermott, *McDermott's specialiteit zijn schilderijen met een symbolische lading*.

TXTRADIO, HET ONLINE PLATFORM TER VERSPREIDING VAN KENNIS, BURGERSCHAP EN INSPIRATIE, SELECTEERT DEZE MAAND NEGEN ONLINE VINDPLAATSEN VOOR LEZINGEN EN GESPREKKEN.

1) DE RODE HOED

Klik bij de Rode Hoed op 'terugblik' en je kunt eindelijk luisteren naar interessante bijeenkomsten. Zoals de Bucketlist Filosofie-avond over Theodor Adorno. Zijn lezing over rechts-radicalisme uit 1967 is onlangs weer uitgegeven. Deze beweging bedient zich volgens Adorno van geniale propaganda: Propaganda en doel vallen bij hen samen. (De vertaling van deze lezing is verschenen bij uitgeverij Octavo).

Rode Hoed: www.rodehoed.nl

2) JOHN ADAMS INSTITUTE

Ook bij het John Adams Institute ('archive') kom je mooie dingen tegen. Zoals de lezing van Joseph Stiglitz over zijn boek Winst voor iedereen. Daarin beschrijft hij hoe het vrijemarktdenken is ontspoord. Kern van het probleem is volgens hem dat een paar grote bedrijven de markt zijn gaan overheersen. En dat de overheid passief is. (Winst voor iedereen is uitgegeven bij Athenaeum) John Adams Institute: www.john-adams.nl

3) DE NIEUWE LIEFDE

Bij De Nieuwe Liefde kun je ook via de 'terugblik' veel beleven. Bijvoorbeeld Sprookjes en de moderne liefde. Maaike Meijer en Rajae El Mouhandiz vertellen over sprookjes, afgewisseld door leden van Maatschappij Discordia die nieuwe sprookjes vertellen.

De Nieuwe Liefde: www.denieuweliefde.com

4) DE BALIE

In deze tijden gaat De Balie Live. Iedere woensdag kun je een Stadsgesprek via Zoom online bijwonen en wordt er een Corona-gesprek opgenomen in het Balie-café. Men bespreekt daarin wat de COVID-19 pandemie betekent voor onze samenleving en democratie. Stadsgesprek vanaf 17:15u. Coronagesprek vanaf 19:00u.

De Balie: www.debalie.nl

5) DE KNAW

En op TXTradio kun je op de KNAW-pagina een grote hoeveelheid lezingen en gesprekken vinden van de KNAW. Zoals deze: De digitale samenleving. Onderzoekers vertellen daarin over hoe de digita-

lisering alle aspecten van ons dagelijks leven bereikt en verandert. Waar liggen daarbij de grootste vragen? En wat is de rol van de wetenschap in de beantwoording daarvan?

www.TXTradio.nl: De digitale samenleving

6) PAKHUIS DE ZWIJGER

In Pakhuis de Zwijger start iedere dag om 20:30 een live cast vanuit de grote zaal met maximaal twee gasten en maximaal één moderator. Deze gesprekken kun je volgen via de live stream maar ook via Zoom kun je evt. meeprenen op het grote scherm. Reserveer om zeker te zijn van een online plekje. Je krijgt dan 24 uur voor de start van het programma een mailtje met de juiste link naar de Livecast of Zoom webinar. Pakhuis de Zwijger: www.dezwijger.nl/agenda

7) NEMO KENNISLINK

Deze maand ook eindelijk tijd om alle avonden van NEMO Kennislink te beluisteren. Op TXTradio staat een schat aan audio voor je klaar. Zoals deze Overbrug de orgasmekloof. Een lezing van seksuoloog Ellen Laan over het belang van seks en het gebrek aan seksuele emancipatie. En over de misverstanden die nog steeds over seks bestaan. TXTradio: NEMO Kennislink

8) BARTS BOEKENCLUB

Schrijvers voelen zich al snel op hun gemak in het Betty Asfalt Complex tijdens Barts Boekenclub. Dat zijn avonden waarop Bart Gielen een goed gesprek voert met gevestigde en minder gevestigde auteurs. Je kunt ze allemaal (her)beleven op YouTube.

Youtube: Barts Boekenclub

9) HVA FLOOR

Het debatpodium van de Hogeschool van Amsterdam heet FLOOR en organiseert regelmatig spannende bijeenkomsten rond heikele thema's in het Kohnstamm-huis. Zoals De identiteit van Amsterdam. Veel zijn er te beluisteren op TXTradio: FLOOR.

TXTradio: FLOOR

bied niet alleen op, hij springt er behendig overheen. Voor zijn Jabbartaal shoppt hij uiterst creatief in verschillende Europese talen waardoor het actuele thema van de vluchtelingenproblematiek voor iedereen vanaf zes jaar verstaanbaar wordt.' www.kwatta.nl

TG ECHO - STEL JE BENT EEN KOE

De Oerol-voorstelling 'Stel je bent een koe' uit 2014 is een theatrale bespiegeling over de mens en de dierenindustrie. De voorstelling is geïnspireerd op de wonderlijke wereld van de bio-industrie en kent twee gezichten. Het is een compassievol portret maar ook een genadeloze wake-up call. www.tgecho.com

MAAS THEATER EN DANS - DE MAN DIE ALLES WEET (4+)

Kun je alles weten? De man die alles weet beweert van wel. Maar achter ieder antwoord schuilt alweer een nieuwe vraag. In deze keynote speech voor kleuters, bekroond met de Zilveren Kerkel, probeert René van 't Hof te balanceren op het dunne koord van het allesomvattende weten. www.maastd.nl/tv

HET NATIONALE THEATER - THE NATION

De elfjarige Ismaël is spoorloos verdwenen. Zijn verdwijning vormt de aftrap voor een koortsachtige zoektocht in zes afleveringen door alle lagen van onze op hol geslagen multiculturele samenleving. Een razendsnelle voorstelling over beeldvorming en identiteit. Met 'The Nation' maakte regisseur Eric de Vroedt een van de meest bejubelde en met prijzen overladen voorstellingen van de afgelopen jaren. www.hnt.nl

TROUBLE MAN

Trouble Man, met o.a. Sadettin Kirmiziyüz, bekend van de voorstellingen 'Kruisocht', 'De Radicalisering van Sadettin K' en 'Dope', zet elke week een videoregistratie van een van de eerdere voorstellingen online. www.troubleman.nl

DANS ONLINE

NEDERLANDS DANS THEATER - SHORT CUT

Hoewel de balletten van Hans van Manen door hun abstractie eenvoudig lijken, zijn ze het zeker niet. De award-winnende choreograaf vereist risico, vitaliteit en swing in zijn balletten. In deze choreografie van Hans van Manen wordt weinig gelift en is alles naar de grond toe gericht. De muziek is van Jacob ter Veldhuis. www.ndt.nl

ROSAS - OTTONE OTTONE

'Ottone, Ottone' is een videowerk van Anne Teresa De Keersmaecker en Walter Verdin gebaseerd op de gelijknamige voorstelling van Rosas uit 1988. Geen zware, afstandelijke registratie van de voorstelling, maar een werk dat via een geheel eigen medium dans tot bij het publiek brengt. www.rosas.be

CONNY JANSSEN DANST - COURAGE

In een immens ronde ruimte, waar geen begin en geen einde is, zien we dertien dansers en de eigenzinnige muzikante Maartje Teussink. Zij bevinden zich in een arena, omsloten door het publiek, als in een magische cir-

kel. De personages lijken buiten de wereld te staan, alsof zij een eigen gemeenschap vormen. Met eigen codes en rituelen. Het is een fantasievolle wereld waarin de naïviteit en verwondering van de dansers de handelingen op het toneel lijken te sturen. www.connyjanssendanst.nl

HET NATIONALE BALLET

Het Nationale Ballet streamt prachtige voorstellingen die de afgelopen jaren op het podium te zien waren. Een unieke kans om een aantal hoogtepunten voor het eerst te zien of opnieuw te beleven. www.operaballet.nl

DOX - 100% SELFMADE

Acht jonge mannen, verliefd op dansen en allemaal eigenwijze laatbloeiërs, jagen hun droom na: een leven als danskunstenaar. De ambities zijn hoog, maar lukt het hen ook om tot iets te komen? '100% Selfmade' laat zien dat twijfelen een onverwachte bron van inspiratie kan zijn. Een voorstelling over groepsstruggles, durven falen en nietsontziende liefde voor dans. Met spectaculaire trucs, strakke groepsformaties, veel verschillende dansstijlen en een vette laag humor. www.wijzijndox.nl

MAAS THEATER EN DANS - HAPPILY EVER AFTER (8+)

'Happily Ever After' is een dansvoorstelling van choreograaf Jasper van Luijk over de dood als deel van het leven, een loflied op het eindeloze einde. In korte schetsen komen eindeloos veel indrukwekkende en grappige beelden voorbij waarin performance en dans door elkaar lopen. Lichtvoetig, vrolijk en virtuoos fysiek, met een wonderlijk inventief decor. www.maastd.nl/tv

NICOLE BEUTLER/NBPROJECTS - LIEFDESVERKLARING

Met deze dansvoorstelling maakten Nicole Beutler en toneelschrijver Magne van den Berg een schaduwversie van de 'Publiksbeschimpung' uit 1966 van Peter Handke. 'Liefdesverklaring' keert de tekst om tot een verleidelijke en verwarrende lofzang aan het theater en het publiek: uitgesproken, gedanst en geëcht door zes jonge spelers en voortgestuwd door de onweerstaanbare elektronische beats van DJ/componist Gary Shepherd. www.nbprojects.nl

HET NATIONALE BALLET - ADAGIO HAMMERKLAVIER

Het Nationale Ballet toont een fragment uit 'Adagio Hammerklavier' van Hans van Manen. De choreografie wordt wereldwijd beschouwd als een van de klassiekers van de twintigste eeuwse danskunst. Zelf noemt Van Manen de choreografie voor drie paren een 'ode aan de vertraging'. Geïnspireerd door een adagio uit een pianosonate van Beethoven onderzoekt Van Manen hoe langzaam een beweging kan zijn. www.operaballet.nl

DANSGROEP LEINEROEBANA

Op de website van dansgroep LeineRoebana staan fragmenten van de met vier sterren bekroonde voorstellingen 'Loud Shadows / Liquid Events' en 'Light'. 'Light' is een meanderend dans-gedicht, uitgevoerd door een heterogene

groep dansers, zangers en muzikanten die allemaal zingen, dansen én muziek maken.
www.leineroebana.com

ERNST MEISNER - BARRE BALLET

Trek wat makkelijkjes aan, tover het aanrecht om tot barre en neem deel aan de balletlessen van Ernst Meisner, artistiek coördinator van de Junior Company van het Nationale Ballet.
www.operaballet.nl

DOX / BONTE HOND - FLASHMOB DANCE-CHALLENGE

Jeugdtheater en dansgezelschap DOX organiseerde in samenwerking met Bonte Hond een digitale flashmob dance-challenge première ter gelegenheid van de afgelaste voorstellingen van 'De Zijlijn': een vrouwenvoetbalvoorstelling over emancipatie. Van de choreografieën uit de voorstelling is een compilatie gemaakt en in 6 delen geknipt met een instructiefilmje waarin één van de dansers uit de voorstelling een deel uitlegt. Kijk alle delen (1 t/m 6) van de danschallenge terug.
www.wijzijnadox.nl

ANNE TERESA DE KEERSMAEKER - ROSAS DANST ROSAS

In 1983 verbaasde de jonge Anne Teresa De Keersmaeker met 'Rosas danst Rosas'. De voorstelling groeide al snel uit tot een internationale klassieker. Op de website vind je vier filmpjes waarin Anne Teresa De Keersmaeker en Samantha van Wissen stap voor stap de verschillende bewegingen van de 'stoelenscène' uitleggen. Maak je eigen versie van Rosas danst Rosas met de Re:Rosas tutorial uit 2013. Alles wat je nodig hebt is jezelf en een stoel.
www.rosas.be/nl

CLUB GUY EN RONI - DONDERDAG VERWONDERDAG

Iedere donderdagavond zetten Club Guy en Roni een registratie online die je minstens 24 uur lang kunt bekijken.
www.clubguyandroni.nl

CABARET ONLINE

KIRSTEN VAN TEIJN
Cabaretier Kirsten van Teijn deelt haar gemis van haar geliefden, haar werk en open haart. 'Kirsten heeft lef, is ongegeneerd en dat gecombineerd met haar onweerstaanbare komische talent', aldus Trouw.
www.theateraandeparade.nl

LIEDEREN VAN TROOST EN HOOP

Directeur/programmeur Vivienne Ypma en medewerkers van de Kleine Komедie delen liedjes van kunstenaars die normaal gesproken op het podium te zien. Waaronder 'De lucht zit nog vol met dagen' door Gerard van Maasakkers, 'Superhelden' door Yentl en de Boer en 'Koeien' door Brigitte Kaandorp. Deel ook een troostvol of hoopvol lied via:
www.dekleinekomedie.nl

BETTY ASFALT TV ORANJE
Paul Haenen in gesprek met

cabaretier Theo Maassen en Brigitte Kaandorp via FaceTime.
www.bettyasfalt.tv

ANDRIES TUNRU - QUARANTAINES COMEDY

Life comedy via Instagram. Interactief, maar veilig! 'Want ik heb letterlijk niks beters te doen', aldus Andries, finalist van cabaretfestival Cameretten in 2017, en winnaar van de persoonlijkheidsprijs.
www.andriestunru.nl

DOMINEE GREMDAAT - TROOST VOOR DE NACHT

Voor het slapen gaan even alles van je af laten glijden met de warme stem van dominee Gremdaat in 'Troost voor de nacht'.
www.bettyasfalt.tv

ZES KLEINE KOMEDIE THUIS TIPS

via: www.dekleinekomedie.nl

JANNEKE DE BIJL

Haar naam is Janneke en ze heeft hoge verwachtingen, van haarzelf én van het leven. Hoe dat elke keer weer tegenvalt, lees je in haar blog 'Hoge Verwachtingen'.
www.jannekedebijl.nl

DANIËL ARENDS

Uit zijn derde programma 'Blesserijd', waarin hij ingaat op de duistere wereld waarin goeddoden rechtstreeks is gekoppeld aan eigenbelang en kwaad doen een hobby is, een fragment over misshandelen wel het enige voordeel van de huidige situatie: eten bij een ander stel mag niet meer.
www.danielarends.nl

MARJOLIJN VAN HEEMSTRA

Een driedelige podcast op basis van de theatervoorstelling 'Stads-astronaut'. Sinds het begin van de ruimtevaart worden astronauten in de uitgestrekte duisternis overvallen door liefde voor onze planeet. En waar je van houdt, dat wil je beschermen. Maar hoe dan? In de warmste zomer in drie eeuwen probeert Marjolijn van Heemstra zichzelf op te leiden tot astronaut in de hoop een handleiding te vinden voor de toekomst.
www.marjolijnvanheemstra.nl

RAYEN PANDAY - BEAST MODUS ON!

Rayen Panday studeerde elf jaar rechten en stortte zich daarna op comedy. En met succes want onlangs presenteerde hij zijn vijfde voorstelling 'Trigger'. 'Beast Modus ON!' is een fragment uit zijn derde voorstelling 'Niet Verder Vertellen'.
www.rayenpanday.nl

DANIËL LOHUES - BAAT BIJ MUZIEK

Daniël Lohues kreeg voor zijn werk verschillende onderscheidingen waaronder een Zilveren Harp en de Annie M.G. Schmidt-prijs. De Nederlandse componist, zanger, multi-instrumentalist, producer en columnist, bracht in februari zijn nieuwe album 'Sowieso' uit.
www.lohues.nl

MARC-MARIE HUIJBREGTS EN MARCEL MUSTERS - MEEPESANT

Twee zussen, twee vriendinnen, twee vrouwen uit Tilburg. Ze keuvelen, kaarten, drinken koffie, breien, telefoneren en zingen. Alles in een Tilburgs accent. 'Meepesant' (Tilburgs voor tegelijkertijd) hebben ze het over mannen, kwalen en kinderen. Over het leven, de dood en het koor.
www.mugmetdegoudentand.nl

FESTIVALS ONLINE

ILSE DE LANGE, JJS, DARLYN, TIM AKKERMAN E.A.

Kijk het eerste online festival van NPO2 terug met optredens van onder andere Ilse de Lange. Onlangs verscheen haar nieuwe single 'Changes' die gaat over hoe je soms uit je comfort-zone moet stappen om zo tot veranderingen te komen bij jezelf en bij je omgeving. Bijzonder is, 'Changes' is al in januari van dit jaar geschreven.
www.nporadio2.nl

DIVERSEN ONLINE

HOLLANDE MEESTERS IN DE 21E EEUW

Hollandse Meesters in de 21e eeuw toont een reeks belangrijke Nederlandse kunstenaars van dit moment in hun werkkruimtes, gezien door de ogen van gerenommeerde filmmakers. De blik achter de schermen biedt inzicht in de kunstenaars werkwijze, materiaalgebruik, ideeën over kunst. In de vijftien minuten durende filmportretten maak je kennis met het werk van onder andere Joost Conijn, Natasja Kensmil, Lily van der Stokker, Michael Raedecker, Irene Fortuyn, Ronald Ophuis en Philip Akkerman.
www.hollandsemeesters.info

DE BALIE TV

De Verdieping gaat door waar de zalen ophouden met De Balie TV. Met onder meer het gesprek dat Tim Wagemakers had met Dr. Amani Ballour, de hoofdpersoon uit de hartverscheurende documentaire 'The Cave', of de inspirerende avond Grote Denkers: Toni Morrison. Daarnaast De Balie Live met Coronagespreken. De Balie-directeur Yori Albrecht onderzoekt samen met verschillende gasten en sleutelfiguren, waaronder schrijver Arnon Grunberg, wat de COVID-19 pandemie betekent voor de samenleving en democratie.
www.debalie.nl

PRIVEPODIUM

Vanuit hun huiskamer of studio, streamen artiesten naar de website van PrivePodium. Zo kunnen ze hun publiek toch bereiken, voor kleine of wat grotere sessies. Zangers, zangeressen, bandjes, cabaretiers: iedereen die door wil gaan met z'n vak en allemaal vanuit hun eigen quarantaine-plek. Met onder andere Hadewych Minis, Pearl Jozefzoon, Do en Charly Luske.
www.privepodium.live

HELEN VAN MEENE - ZEVEN ZONDEN

Een online foto-expositie van fotograaf Helen van Meene die bekend staat om haar (voornamelijk) vierkante fotografische portretten van tienermeisjes. Dit als aanvulling op de geplande voorstelling 'The Seven Deadly Sins' van Kurt Weill en Bertolt Brecht.
www.operaballet.nl

EMPTY CONCERTGEBOUW SESSIONS

Het Concertgebouw presenteert elke woensdag de Empty Concertgebouw Sessions: topmuzikanten die solo vanuit een leeg Concertgebouw optreden. Verschillende bekende musici doen mee aan het project, zoals de pianisten Anna Fedorova en Iris Hond en zangers Edsilia Rombley.
www.concertgebouw.nl

STOKPRAATJES

Gideon Karting (Mojo) en Melkweg programmeur John van Luyn nemen op droogkomische, luchtige maar zeker ook serieuze wijze de afgelopen en komende weken in het live-muziek-circuit onder de loep. Met elke aflevering een speciale gast uit de live muziekbizz.
www.melkweg.nl

DICK MAAS - AMSTERDAM

De normaal overvolle straten van Amsterdam liggen er door de maatregelen tegen het coronavirus verlaten bij. Dat ondervond ook regisseur Dick Maas, bekend van films als 'De Lift', 'Sint' en 'Prooi', die om 19.00 uur 's avonds een tocht door de binnenstad vastlegde op beeld.
www.parool.nl

THE CYPHER GOES DIGITAL

Kijk terug naar de online contest op facebook en instagram op zoek naar muzikaal talent, rappers, beatboxers, singers en breakdancers, voor het Right About Now Festival.
www.rightaboutnowinc.com

HET REPELSPEL

Haal 'Repelsteeltje' en de Blinde Prinses in huis met Het grote Repelsteeltje en de blinde prinses bordspel. 'Repelsteeltje' en de Blinde Prinses' van Theater Rotterdam en Pieter Kramer is een voorstelling vol grappige ontwikkelingen, snedige dialogen, gloedvolle liedjes en magische toverkunsten.
www.theaterrotterdam.nl

STAGE MEMORIES

Een musical schatkamer vol fragmenten van iconische musicals, onvergetelijke hoogtepunten, backstage-interviews en nog nooit eerder vertoond beeldmateriaal. Daarnaast is ook een select aantal musical registraties te bekijken.
www2.stage-entertainment.nl

DE KIJK VAN KOOLHOVEN FILMQUIZ

Test je filmkennis met vragen over de films die voorbij komen in het televisieprogramma 'De kijk van Koolhoven': bijvoorbeeld je kennis op het gebied van Euro-horror en Erotica.
www.martinkoolhoven.nl

MEMORY GAME FOUR SEASONS

Speel de speciale Four Seasons Memory Game. In 'Four Seasons' toont het Nationale Ballet de 'state of the art' op dansgebied: drie nieuwe creaties van internationaal gevierde choreografen die de klassieke ballettechniek injecteren met nieuwe invloeden en impulsen.
www.operaballet.nl

MUSEA ONLINE

ANNE FRANK HUIS

Op de website van het Anne Frank huis kun je virtueel lopen door het onderduikadres en je verdiepen in het verhaal van Anne Frank die met haar familie moest onderduiken tijdens de

Tweede Wereldoorlog.
www.annefrank.org

EYE FILMMEUSEM

90 dagen gratis film kijken op MUBI. MUBI en Eye trekken samen op in barre coronatijden. Wie zich aanmeldt via Eye kan 3 maanden lang gratis kijken en kiezen uit een mooi menu van klassiekers én nieuwe films, waarvan het aanbod dagelijks wordt verversd.
www.eyefilm.nl

FOAM

Foam presenteert tentoonstellingen, Q&As met kunstenaars, rondleidingen met curatoren, highlights uit het magazine, Foam Talents en meer. Waaronder een virtuele tour door de omvangrijke thematentoonstelling 'On Earth - Imaging, Technology and the Natural World'. De tentoonstelling brengt werk bijeen van 27 hedendaagse kunstenaars die door middel van innovatieve beeldstrategieën reflecteren op de relatie tussen de mens, techniek en de natuur. Daarbij maken zij gebruik van virtual reality, in-game fotografie, Google Earth, sociale media en andere visuele hulpmiddelen waarmee wij ons tot de natuur verhouden.
www.foam.org

VAN GOGH MUSEUM

Het Van Gogh Museum heeft de grootste collectie kunstwerken van Vincent van Gogh. Via een virtuele tour loop je vanaf je bank langs 'De Zonnebloemen', 'Amandelbloesem' en 'De Aard-appelers'. Naast een virtuele tour door het museum kan je online de brieven lezen die Vincent van Gogh naar zijn broer Theo schreef en verhalen lezen over zijn leven.
www.vangoghmuseum.nl

OUDE KERK - CANDLES FOR EARTHLINGS

Tijdens de tentoonstelling 'Poems for Earthlings' van Adrián Villar Rojas werd de Oude Kerk dagelijks verlicht door 120 kaarsen. De halve kaarsen en stompjes die aan het einde van de dag werden verzameld zijn bewaard gebleven en krijgen nu een tweede leven. Je kunt de kaarsen op zondagen en woensdagen ophalen bij de Oude Kerk aan de kant van de Oudezijds Voorburgwal. Steek de kaars aan, maak een foto en stuur deze, samen met een kort antwoord op de vraag 'Hoe hoop jij dat de wereld door deze crisis verandert?' naar info@oudekerk.nl of deel je foto via #CandlesforEarthlings. Deelnemen met een eigen kaars mag ook.
www.oudekerk.nl

RIJKSMUSEUM

'Rijksmuseum thuis' voert je onder andere langs achttien meesterwerken in de Eregerij met de tour 'Ontdek Rijksmuseum Meesterwerken'. Daarnaast delen de conservatoren van het Rijksmuseum vanuit huis in korte video's, verhalen over hun favoriete kunstwerken. En in de podcast 'In het Rijks' vertellen conservatoren, experts en kunstenaars verhalen over kunstwerken en hun makers.
www.rijksmuseum.nl

HET SCHEEPPAARTMUSEUM

Nu Het Scheepvaartmuseum noodgedwongen zelf voor Pampus ligt kun je online een bezoek brengen aan de hoofdgalery van het museum en leren hoe Nederland een maritieme natie werd. Of ga virtueel aan boord

van 'De Amsterdammer', een echt VOC schip.
www.hetscheepvaartmuseum.nl

STEDELIJK MUSEUM

Het Stedelijk Museum heeft een groot aanbod minidocs, podcast & audiotours en zendt elke vrijdag een live tour uit via Instagram. Alle rondleidingen waaronder die van directeur Rein Wolfs door 'De Collectie Stedelijk BASE' en van conservator Leontine Coelewijn door de tentoonstelling 'Nam June Paik: The Future is Now!' zijn terug te kijken.

www.stedelijk.nl

OVER DE GRENS ONLINE

JAAP VAN ZWEDEN - MAHLER'S SYMPHONY NO.5

In de voetsporen van Gustav Mahler leidt Jaap van Zweden de New York Philharmonic. Met de vijfde symfonie zette Mahler een heel andere toon dan in zijn eerdere symfonieën. Waar de eerdere symfonieën klinken als de menselijke stem, is de vijfde een duidelijke teruggang tot de strikte vorm van de muziek.

www.nyphil.org/playson

OPERA BALLET VLAANDEREN

Opera Ballet Vlaanderen streamt meerdere volledige voorstellingen, waaronder 'Russalka' van regisseur en choreograaf Alan Lucien Oyen op muziek van Antonín Dvořák: een ontroerende ontmoeting tussen opera en ballet. En 'Bach Studies', het eerste avondvullende stuk van Benjamin Millepied: een fysiek, maar emotioneel spektakel met meeslepende solo's die worden afgewisseld met virtuoze groepsstukken en pas de deus.

www.operaballet.be/nl

JOSSE DE PAUW - AN OLD MONK

De theateervoorstelling 'An Old Monk' van LOD / Josse De Pauw & Kris Defoort Trio is een swingende ode aan oud worden, een lijflied over liefde en leed. Hoe het voelt om oud te worden terwijl je geest eeuwig jong lijkt te blijven?

www.podiumaanhuis.be

PATRICK STEWART - SHAKESPEARE

'A sonnet a day keeps the doctor away.' Een van de bekendste Shakespeare vertolkers van zijn generatie, Star Trek acteur Sir Patrick Stewart, draagt dagelijks een Shakespeare-sonnet voor.

www.facebook.com/patrickstewart

ADRESSEN

AFAS Live

ArenA Boulevard 590,
tel. 0900-687 42 42
www.afaslive.nl

AIR

Amstelstraat 16, tel. 820 06 70
www.air.nl

Amstelkerk

Amstelveeld 10, tel. 520 00 60
www.stadsherstel.nl

Amsterdamse Bostheater

De Duizendmeterweg 7,
tel. 670 02 50
www.bosheater.nl

Apollofirst

Apollolaan 123-127, tel. 577 38 00
www.apollofirst.nl

Arti et Amicitiae

Rokin 112, tel. 624 5134
www.arti.nl

Artis

Plantage Kerklaan 38-40,
tel. 278 47 96
www.artis.nl

Badhuis theater

Boerhaaveplein 28, tel. 668 51 02
www.badhuis theater.nl

De Balie

Kleine-Gartmanplantsoen 10,
tel. 553 51 51
www.debalie.nl

Café Belcampo

Hannie Dankbaarpassage 10, tel. 303 28 86
www.cafebelcampo.nl

Theater Bellevue

Leidsekaade 90, tel. 530 53 01
www.theaterbellevue.nl

Betty Asfalt Complex

Nieuwezijds Voorburgwal 280,
tel. 626 46 95
www.bettyasfalt.nl

Bimhuis

Piet Heinkade 3, tel. 788 21 50
www.bimhuis.nl

Bitterzoet

Spuistraat 2, tel. 421 23 18
www.bitterzoet.com

Blijburg

Pampuslaan 501, tel. 416 03 30
www.blijburg.nl

Boom Chicago

Rozengracht 117, tel. 217 04 00
www.boomchicago.nl

The Box

Mekongweg 5, tel. 614 54 92
www.the-box.events

De Brakke Grond

Nes 43, tel. 422 26 66
www.brakkegrond.nl

Bijlmerparktheater

Anton de Komplein 240,
tel. 311 39 33
www.bijlmerparktheater.nl

Koninklijk Theater Carré

Amstel 115-125, tel. 0900-25 25 255
www.carre.nl

CBK Oost

Oranje-Vrijstaatkade 71,
tel. 253 5456
www.cbkamsterdam.nl

CC Amstel

Cullinanplein 1, tel. 523 09 74
www.ccamstel.nl

Cinetol

Tolstraat 182

www.cinetol.nl

Het Claverhuis

Elandsgracht 70, tel. 624 83 53

Comedy Café

IJdok 89, tel. 638 39 71
www.comedycafe.nl

Compagnietheater

Kloveniersburgwal 50, tel. 520 53 10
www.compagnietheater.nl

Koninklijk Concertgebouw

Concertgebouwplein 10,
tel. 0900-671 83 45
www.concertgebouw.nl

Het Concertgemaal

Landsmeerderdijk 213
www.concertgemaal.nl

Conservatorium van Amsterdam

Oosterdokskade 151, tel. 527 75 50
conservatoriumvanamsterdam.nl

Het Cromhouthuis

Herengracht 366, tel. 624 24 36
www.cromhouthuis.nl

Dansmakers Amsterdam

Gedempt Hamerkanaal 203,
tel. 689 17 89
www.dansmakers.nl

DeLaMar Theater

Marnixstraat 402,
tel. 0900-335 26 27
www.delamar.nl

Doka

Wibautstraat 150, tel. 261 21 00
www.volkshotel.nl/nl/doka

Dominicuskerk

Spuistraat 12, tel. 624 21 83
www.dominicusamsterdam.nl

De Duif

Prinsengracht 756, tel. 520 00 90
www.stadsherstel.nl

Engelse kerk

Begijnhof 48, tel. 624 96 65
www.ercad.nl

EYE Filmmuseum

IJpromenade 1, tel. 589 14 00
www.eyefilm.nl

Frascati

Nes 63, tel. 626 68 66
www.frascati theater.nl

Grand Café Genieten

Oranje-Vrijstaatplein 2,
tel. 253 55 54

Griffioen

Uilenstede 106, tel. 598 51 00
www.griffioen.vu.nl

De Hallen

Hannie Dankbaarpassage 47,
tel. 705 81 64
www.dehallen-amsterdam.nl

Jeugdtheater De Krakeling

Nieuwe Passeerdersstraat 1,
tel. 624 51 23
www.krakeling.nl

Johan Cruijff Arena

ArenA Boulevard 1
www.johancruiffarena.nl

De Kleine Komedie

Amstel 56-58, tel. 624 05 34
www.dekleinekomedie.nl

LAB111

Arie Biemondstraat 111, tel. 616 9994
www.lab111.nl

Lovelee

Lijnbaansgracht 238, tel. 244 0368
www.lovelee.nl

Theater de Meervaart

Meer en Vaart 300,
tel. 0900-4107777
www.meervaart.nl

Melkweg

Lijnbaansgracht 234 a, tel. 531 81 81
www.melkweg.nl

Mezrab Cultureel Centrum

Veemkade 576
www.mezrab.nl

Muziekgebouw aan 't IJ

Piet Heinkade 1, tel. 788 20 00
www.muziekgebouw.nl

Nationale Opera & Ballet

Amstel 3, tel. 625 54 55
www.operaballet.nl

NDSM werf

Tt. Neveritaweg / Mt. Ondinaweg
www.ndsm.nl

NEMO

Oosterdok 2, tel. 531 3233
www.nemosciencemuseum.nl

De Nieuwe KHL

Oostelijke Handelskade 44,
tel. 77 91 575
www.denieuwekhl.nl

De Nieuwe Liefde

Da Costakade 102, tel. 589 16 80
www.denieuweliefde.com

Noorderkerk

Noordermarkt 44, tel. 620 44 15
www.noorderkerkconcerten.nl

Theater De Omval

Ouddiemerlaan 104, tel. 600 18 97
www.theaterdeomval.nl

Oosterkerk

Kleine Wittenburgerstraat 1,
tel. 627 22 80
www.oosterkerk-amsterdam.nl

Orgelpark

Gerard Brandtstraat 26
tel. 515 81 11
www.orgelpark.nl

OT301

Overtoom 301, tel. 412 29 54
www.ot301.nl

Oude Kerk

Oudekerksplein 23, tel. 625 82 84
www.oudekerk.nl

Pakhuis De Zwijger

Piet Heinkade 179, tel. 624 63 80
www.dezwijger.nl

Club Panama

Oostelijke Handelskade 4,
tel. 311 8686
www.panama.nl

Paradiso

Weteringschans 6-8, tel. 626 45 21
www.paradiso.nl

Paradiso Noord

Buiksloterweg 5C, tel. 760 48 20
www.paradiso.nl

Pianola Museum

Westerstraat 106, tel. 627 96 24
www.pianola.nl

Plein Theater (voorheen Oostblok)

Sajetplein 39, tel. 665 45 68
www.plein-theater.nl

Podium Mozaiek

Bos en Lommerweg 191,
tel. 580 03 80
www.podiummozaiek.nl

Polantheater

Polanenstraat 174, tel. 682 13 11
www.polantheater.nl

Poppodium P60

Stadsplein 100 A, Amstelveen,
tel. 345 34 45
www.p60.nl

Posthoornkerk

Haarlemmerstraat 124-126,
tel. 520 00 90

www.stadsherstel.nl

Prince Claus Fund Gallery

Herengracht 603, tel. 344 91 60
www.princeclausfund.org

Q-Factory

Atlantisplein 1, tel. 760 67 80
www.q-factory-amsterdam.nl

RAI

Europaplein 2-22, tel. 549 12 12
www.rai.nl

Roode bioscoop

Haarlemmerplein 7, tel. 625 75 00
www.roodebioscoop.nl

Schouwburg Amstelveen

Stadsplein 100, Amstelveen,
tel. 547 51 75
www.schouwburgamstelveen.nl

Schuilkerk De Hoop

Hartveldseweg 23 Diemen,
tel. 520 00 90
www.schuilkerkdehoop.nl

Singelkerk

Singel 452, tel. 623 45 88
www.doopsgezindamsterdam.nl

Splendor

Nieuwe Uilenburgerstraat 116,
tel. 845 33 45
www.splendoramsterdam.com

Stadsschouwburg

Leidseplein 26, tel. 624 23 11
www.sbsa.nl

Teatro Munganga

Schinkelhavenstraat 27-HS,
tel. 675 98 37
www.munganga.nl

Theater Amsterdam

Danzigerkade 5, tel. 705 50 59
www.theateramsterdam.nl

Tolhuistuin

IJpromenade 2, tel. 763 06 50
www.tolhuistuin.nl

Toomler

Breitnerstraat 2, tel. 670 74 00
www.toomler.nl

Toon

Jan Evertsenstraat 4-6-8,
tel. 06 288 68 070
www.toon.amsterdam

Vondelkerk

Vondelstraat 120
www.vondelkerk.nl

Vondelpark Openluchttheater

Vondelpark, tel. 673 14 99
www.openluchttheater.nl

VU

De Boelelaan 1105, tel. 598 98 98
www.vu.nl

Waalse Kerk

Walenpleintje 159, tel. 623 20 74
www.dewaalsekerk.nl

Werkgebouw Het Veem

Van Diemenstraat 412, tel. 627 87 14
www.veem.nl

Cultuurpark Westergasfabriek

Pazzanistraat 4, tel. 586 07 10
www.westergasfabriek.nl

Ziggo Dome

De Passage 100, tel. 0900-2353663
www.ziggodome.nl

Zonnehuis

Zonneplein 30, tel. 520 00 90
www.zonnehuis-amsterdam.nl

Zuiderkerk

Zuiderkerkhof 72, tel. 308 03 99
www.zuiderkerkamsterdam.nl

COLOFON

Hoofredactie

Bart van Oosterhout
Hofmeding Het Zomerpaleis:

Saskia Franken, Martijn Blokland

Ontwerp

Loes Koomen

Amsterdam toen

DE ZWARTE DOOD

tekst Erik Schmitz foto Stadsarchief Amsterdam

Het Pesthuis of Buitengasthuis, ca. 1931.

In 1349 bereikte de Zwarte Dood Amsterdam. Vanuit Italiaanse havens, waar een jaar eerder schepen uit de Zwarte Zee met besmette zeelieden waren binnengelopen, had de ziekte zich door Europa verspreid. De pestbacterie tastte het lymfesysteem of de longen aan. Slachtoffers kregen bulten zo groot als een appel, hoge koorts en andere ziekteverschijnselen, en overleden na enkele dagen. De bacterie werd door rattenvlooiën overgedragen, maar ook van mens op mens, en verspreidde zich razendsnel. Naar schatting overleed zo'n dertig procent van de bevolking.

Net als de grote stadsbranden die Amsterdam in de middeleeuwen teisterden moet de pest een enorme impact op het nog kleine Amsterdam hebben gehad. Maar zoals de stad steeds weer werd heropgebouwd na een brand, veerde de stadsbevolking ook na een pestepidemie weer op. En omdat de pest af en toe terugkeerde, werden er maatregelen getroffen. In het oudste keurboek van de stad staan bepalingen uit het eind van de 15de eeuw over de pest. Als iemand was overleden aan de pest moest er zes weken lang voor het huis een grote bos stro worden uitgehangen.

Bedden of kleren luchten was verboden. Wie hersteld was of bij een zieke in huis woonde, was verplicht om op straat een witgeschilderde tak of stok van zo'n tachtig centimeter lang in zijn hand houden, voor iedereen duidelijk zichtbaar, en ook weer voor de periode van zes weken. Overtreding werd bestraft met een boete, en bij herhaling met verbanning. Pas in 1558 werd een bestaand gebouw, het Bushuis, ingericht als eerste Pesthuis, met name voor arme Amsterdammers, 'die anders gescapen zullen zijn op der straten te sterfven', zo verklaarden de burgemeesters

in hun besluit. Bijna een eeuw later, in 1633, kwam er een groot nieuw Pesthuis buiten de stad. Het oogde als een fort en werd door beplanting – schaamgroen – aan het zicht onttrokken. De pest was daarmee nog niet bedwongen, tot ver in de 17de eeuw waren er nog forse epidemieën met vele slachtoffers. Daarna verdween de pest uit onze streken, het Pesthuis werd voor andere zieken gebruikt, vanaf 1905 voor daklozen, en in de jaren 1930 afgebroken voor de uitbreiding van het Wilhelmina Gasthuis, een nieuw ziekenhuis, voor nieuwe ziektes. *

AMSTERDAM IN TIJDEN VAN CORONA

‘Amsterdam is overal interessant en op veel plekken mooi. In de bizarre omstandigheden van dit voorjaar ging ik ‘dwaalfietsen’, meestal een uurtje per dag, met alleen een windrichting als begin. Om naar het oosten te fietsen moet ik sowieso eerst naar het westen, vanaf het schiereiland waar ik woon. Het toeval bepaalt verder de route.’

AL FIETSENDE

‘In Amsterdam zijn er veel routes naar buiten die al in de stad parkachtig zijn. Langs de Amstel of de Schinkel. Langs het Amsterdam Rijnkanaal, over de Nesciobrug, door het schitterende Diemerpark en via het Flevopark en het Haveneiland weer terug. De mooiste blik op Amsterdam is als je noordwaarts gaat over de Verbindingsdam, en schuin over de IJhaven kijkt. Achter langs het gebouw Langhaus op het Java-eiland zie je oud en nieuw, ruimte en licht.’

STADSONTWERP

‘Fietsend kun je goed de breuklijnen in de stedenbouw zien en de samenhang in de delen die *aus einem Guss* ontworpen zijn, zoals het Plan Zuid of de grachtengordel. En kijk dan niet alleen, maar luister en ruik ook.’

WANDELTIP

‘Ooit heb ik geprobeerd een rechte lijn door Venetië te wandelen, met de GPS. Onderweg hebben we alles gefilmd en veel getekend. Je

Ton Schaap

Stedenbouwkundige Ton Schaap (67) was verantwoordelijk voor het ontwerp van wijken als het Oostelijk Havengebied, de Houthavens, het Haveneiland en de Zuidas. Toen Femke Halsema burgemeester werd, gaf hij haar een college stedenbouw.

kijkt anders; niet van krent in de pap naar krent in de pap, op zoek naar vertier of het afwerken van een lijstje. Maar ontvankelijker. Langzaam groeit het bewustzijn van wat het nu eigenlijk is, de stad. Hoe zit het in elkaar, waar is het van gemaakt, kun je de hand – of de inspiratie – van de makers herkennen? Wat zou je zelf anders gedaan hebben?’

HET MOOISTE VAN AMSTERDAM

‘Kijk om je heen, je ziet overal mooie dingen. Dat in het verschiep van een gracht het silhouet van een toren je bekend voorkomt. Wonderlijke combinaties van materialen en bewerkingen. De meeslepende flair van de Amsterdamse School, en de ontroerend goede bedoelingen van de bouw uit het modernisme. De lichtheid van Kloos’ zwevende galerijen in Osdorp, vol schoonheid én een goed karakter.

Dat is misschien wel het mooiste gebouw van Amsterdam.’

KUNSTWERK

‘Schilder George Breitner weet de sfeer en de mensen van Amsterdam prachtig te vangen. Op het schilderij *De Singelbrug bij de Paleisstraat in Amsterdam* loopt een vrouw op een brug. Ze kijkt je precies zo aan zoals Amsterdammers dat doen als je hun blik vangt: ze is zelfbewust, ze heeft haast, maar ze ziet je.’

BESTE EIGENSCHAP VAN AMSTERDAMMERS

‘We leven relatief dicht op elkaar en dat perkt de fysieke vrijheid in: verkeerslichten, geluidsoverlast, iemand loopt waar jij wil lopen. Daar stond altijd tegenover dat de mentale vrijheid groot was – wat je achter de voordeur uitspookt, moet je zelf weten. Amsterdammers willen de illusie van maximale individuele vrijheid graag in stand houden. We zijn dol op vrijheid.’

SLECHTSTE EIGENSCHAP

‘Dat het gelukt is ons vanaf half maart in huis op te sluiten, is bijzonder. In Aziatische steden lijkt de vrijheid kleiner, ondanks de grotere drukte. Dat de Zuid-Koreaanse anti-coronamethode – iedereen testen – hier niet is overgenomen, verbaast me. Het laat een van de mindere kanten van Amsterdam zien. We vinden hier het debat eigenlijk leuker dan de uitkomst.’

I amsterdam.®

service & info

meer
info op
iamsterdam
.nl

#THUISINAMS

Iedere dag inspiratie over en uit de stad? Ook online houden we je op de hoogte over alles wat je kunt zien en doen in Amsterdam terwijl je thuis bent. Op iamsterdam.com, Facebook en Instagram lees je over de initiatieven van musea en podia, bekijk je video's van Amsterdamse cultuurmakers en vind je tips voor restaurants die thuisbezorgen, spellen uit de stad, virtuele rondleidingen en de beste Amsterdamse films en boeken. Voor je dagelijkse portie culturele inspiratie!

iamsterdam.com
instagram.com/uitinams
facebook.com/iamsterdamnl

Steun de lokale makers

I AMSTERDAM WEBSHOP

Steun de lokale makers uit Amsterdam en maak je familie, vrienden óf jezelf blij met een typisch Amsterdams cadeau. Producten die zijn gemaakt door ambachtelijke makers uit de stad en omstreken, altijd creatieve, unieke ontwerpen van goede kwaliteit: je vindt ze nu in de webshop van I amsterdam.

iamsterdam.com/webshop

I AMSTERDAM VISITOR CENTRES

Bezoek een van onze Visitor Centres* voor informatie over Amsterdam en de regio, voor excursies, rondvaarten, plattegronden en gidsen, tickets voor het openbaar vervoer, souvenirs, hotelreserveringen en de I amsterdam City Card.

iamsterdam.com/visitorcentres
twitter.com/iamsterdam

- Stationsplein 10 (tegenover Centraal Station)
- Aankomsthal 2, Schiphol Plaza

Voor openingstijden, zie:
iamsterdam.com/visitorcentres

I AMSTERDAM STORE

Als Amsterdam een winkel zou zijn, hoe zou die er dan uitzien? Het antwoord op die vraag vind je aan de IJ-zijde van het Centraal Station. Ontdek het beste van Amsterdam met de unieke producten van lokale makers in de I amsterdam Store*.

IJhal (noordzijde Centraal Station)
Voor openingstijden, zie:
iamsterdam.com/store

*Houd iamsterdam.com in de gaten, hier kun je terugvinden wanneer onze medewerkers weer voor je klaar staan in de I amsterdam Store en de I amsterdam Visitor Centres.

WEBCARE

Ook vanuit huis helpen we bewoners en bezoekers graag. Ons webcare-team staat elke dag voor je klaar! Zij kunnen je de leukste tips geven voor #thuisinams en je helpen met vragen over bijvoorbeeld bestellingen. Het webcareteam is bereikbaar via de socialmediapagina's I amsterdam en Uit in Amsterdam, via webcare@iamsterdam.com en tussen 9.00 en 17.00 uur via live chat op iamsterdam.com.

Wat doe jij [thuis] op

**4 EN
5
MEI**

www.4en5meiamsterdam.nl